

Bilagsrapport
Undersøgelse af det fremadrettede
behov for revisionspligt

7. december 2018

Indhold

1.	Bilag 1 - Analysens datagrundlag, estimering af virksomheder, der er fritaget for revisionspligt og anvendelse af revisorydelser	3
2.	Bilag 2 – Landesammenligning	20
3.	Bilag 3 – Revisorerklærings betydning for fejl i årsregnskaber for klasse b-virksomheder	26
4.	Bilag 4 - Regelefterlevelse af fravalg af årsregnskabsmæssig revision	60
5.	Bilag 5 – Analysedesign for undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt	63
6.	Bilag 6 – Revisionspligtens effekt på udvikling og vækst i danske virksomheder	67

1. Bilag 1 - Analysens datagrundlag, estimering af virksomheder, der er fritaget for revisionspligt og anvendelse af revisorydelser

Analysens datagrundlag, estimering af virksomheder, der er fritaget for revisionspligt og anvendelse af revisorydelser

I dette bilag beskrives nærmere omkring forudsætninger, principper og beregninger bag de angivne data i hovedrapportens kapitel 2.

1.1 Analysens datagrundlag

I delanalyser til den samlede undersøgelse om det fremadrettede behov for revision er der brugt forskellige datakilder, hvoraf den primære datakilde er regnskabsdata fra Experian¹.

Data fra Experian er afgrænset til kun at inkludere virksomhedsformerne aktieselskaber, anpartsselskab og iværksætterselskab. Dvs. at virksomhedsformer som fx erhvervsdrivende fonde, foreninger eller selskaber med begrænset ansvar og kommanditselskaber, der indberetter årsrapporter til Erhvervsstyrelsen ikke er inkluderet. Antallet af de øvrige virksomhedsformer udgør kun en meget lille andel af det samlede antal af årsrapporter. Og det vurderes derfor ikke at kunne ændre på resultaterne i de forskellige delanalyser.

For regnskabsåret 2017 er der kun delvist inkluderet virksomheder, der har indberettet en årsrapport til Erhvervsstyrelsen pr. 12. juni 2018². Der mangler i omegn af 30.000 årsrapporter i forhold til den fulde population i 2017. Derfor kan der være behov for at tage forbehold for konklusioner i delanalyserne, da ikke hele populationen for 2017 er inkluderet.

Experian – regnskabsdata og information om revisionspåtegningen

Der er bestilt kvalitetssikret regnskabsdata for aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber i perioden 2011-2017³. Datasættene indeholder både reklamebeskyttede og ikke reklamebeskyttet virksomheder, dvs. hele populationen i et givent år. I tabel 1 fremgår det samlede antal virksomheder for hvert år i perioden 2011-2017.

Tabel 1.1.1	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal	204.10	200.13	204.25	211.45	223.74	236.93	211.78
virksomheder	2	5	9	9	6	4	0

Anm.: Indeholder kun aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber, der har indberettet en årsrapport til Erhvervsstyrelsen pr. 12. juni 2018. Virksomheder hvor regnskabet er offentliggjort, men kan ikke inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet
Kilde: Experian

Datasættene indeholder variablene nettoomsætning, bruttofortjeneste, beskæftigelse, årets resultat, overskud, balancesum, egenkapital, langfristet gæld, erklæringstype, ejerforhold, branchekode, postnummer og stiftelsesår.

Data fra Experian anvendes til delanalyser om:

- Betydning af revision og andre revisorydelser for regnskabskvaliteten

¹Siden 2012 har virksomheder kunne indberette deres årsrapport digitalt til Erhvervsstyrelsen. Kvaliteten er varierende over årene. For at sikre et konsistent og kvalitetssikret datagrundlag for hele perioden 2011-2017 er det derfor besluttet at anvende data fra Experian.

² Ikke alle offentliggjorte regnskaber i Erhvervsstyrelsens system pr. 12. juni 2018 er inkluderet i Experians opgørelse. Experian udfører en række kvalitetskontroller, som kræver manuel behandling. I juni måned indberettes et stort antal årsrapporter og der kan derfor opstå en ”kø” imellem offentliggørelsen i Erhvervsstyrelsens system og Experians.

³ Iværksætterselskaber blev først indført i 2014, hvorfor de ikke fremgår af data før.

- Udvikling i anvendelse af revision, 2012-2017
- Analyse af betydning af revision for virksomhedernes vækstpotentiale og muligheder for at opnå finansiering.

Danmarks Statistik - generel firmastatistik

Til at vurdere, hvorvidt en virksomhed er fritaget for revisionspligten skal der anvendes data om virksomhedernes:

- Balancesum
- Beskæftigelse
- Nettoomsætning

Der er ikke data om to ud af tre af de ovenstående parametre i offentlig tilgængelige registre. Den manglende datatilgængelig skyldes, at information vedr. virksomheders nettoomsætning og beskæftigelse ikke er offentligt tilgængeligt i årsrapporterne, der indberettes til Erhvervsstyrelsen, da disse informationer anses som værende konkurrenceparametre for virksomhederne.

Danmarks Statistiks firmastatistik indeholder regnskabs- og beskæftigelsesdata for Danmarks erhvervsliv. Statistikken bygger på informationer regnskabsindberetninger til Erhvervsstyrelsens og derudover beriger Danmarks Statistik deres registre med informationer fra andre myndigheders registre. På den baggrund er de i stand til at beregne bl.a. nettoomsætningen i virksomheder.

Derfor anvendes data fra Danmarks Statistik i perioden 2012-2016 til at estimere, hvor mange virksomheder, der er over/under grænsen for revisionsfritagelse samt vurdering af de nugældende kriterier for fravalg af revision ved en analyse af nettoomsætning, balancesum og antal heltidsbeskæftigede.

Derudover anvendes data fra Danmarks Statistik til at estimere en ratio mellem nettoomsætning og bruttofortjeneste baseret på virksomhedsformer og brancher. Denne ratio anvendes til udvælgelse af relevante virksomheder for delanalysen om betydning af revision og andre revisorydelser for regnskabskvaliteten.

Erhvervsstyrelsen - digitale modtagekontroller

Erhvervsstyrelsen har siden overgangen til digital indberetning af årsrapporten i 2012 anvendt digitale modtagekontroller, dvs. kontrol af om en række henholdsvis tekniske og forretningsmæssige regler er opfyldt i årsrapporten.

Kontrollen sker i forbindelse med selve den digitale indberetning af virksomhedens årsrapport til Erhvervsstyrelsen og der er to typer af kontroller: hårde og bløde kontroller.

Til delanalysen af betydningen af digitale kontroller for regnskabskvaliteten er dette data anvendt. Der er kun pålideligt data tilgængeligt for indberetningerne, der dækker regnskabsår 2016 og 2017. Data dækker den hårde kontroller virksomhederne har modtaget, men kun de bløde kontroller som virksomheder har ignoreret og ikke det samlede antal modtagne bløde kontroller.

1.2 Estimering af virksomheder, der er fritaget for revisionspligt

I undersøgelsen vedr. det fremadrettede behov for revisionspligt er der efterspurgt en beregning af, hvor mange danske virksomheder, der er fritaget for revisionspligten.

For at en virksomhed kan fritages for revisionspligt må den på balancetidspunktet i to på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider to af følgende tre kriterier:

- Balancesum > 4 mio. kr.
- Nettoomsætning > 8 mio. kr.
- Gennemsnitligt antal beskæftigede > 12 årsværk

Der er ikke information om to ud af tre af de ovenstående parametre i offentlig tilgængelige registre.

Datagrundlag

Den manglende datatilgængelig skyldes, at information vedr. virksomheders nettoomsætning og beskæftigelse ikke er offentligt tilgængeligt i årsrapporterne, der indberettes til Erhvervsstyrelsen. Det skyldes, at disse informationer anses som værende konkurrenceparametre for virksomhederne. Grundet manglende datatilgængelighed er det ikke muligt at opgøre dette i eksakte tal, men i stedet laves en estimering af tallet baseret på data fra Danmarks Statistiks firmastatistik.

Danmarks Statistiks firmastatistik indeholder regnskabs- og beskæftigelsesdata for Danmarks erhvervsliv. Statistikken bygger på informationer regnskabsindberetninger til Erhvervsstyrelsens og derudover beriger Danmarks Statistik deres registre med informationer fra andre myndigheders registre. På den baggrund er de i stand til at beregne bl.a. nettoomsætningen i virksomheder.

Firmastatistikken indeholder stamoplysninger såsom branchekode, virksomhedsform, stiftelsesår mv. for alle virksomheder, men der er kun regnskabsdata for virksomheder, der er under en statistisk bagatelgrænse. Bagatelgrænsen er på 0,5 årsværk. Det vil sige, at for virksomheder, der har mindre aktivitet end 0,5 årsværk, indsamles og imputeres der ikke værdier.

I 2016 har 45 pct. af alle aktive aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber aktivitet svarende til over 0,5 årsværk, se tabel 1. De resterende 55 pct. er under bagatelgrænsen og der er derfor kun stamoplysninger om disse virksomheder.

I nedenstående afsnit beskrives estimeringsmetoden til andelen af virksomheder, der er fritaget for revisionspligten i 2016. Hvis opgjort korrekt bør der tages udgangspunkt i om en virksomhed på balancetidspunktet i to på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider to af de tre kriterier for fritagelse for revisionspligten. Grundet dataudfordringerne tages beregnes det kun for ét år nemlig 2016.

Ift. 2017 data bemærkes, at der kan være en variation i hvilke typer af virksomheder, der vælger at vente med indberetning til endelig deadline. Følgende kan der potentielt kan være en sammenhæng mellem indberetningstidspunkt, og hvorvidt virksomheden anvender revision, udvidet gennemgang, review, assistance eller ingen revision. Og som konsekvens heraf vil de nedenfor viste andele for 2017 så ikke være fuldt ud repræsentative.

Estimeringsmetode

Ifølge Danmarks Statistik var 260.844 aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber aktive i 2016. Af disse har knap 237.000 svarende til 91 pct. indsendt en årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Forskellen på ca. 24.000 selskaber dækker over virksomheder, der er opløst eller som har været under opløsning i 2016⁴ og derfor ikke har indsendt en årsrapport til Erhvervsstyrelsen.

---

⁴ I 2016 gik ca. 32.000 virksomheder konkurs. Det dækker over alle virksomhedsformer og ikke kun aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber, DST (Konk)

Tabel 1.2.1 - Populationer i 2016

	Antal	Andel
Total antal virksomheder, Danmarks Statistik (DST)	260.844	100 pct.
Heraf over bagatelgrænsen	116.407	45 pct.
Heraf under bagatelgrænsen	144.437	55 pct.
Årsrapportindberetning til Erhvervsstyrelsen (ERST)	236.934	91 pct.
Differens mellem DST og ERST	23.910	

Anm.: Indeholder aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber
 Kilde: Danmarks Statistik (firm) og Erhvervsstyrelsens indberetningsløsning

I opgørelsen af andelen af virksomheder, der er under revisionspligten tages der udgangspunkt i de 236.934 virksomheder, der har indberettet en årsrapport til Erhvervsstyrelsen. Ud af denne population er der regnskabsinformationer på 49 pct., mens der ikke er information på 51 pct., der ligger under bagatelgrænsen, se tabel 2.

Tabel 1.2.2 - Relevant population for estimering af fritagelse for revisionspligt

	Antal	Andel
Total antal virksomheder	236.934	100 pct.
Heraf over bagatelgrænsen	116.407	49 pct.
Heraf under bagatelgrænsen	120.527	51 pct.

Anm.: Indeholder aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber
 Kilde: Danmarks Statistik (firm) og Erhvervsstyrelsens indberetningsløsning

Da der ikke er information om nettoomsætningen, balancen og til dels beskæftigelsen (de har under 0,5 årsværk ansat, da de er under bagatelgrænsen) på 51 pct. af virksomheder i den relevante population må der laves en antagelse om disse virksomheder.

Det antages at virksomheder, der er under bagatelgrænsen og dermed har under 0,5 årsværk ansat i virksomheden er fritaget fra revisionspligten. Denne antagelse bygger på, at det ikke vurderes sandsynligt, at virksomheder, der har under 0,5 årsværk har en nettoomsætning på over 8 mio. kr. og en balance på over 4 mio. kr. Derfor fremgår disse virksomheder som potentielt fritaget for revisionspligt.

Af de virksomheder, der ifølge Danmarks Statistik ligger over bagatelgrænsen, da er ca. 93.000 virksomheder fritaget for revisionspligten, to ud af tre parametre (nettoomsætning, balance og beskæftigelse) er under grænseværdierne for revisionspligten, se tabel 3.

Det betyder, at der sammenlagt er knap 214.000 virksomheder, der er fritaget for revisionspligten. Det svarer til 90 pct. af det samlede antal aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber i 2016.

Tabel 1.2.3 - Virksomheder fritaget for revisionspligt i 2016

	Antal	Andel
Virksomheder over bagatelgrænsen	116.407	100 pct.
Heraf fritaget for revisionspligt	93.009	80 pct.
Heraf ikke fritaget for revisionspligt	23.398	20 pct.
Potentiel fritaget for revisionspligt	120.527	
Samlet antal virksomheder fritaget for revisionspligt	213.536	90 pct.

Anm.: Indeholder aktieselskaber, anpartsselskaber og iværksætterselskaber
 Kilde: Danmarks Statistik (firm) og Erhvervsstyrelsens indberetningsløsning

1.3 Anvendelse af revisorydelser

Tabel 1.3.1 - Anvendelse af revisorydelser, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	171.050	155.885	114.776	101.616	92.596	74.483
Udvidet gennemgang	1	10.987	23.182	26.212	29.057	26.664
Review	3.450	3.388	5.977	5.732	5.036	4.084
Assistance	6.503	19.608	42.921	58.405	72.384	71.719
Ingen	19.131	14.391	24.603	31.781	37.861	34.830
Total	200.135	204.259	211.459	223.746	236.934	211.780

Anvendelse af revisorydelser fordelt på virksomhedsformer

Tabel 1.3.2 - Aktieselskabers anvendelse af revisorydelser, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	30.755	27.697	24.034	22.533	21.126	17.772
Udvidet gennemgang	0	1.634	3.201	3.779	4.304	4.215
Review	217	245	358	337	293	262
Assistance	356	1.118	2.037	2.572	3.017	2.937
Ingen	935	754	1.037	1.116	1.149	1.023
Total	32.263	31.448	30.667	30.337	29.889	26.209

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.3 - Anpartsselskabers anvendelse af revisorydelser, 2012-2017

10	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	140.295	128.188	90.565	78.666	71.023	56.308
Udvidet gennemgang	1	9.353	19.956	22.378	24.651	22.345
Review	3.233	3.143	5.583	5.304	4.634	3.732
Assistance	6.147	18.490	40.289	53.669	64.998	63.829
Ingen	18.196	13.637	22.441	26.934	30.145	27.260
Total	167.872	172.811	178.834	186.951	195.451	173.474

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.4 - Iværksætterselskabers anvendelse af revisorydelser, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision			177	417	447	403
Udvidet gennemgang			25	55	102	104
Review			36	91	109	90
Assistance			595	2164	4369	4953
Ingen			1125	3731	6567	6547
Total			1958	6458	11594	12097

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Anvendelse af revisorydelser fordelt på brancher

Tabel 1.3.5 - Bygge og anlæg, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	11.514	10.432	7.079	6.017	5.296	4.271
Udvidet gennemgang	0	922	1.850	2.055	2.234	2.025
Review	409	387	586	534	454	364
Assistance	768	1.995	3.919	4.993	6.002	5.900
Ingen	1.663	856	1.498	1.946	2.356	2.110
Total	14.354	14.592	14.932	15.545	16.342	14.670

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.6 - Ejendomshandel og udlejning, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	16.020	14.952	12.465	11.849	11.394	9.955
Udvidet gennemgang	0	1.035	2.095	2.435	2.845	2.788
Review	323	320	529	537	490	421
Assistance	506	1.521	3.011	4.038	5.148	5.437
Ingen	1.400	966	1.375	1.732	1.963	1.919
Total	18.249	18.794	19.475	20.591	21.840	20.520

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.7 - Erhvervsservice, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	18.689	17.589	12.431	10.949	9.893	7.645
Udvidet gennemgang	0	1.074	2.088	2.349	2.614	2.306
Review	548	449	796	742	637	522
Assistance	1.011	2.651	5.768	7.710	9.360	9.127
Ingen	3.645	2.981	4.761	6.038	7.179	6.537
Total	23.893	24.744	25.844	27.788	29.683	26.137

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.8 - Finansiering og forsikring, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	64.172	54.656	40.044	34.402	31.012	25.350
Udvidet gennemgang	0	4.204	8.340	9.093	9.833	9.229
Review	589	851	1.710	1.693	1.467	1.261
Assistance	998	5.465	12.405	17.052	21.905	23.690
Ingen	4.162	3.936	6.000	7.393	9.278	9.695
Total	69.921	69.112	68.499	69.633	73.495	69.225

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.9 - Handel og transport mv., 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	27.110	25.301	17.732	15.535	14.023	11.050
Udvidet gennemgang	1	1.780	4.288	4.933	5.494	4.945
Review	706	666	1.001	912	787	614
Assistance	1.410	3.470	7.060	9.128	11.022	10.066
Ingen	3.790	2.456	4.379	5.633	6.839	5.925
Total	33.017	33.673	34.460	36.141	38.165	32.600

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.10 - Industri, råstofindvinding og forsyning, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	8.444	7.676	6.049	5.536	5.152	4.278
Udvidet gennemgang	0	535	1.082	1.204	1.367	1.297
Review	174	171	246	223	205	174
Assistance	359	850	1.698	2.244	2.744	2.629
Ingen	752	452	742	944	1.125	1.115
Total	9.729	9.684	9.817	10.151	10.593	9.493

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.11 - Information og kommunikation, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	7.260	7.131	5.184	4.577	4.131	3.092
Udvidet gennemgang	0	370	699	801	897	786
Review	190	159	323	305	265	215
Assistance	392	997	2.359	3.334	4.201	4.162
Ingen	1.292	994	1.835	2.524	3.055	2.712
Total	9.134	9.651	10.400	11.541	12.549	10.967

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.12 - Kultur, fritid og anden service, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	1.984	1.895	1.238	1.029	912	697
Udvidet gennemgang	0	133	284	316	320	281
Review	86	64	111	97	94	77
Assistance	154	413	827	1.149	1.376	1.270
Ingen	395	252	442	618	817	715
Total	2.619	2.757	2.902	3.209	3.519	3.040

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.13. - Landbrug, skovbrug og fiskeri, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	1.970	1.780	1.301	1.137	1.014	855
Udvidet gennemgang	0	213	459	551	633	589
Review	64	70	94	88	78	52
Assistance	162	383	654	883	1.049	1.051
Ingen	227	113	190	227	283	267
Total	2.423	2.559	2.698	2.886	3.057	2.814

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.
Kilde: Experian

Tabel 1.3.14 - Off. Adm., undervisning og sundhed, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	3.125	2.753	1.862	1.620	1.430	1.172
Udvidet gennemgang	0	291	489	489	526	405
Review	137	108	146	137	118	88
Assistance	287	698	1.296	1.679	1.980	1.930
Ingen	486	264	444	603	741	713
Total	4.035	4.114	4.237	4.528	4.795	4.308

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.
Kilde: Experian

Tabel 1.3.15 - Uoplyst, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	10.762	11.720	9.391	8.965	8.339	6.106
Udvidet gennemgang	0	430	1.508	1.986	2.294	2.012
Review	224	143	435	464	441	296
Assistance	456	1.164	3.924	6.195	7.597	6.456
Ingen	1.319	1.121	2.937	4.123	4.225	3.121
Total	12.761	14.578	18.195	21.733	22.896	17.991

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.
Kilde: Experian

Anvendelse af revisorydelser i Danmark

Tabel 1.3.16 - Region Hovedstaden, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	58.495	54.337	39.930	35.676	33.055	25.783
Udvidet	0	2.597	5.823	6.755	7.580	6.503
Review	929	864	1.676	1.601	1.468	1.194
Assistance	2.487	7.173	15.617	20.885	25.372	23.870
Ingen	8.262	7.189	12.270	15.758	18.730	16.583
Total	70.173	72.160	75.316	80.675	86.205	73.933

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.17 - Region Midtjylland, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	45.134	41.880	32.764	29.561	26.881	21.953
Udvidet	0	2.574	5.517	6.143	6.962	6.700
Review	915	993	1.634	1.472	1.208	979
Assistance	1.240	4.129	9.525	13.732	17.742	18.551
Ingen	3.590	2.355	4.028	5.331	6.439	6.337
Total	50.879	51.931	53.468	56.239	59.232	54.520

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.18 - Region Nordjylland, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	16.037	14.119	10.229	9.103	8.191	6.770
Udvidet	1	1.460	2.843	3.125	3.388	3.109
Review	447	461	860	829	795	660
Assistance	661	2.063	4.231	5.648	7.067	7.194
Ingen	1.588	946	1.478	1.981	2.360	2.305
Total	18.734	19.049	19.641	20.686	21.801	20.038

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse

B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.19 - Region Sjælland, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	20.384	18.060	12.260	10.437	9.451	7.680
Udvidet	0	1.523	3.148	3.595	3.765	3.484
Review	474	466	845	916	842	709
Assistance	969	2.973	6.355	8.174	9.942	9.685
Ingen	2.664	1.849	3.120	4.008	4.815	4.461
Total	24.491	24.871	25.728	27.130	28.815	26.019

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.20 - Region Syddanmark, 2012-2017

Revisorydelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	30.621	27.112	19.228	16.507	14.724	11.935
Udvidet	0	2.818	5.819	6.547	7.304	6.820
Review	678	599	950	897	711	531
Assistance	1.130	3.240	7.120	9.843	12.104	12.273
Ingen	2.999	2.033	3.659	4.610	5.432	5.043
Total	35.428	35.802	36.776	38.404	40.275	36.602

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Anvendelse af revisorydelser fordelt på alder

Tabel 1.3.21 - 0-1 år, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	16.966	14.505	10.167	9.265	8.392	6.697
Udvidet	0	705	1.440	1.775	2.119	1.739
Review	561	343	665	682	559	367
Assistance	1.180	2.792	6.456	10.694	13.512	12.087
Ingen	2.517	2.502	5.269	8.887	10.090	7.991
Total	21.224	20.847	23.997	31.303	34.672	28.881

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.22 - 2 år, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	11.723	13.981	6.465	5.045	5.001	3.741
Udvidet	0	0	1.241	1.233	1.325	1.271
Review	312	0	435	391	366	274
Assistance	567	0	3.181	4.247	7.366	7.277
Ingen	1.604	0	1.993	2.563	5.224	4.727
Total	14.206	13.981	13.315	13.479	19.282	17.290

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.

Kilde: Experian

Tabel 1.3.23 - 3 år, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	10.358	13.201	6.520	5.119	4.200	3.595
Udvidet	0	0	1.306	1.348	1.339	1.151
Review	228	0	405	357	304	254
Assistance	431	0	2.814	3.598	4.292	5.826
Ingen	1.174	0	1.879	1.954	2.393	3.607
Total	12.191	13.201	12.924	12.376	12.528	14.433

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse

B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.
Kilde: Experian

Tabel 1.3.24 - 4+ år, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Revision	132.003	114.198	91.624	82.187	75.003	60.450
Udvidet	1	10.282	19.195	21.856	24.274	22.503
Review	2.349	3.045	4.472	4.302	3.807	3.189
Assistance	4.325	16.816	30.470	39.866	47.214	46.529
Ingen	13.836	11.889	15.462	18.377	20.154	18.505
Total	152.514	156.230	161.223	166.588	170.452	151.176

Anm.: Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Opgørelsen indeholder aktie-, anparts- og iværksætterselskaber i regnskabsklasse B. Virksomhedsformen Iværksætterselskaber blev først indført i 2014. 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 1. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017.
Kilde: Experian

1.4 Regnskabsklasse B selskabers andel af den samlede omsætning for selskaber

I det følgende er beskrevet nærmere omkring data anvendt i hovedrapportens delafsnit 2.2.6.

Problemstilling

Hvad er forholdet af omsætning, antal ansatte og skattebetaling mellem selskaber, der ikke kan fravælge revision og selskaber, der har denne mulighed jf. årsregnskabsloven § 135

- I analysedel 1 anses selskaberne, der aflægges efter regnskabsklasse B, at kunne fravælge revision, hvorimod selskaberne der aflægges efter en højere regnskabsklasse (C, Mellemstor C, Stor C eller D) ikke kan fravælge revision
- I analysedel 2 anvendes Erhvervsstyrelsens estimering af selskaberne, der kan fravælge revision, i forhold til selskaberne der ikke kan fravælge.

Tabel 1.4.1

Punkt 1 i problemstillingen	Samlet					
	Nettoomsætning (tusind kr.)	Bruttofortjeneste (tusind kr.)	Resultat før skat (tusind kr.)	Skat af årets resultat (tusind kr.)	Antal ansatte (stk.)	Persontilskud (tusind kr.)
Virksomheder der aflægges regnskab efter regnskabsklasse B	808.055.313	599.663.737	436.626.985	-52.737.520	635.582	96.850.368
Virksomheder der aflægges regnskab efter regnskabsklasse C eller højere (indeholder koncernregnskaber)	5.242.837.699	1.610.183.611	629.446.964	-136.765.078	2.184.687	332.903.921

Tabel 1.4.2

Punkt 2 i problemstillingen	Samlet					
	Nettoomsætning (tusind kr.)	Bruttofortjeneste (tusind kr.)	Resultat før skat (tusind kr.)	Skat af årets resultat (tusind kr.)	Antal ansatte (stk.)	Persontaxer (tusind kr.)
Virksomheder der aflægges regnskab efter regnskabsklasse B og samtidig har mulighed for at fravælge revision*	10.554.459	74.288.653	130.895.362	-9.137.020	149.722	22.814.729
Virksomheder der aflægges regnskab efter regnskabsklasse C eller højere, samt efter regnskabsklasse B (men ikke har mulighed for at fravælge revision)*	6.040.338.553	2.135.558.696	935.178.587	-180.365.578	2.670.547	406.939.561
* populationen er estimeret af Erhvervsstyrelsen						

Metode

Analysen er opdelt i to dele, idet populationen af selskaber, der aflægges efter regnskabsklasse B (analysedel 1) kan indeholde selskaber, der reelt ikke har muligheden for at fravælge revision. I analysedel 2 anvendes Erhvervsstyrelsens estimering af selskaber, der kan fravælge revision. Det er derfor ønsket at konkretisere hvad analysens output har for begge populationer.

Bemærk: selskaber der aflægges efter en højere regnskabsklasse end regnskabsklasse B, men som efter Erhvervsstyrelsens estimering har mulighed for at fravælge revision, er ikke medtaget i analysedel 2. Dette gør, at populationen af selskaber, der kan fravælge revision efter Erhvervsstyrelsens estimat, reduceres til 165.322.

Datagrundlag

Analyserne er udarbejdet på baggrund af data fra Experian. I datasættet indgår selskaber (kun kapital-selskaber indgår, dvs. A/S, ApS og IVS), der pr. 3. oktober 2018 har indberettet en årsrapport med balancedato for 2017⁵. For selskaberne indgår der data på:

- Cvr. nr.
- Nettoomsætning (hvis denne er oplyst)
- Bruttofortjeneste (hvis denne er oplyst)
- Årets resultat før skat
- Årets skat af årets resultat
- Antal ansatte
- Interval for antal ansatte

Datasættet er rensset for ikke-aktive eller ophørte selskaber.

Det samlede datasæt er herefter splittet op i datasæt for:

- B-virksomheder
- C, mellemstore C, stor C og D – virksomheder
- Koncernregnskaber

Disse dataark er beriget med data fra "*data til CBS_2017*", hvor Erhvervsstyrelsen har estimeret hvilke selskaber, der kan fravælge revision.

Alle regnskabsdata der indgår i anden valuta end DKK, er omregnet til DKK. Valutakurserne er pr. 31.12.2017.

⁵ Her indgår virksomheder med årsrapporter for 2016/2017 og for 2017.

Omsætning

En væsentlig del af selskaberne i datasættet har ikke oplyst nettoomsætning. Analysen anvender data, der er til rådighed. Derfor vil det forekomme selskaber med en nettoomsætning på nul, selvom selskaberne reelt har en nettoomsætning. Men da selskabet har valgt ikke at oplyse nettoomsætningen ved indberetningen, anvendes nul i stedet for.

Antal ansatte

En del selskaber har ikke oplyst antal ansatte i den indberettede årsrapport. Derfor er der i disse tilfælde estimeret antal ansatte ud fra "*interval_data*" fra cvr.dk, f.eks. et selskab med et interval for antal ansatte på 200-499. Her er anvendt et forsigtighedsprincip, hvorfor selskabets data for ansatte i dette eksempel er estimeret til 200. Der anvendes derfor den laveste mulige værdi i intervallet ved selskaberne, der ikke har oplyst antal ansatte i årsrapporten.

Skat af årets resultat

Analysen vil ikke have væsentligt fokus på denne post, idet den for alle populationer udgør et negativt samlet beløb.

Estimeret personskat

Der er estimeret den gennemsnitlige personskat pr. ansat/lønmodtager.

I henhold til Skatteministeriet⁶ udgør de samlede personskatter ca. 414,7 mia. kr. Her er ikke medtaget arbejdsmarkedsbidrag eller øvrige andre skatter. I henhold Danmarks Statistik⁷ udgør den samlede andel af lønmodtagere pr. december 2017 ca. 2.721.475 personer⁸. Dette medfører at den gennemsnitlige personskat pr. ansat udgør 152.380 kr. pr. år. Dette tal er ganget op imod antallet af ansatte for hvert selskab for at konkretisere selskabets personskattebetaling.

Forbehold

Det skal bemærkes, at data fra koncernregnskaberne kan stamme fra selskabstyperne B og C, mellemstore C, stor C og D. Derfor kan data være talt med flere gange. Det har ikke været muligt at rense data for denne problematik.

Analyse af nettoomsætning er behæftet med stor usikkerhed, idet en væsentlig større del af B-virksomheder ikke oplyser nettoomsætning i forhold til C, mellemstore C, stor C og D og koncernregnskaber, hvor undvigelsen af oplysningskravet ikke er muligt.

Data er ikke renset for fejl, og data stammer for selskabernes egne indberetninger. Dermed kan fejl forekomme.

Erhvervsstyrelsens estimering af, hvilke selskaber der har mulighed for at fravælge revision, er sket ud fra et skøn. Erhvervsstyrelsen har estimeret selskabernes omsætning ud fra den oplyste bruttofortjeneste og branchekode.

1.5 Anvendelse af datakilder

Det bemærkes generelt i forhold til den samlede rapportering inklusive nærværende bilagsrapport, at der som grundlag for opstilling af visse typer af data er anvendt skøn. Dette er især gældende, hvor der ikke har kunne identificeres en entydig datakilde, f.eks. i forbindelse med entydig opgørelse af

⁶ <http://www.skm.dk/skattetal/statistik/generel-skattestatistik/nationalregnskabsopgoerelse-af-de-samlede-skatter-og-afgifter>

⁷ <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/arbejde-indkomst-og-formue/beskaeftigelse/beskaeftigelse-for-loenmodtagere>

⁸ Lønmodtagere (måned) (sæsonkorrigeret) efter branche (DB07 10-grp.) og tid.

virksomheders nettoomsætning. Disse skøn kan tillige være genereret ud fra forskellige grunddata, afhængig af om Erhvervsstyrelsen, skattemyndighederne eller eksterne leverandører har været bidragsyder hertil. Der er dog i tilknyttede noter angivet datakilder, og om der er tale om estimerede data.

Som konsekvens kan estimerede data og tilknyttede summeringer visse steder være tilknyttet en vis varians, som dog i alle tilfælde vil være af mindre karakter, og hvor det af Erhvervsstyrelsen er vurderet, at variansen ikke påvirker de heraf udledte resultater.

2. Bilag 2 – Landesammenligning

Landesammenligning

Spørgsmål	Danmark		Storbritannien		Tyskland		Holland		Sverige		Norge		Finland		EU direktiv	
	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	
1	Hvad er grænserne for hvornår der er revisionspligt i de forskellige lande?															
	- Balancesum (mDKK)	4	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	33	Kilde: EY, 2015 / Federation of European Accountants, 2016	45	Kilde: Federation of European accountants, 2016	45	Kilde: Federation of European accountants, 2016	1,2	Kilde: RIR, 2017 / Federation of European accountants, 2016	18,6	Kilde: Lovdata, 2018 / Federation of European accountants, 2016	0,7	Kilde: Federation of European accountants, 2016	45
	- Nettoomsætning (mDKK)	8	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	66	Kilde: EY, 2015 / Federation of European Accountants, 2016	90	Kilde: Federation of European accountants, 2016	90	Kilde: Federation of European accountants, 2016	2,2	Kilde: RIR, 2017 / Federation of European accountants, 2016	4,6	Kilde: Lovdata, 2018 / Federation of European accountants, 2017	1,5	Kilde: Federation of European accountants, 2016	90
	- Ansatte (antal)	12	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	50	Kilde: EY, 2015 / Federation of European Accountants, 2016	50	Kilde: Federation of European accountants, 2016	50	Kilde: Federation of European accountants, 2016	3	Kilde: RIR, 2017 / Federation of European accountants, 2016	10	Kilde: Lovdata, 2018 / Federation of European accountants, 2018	3	Kilde: Federation of European accountants, 2016	50
2	Hvor mange selskaber ligger der i denne kategori? (Skønsmæssigt)															
		90%	Estimat Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	99%	Vurderet ved at eksl. enkeltmandsvirksomheder og se på antallet af ansatte i små- og mellemstore virksomheder. Kilde EY, 2015	97%	Procentdel der er klassificeret som små- eller mikrovirksomheder. Kilde: EY, 2015	98%	Inkl. enkeltmandsvirksomheder. Kilde: EY, 2015	70%	Kilde: RIR, 2017 / Federation of European accountants, 2016	73%	Kilde: Revisorforeningen, 2018	80%	Groft estimat. Kilde: Työ- ja elinkeinoministerio, (Ministeriet for Beskæftigelse og Økonomi), 2018	-
3	Hvilke virksomhedssegmenter er omfattet af fritagelse af revisionspligten?															
	Regnskabsklasse B virksomheder		Små virksomheder med begrænset hæftelse. Det kan for eksempel være anpartsselskaber, aktieselskaber, erhvervsdrivende fonde eller andre virksomheder. Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	Små og mellemstore virksomheder, visse virksomheder kan ikke fritages	Virksomheder som ikke kan opnå fritagelse er: - Offentlige virksomheder - Dattervirksomhed - Autoriseret forsikringsfirma eller involveret på forsikringsmarkedet eller bankforretning - MIFID investeringsfirma (Markets in Financial Instruments Directive) - UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) - "A corporate body" og aktier er forhandlet på et reguleret markedet i EU - En medarbejderforening. Kilde: EY, 2015	Små virksomheder og andre virksomheder hvor følgende faktorer opfyldes; aktionær godkendelse, moderselskab har garanteret at overtage tab/finansiere kommende år, virksomheden konsolideres i moderselskabets koncernregnskab (se noter)	Følgende virksomhedstyper er ikke underlagt revisionspligt: - "Nicht konzernrechnungslegungspflichtige Konzerne"; virksomheder som dækker over en juridisk enhed der ikke er påkrævet at udarbejde regnskaber, fx en juridisk enhed der dækker over en gruppe, men som også er del af en anden juridisk enhed og deres regnskaber. Dette er også reguleret via EU/IFRS. - "Befreite Mutterunternehmen", hvilket dækker over en kontrollerende juridisk enhed, som er fritaget fra at udarbejde konsoliderede regnskaber, jf. ovenstående punkt - "Tochter-Kapitalgesellschaften", hvilket dækker over en kontrolleret juridisk enhed som er del af en gruppe og derfor fritaget fra at udarbejde konsoliderede regnskaber - "Tochter-Kapitalgesellschaften & Co KG", hvilket er en selskabsform specifik for Tyskland, hvor de samme regler som for "Tochter-Kapitalgesellschaften & Co. KG" er gældende Derimod er alle andre typer virksomheder samt virksomheder fra særlige brancher, fx forsikring, finansielle services og offentlige virksomheder, omfattet af revisionspligt. Kilde: EY, 2015	Mikro- og små virksomheder	Små virksomheder med begrænset hæftelse og under bestemte forhold handelsvirksomheder og non-profit organisationer	Kilde: RIR, 2017	Små virksomheder med begrænset hæftelse. Nogle brancher er ikke inkluderet f.eks. advokater, revisorer og ejendomsmæglere	Kilde: Lovdata, 2018	I udgangspunktet alle virksomheder som møder tærskelværdierne (se noter)	Hvis to ud af tre tærskelværdier er mødt i seneste regnskabsår kan revisionspligten frafalde. En revisor skal dog altid udværges til et selskab, hvis hovedaktivitet består i at eje og holde værdipapirer, og som udøver betydelig indflydelse på en anden virksomheds drifts- og finanspolitik, der er forpligtet til at føre regnskab. Kilde: Finlex, 2018	-	
4	Hvor mange virksomheder vælger at gøre brug af lømpelsesmuligheden? (Skønsmæssigt)															
		65%	2017 data. Det er dog kun 16% af de omfattede virksomheder, der helt fravælger brug af revisionsydelse. Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	80%	Kilde: EY, 2015	Størstedelen	Der er ingen kvantitative data tilgængelige. Estimatet er fra det tyske Justitsministerium. Kilde: EY, 2015	98%	Kilde: EY, 2015	60%	Kilde: RIR, 2017	52%	Kilde: Revisorforeningen, 2018	75%	Kilde: Langli, 2015	-
5	Hvilket år blev den nuværende ordning indført?															
		2012	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	2008	Kilde: EY, 2015	2009	Kilde: EY, 2015	2013	Kilde: EY, 2015	2010	Kilde: RIR, 2017	2011	Kilde: Lovdata, 2018/1	2007	Kilde: Finlex, 2018	-

Spørgsmål	Danmark		Storbritannien		Tyskland		Holland		Sverige		Norge		Finland		EU direktiv Fakta	
	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar		
6	Har der været tilpasning i grænseværdierne?	Ja	Tærskelværdierne er opjusteret ad to omgange. Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	Ja	Tærskelværdierne er gradvist reguleret af fem omgange for større dækning. Kilde: EY, 2015	Ja	Tærskelværdierne er gradvist reguleret af fem omgange. Kilde: EY, 2015	Ja	Tilrettes hver år som følge af inflation. Tærskelværdierne er i 2016 tilpasset væsentligt i forbindelse med implementering af EU direktivet. Kilde: Overheid.nl, 2018	Nej	Kilde: Regeringskansliet, enheten för fastighetsrätt och associationsrätt, 2018	Ja	Tærskelværdierne er forhøjet en gang (2018) på balancesum og nettoomsætning. Kilde: Lovdata, 2018/2	Nej	I øjeblikket arbejder Työ- ja elinkeinoministeriö på at justere til højere tærskelværdierne for visse typer virksomheder. Nye foreslåede værdier er balancesum på 2.600.000 DKK; nettoomsætning på 5.200.000 DKK og 10 årsatte. Forslaget er endnu ikke godkendt. Kilde: Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018	-
7	Hvor stor en andel i % af de omfattede virksomheder, har svarede ved at skaffe kredit eller låne penge?	60%	Virksomheder, der vælger revisionen fra, får en lavere kredittrating. Det betyder at det bliver dyrere og sværere at få finansiering. Kilde: EY, 2015	Vurderes ikke at have nogen effekt	De engelske myndigheder vurderer ikke, at det har nogen effekt, da virksomhederne vurderes til under alle omstændigheder at udarbejde regnskabsdata, der imødekommer behov ift. kreditgivning og lignende. Kilde: Department for Business, Energy & Industrial Strategy, 2018	Ingen officielle data tilgængelige	Kreditwesengesetz foreskriver, at det kun er tilladt for en finansiel institution at yde lån på mere end 750.000 EUR til virksomheder, såfremt låntager præsenterer deres økonomiske situation til den pågældende finansielle institution. Dog vides det om dette gøres via reviderede regnskaber. Kilde: Juris GmbH, 2018	Ingen officielle data tilgængelige	Ingen officielle data tilgængelige	Ingen officielle data tilgængelige	Umedelbart er der ingen negativ effekt vedrørende finansiering ved ikke at være auditeret	Kilde: Langli, 2015	Ingen officielle data tilgængelige	-	-	
8	Er der organisatorisk opdeling mellem myndigheders håndtering af moms-/skatteregnskaber og års-/selskabsregnskaber?	Ja	Erhvervsstyrelsen modtager og behandler årsrapporter, hvor Skattemyndighederne behandler al obligatorisk skatterapportering fra virksomheder. Kilde: Erhvervsstyrelsen, skattemyndighederne, 2018	Ja	Companies House behandler årsrapporter, hvor HMRC (revenue and customs) behandler skattemæssige oplysninger og tilbagebetaling af skat (disse data kan dog også omfatte årsregnskabsdata) Kilde: Gov.UK, 2018/1	Ja	Der indberettes særskilt til skattemyndighederne, så de fleste virksomheder gør brug af en skatterådgiver (Steuerberater), selvom de er fritaget for revisionspligt. Dette skyldes en forholdvis stram skattelovgivning med krav om indberetning af skattemæssige konti, hvilket kun må udføres af en autoriseret skatterådgiver. Kilde: EY, 2015	Ja	Kamber van Koophandel behandler årsrapporter, hvor skattemyndighederne behandler tilbagebetaling af skat. Kilde: Overheid.nl, 2018/1	Ja	Bolagsverket behandler virksomhedernes årsrapport, hvor skattemyndighederne behandler al obligatorisk skattedata. Kilde: Regeringskansliet, enheten för fastighetsrätt och associationsrätt, 2018	Ja	Rekneskapsregisteret behandler årsrapporter, hvor skattemyndighederne håndterer al obligatorisk skattedata/resultatopgørelsen. Kilde: Breg, 2018 / skatteetaten, 2018	Ja	Skattemyndighederne modtager alle indberetninger fra virksomhederne, inkl. årsregnskaber. Herefter overleveres årsregnskabsdata til Kontoret for Patent og Registrering, der varetager offentliggørelse af årsregnskabsdata. Kilde: Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018	-
9	Rapporterer virksomhederne årsregnskaber digitalt til myndighederne?	Ja, 100% digitaliseret modtagelse (XBRL)	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	Stort set alle virksomheder, inkl. små virksomheder skal indrapportere årsrapporter i papirversion til Companies House. Andre virksomheder kan rapportere online.	Companies House scanner alle indkomne fysiske dokumenter og danner en elektronisk fil. De virksomheder der kan indrapportere elektronisk omfatter in-aktive virksomheder, mikro-enheder og mindre revisionsfritagede enheder (årsregnskabsperiode efter 2016) Kilde: Gov.UK, 2018/2	Siden 2010 har det været obligatorisk for virksomheder at rapportere elektronisk (XBRL)	Kilde: FSR, 2018	Mikro og små virksomheder er forpligtet til at rapportere digitalt (XBRL) fra 2016	SBR-NL, 2018	Siden marts 2018 har det været muligt at indberette elektronisk	Det har tidligere været muligt at rapportere elektronisk (fra 2006). Denne mulighed ophørte i 2012. Desuden offentliggøres regnskaberne ikke. Hvis man ønsker indsigt skal man skabe kontakt til Bolagsverket. Kilde: Bolagsverket, 2018 /1 / Regeringskansliet, enheten för fastighetsrätt och associationsrätt, 2018	Siden 2015 har det været obligatorisk for virksomheder at rapportere digitalt	Kilde: Altinn, 2018	Årsrapporter modtages i pdf-format fra skattemyndighederne	Kilde: Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018	-

Spørgsmål	Danmark		Storbritannien		Tyskland		Holland		Sverige		Norge		Finland		EU direktiv
	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta	Kommentar	Fakta
10 Bliver der foretaget compliance gennemgang eller anden regnskabskontrol?	Ja, compliance kontrol	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	Ja, der udføres compliance kontrol på formelle data	Companies House udfører basale kontroller før godkendelse, herunder om virksomhederne overholder grænseværdier for lempelse af revisionspligt. Regnskaber der indsendes online kontrolleres med indbyggede generelle fejl. HMRC (skattemyndighederne) udfører en række kontroller af indberettede finansielle data. Kilde: Gov.UK, 2018/2	Ikke oplyst		Nej	Myndighederne er ikke autoriseret til at kontrollere regnskaberne, når de indberettes. Der er dog mindre formel kontrol gennem den digitale rapportering, f.eks. om der er en fil vedhæftet, men ikke på selve indholdet af regnskaberne. Kilde: Overheid.nl, 2018/1	Ja, der udføres compliance kontrol på formelle data. Se noter	Årsrapporter modtages og kontrolleres af Bolagsverket. Der udføres udelukkende kontrol af formel karakter, såsom korrekt indhold af regnskaberne (tilstedeværelse af underskrifter, balance mv.) og ikke kontrol af selve de finansielle data. Kilde: Regeringskansliet, enheten för fastighetsrätt och associationsrätt, 2018	Ja, der udføres compliance kontrol på formelle data. Se noter	Årsrapporter kontrolleres for relevant formel dokumentation, såsom det er dokumenter relateret til den pågældende virksomhed og korrekt årstal. Kilde: Nærings- og fiskeridepartementet, 2018	Nej	Kontroller foretages udelukkende af skattemyndighederne ved indledende modtagelse af data. Kilde: Työ- ja elinkeinoministerio, 2018	
11 Er regnskabskontroller digitaliseret (helt eller gradvist), og i givet fald hvornår?	Der udføres udelukkende digital kontrol på formel data og stikprøver ud fra temaer, indsatsområder og ud fra en risikovurdering, som kontrolleres manuelt. Indført i 2012.	Kilde: Erhvervsstyrelsen, 2018	Regnskaber indsendt digitalt bliver kontrolleret for generelle fejl (validitetstjek)	Companies House udfører basale kontroller før godkendelse, herunder om virksomhederne overholder grænseværdier for lempelse af revisionspligt. Regnskaber der indsendes online kontrolleres med indbyggede generelle fejl. Kilde: Gov.UK, 2018/2	Ikke oplyst		Ikke oplyst	Der udføres manuelle kontroller, bl.a. mht. om formelt indhold er tilstede. Indført i 1995	Fra marts 2018 har det været muligt at indsende regnskaber elektronisk. Indtil videre indgives ca. 99 % stadig på fysisk papir. De digitalt indgivne regnskaber kontrolleres hovedsageligt digitalt, men kontrollerne for både de digitale og fysisk indsendte regnskaber er basalt de samme. Kilde: Regeringskansliet, enheten för fastighetsrätt och associationsrätt, 2018	Der udføres både manuel og delvis digital kontrol. Indført i 2011. Se evt. ovenstående spørgsmål.	Kilde: Nærings- og fiskeridepartementet, 2018	Nej	Kontroller foretages udelukkende af skattemyndighederne ved indledende modtagelse af data. Kilde: Työ- ja elinkeinoministerio, 2018		

Kilder:

Altinn, 2018. Årsregnskap (RR-0002). 12-09-2018.

<https://www.altinn.no/skjemaoversikt/bronnosundregistrene/arsregnskap/>

Bolagsverket, 2018/1. Uppdraget att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar m.m. för alla företagsformer. Delrapport juni 2018. N2018/02033/FF.

Brreg, 2018. Submission of annual accounts in detail. 12-09-2018.

<https://www.brreg.no/business/submission-of-annual-accounts/submission-of-annual-accounts-in-detail/>

Copenhagen economics, 2014. Effekt af ændret revisionspligt for mindre virksomheder. FSR – Danske Revisorer. 13 november 2014.

ERST, 2017. Erhvervsstyrelsen, notat: Information vedr. regnskabskontrollen med de børsnoterede virksomheder omfattet af årsregnskabsloven. Sag 2017-938. 21. december 2017.

ERST, 2018. Kontroller af forretningsregler. 12-09-2018.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/kontroller-af-forretningsregler>

ERST, 2018/1. Indberetning af årsrapport. 12-09-2018.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/indsendelse-af-aarsrapport>

EUR-LEX, 2018. Mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder: definition og anvendelsesområde. 12-09-2018.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DAN/TXT/?uri=LEGISSUM:n26026>

EY, 2015. Erhvervsstyrelsen. Analyse af erfaringer med lempelse af revisionspligt i UK, Tyskland og Holland, 27. februar 2015

Federation of European accountants, 2016. Audit exemption thresholds in Europe. Update after the transposition of the Accounting Directive. Information paper. Audit and assurance. May 2016

Finlex, 2018. Auditing Act (1141/2015). Translation from Finnish. Legally binding only in Finnish and Swedish. Ministry of Economic Affairs and Employment, Finland

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2015/en20151141.pdf>

FSR, 2018. Erfaringer og udfordringer med digitale regnskaber i XBRL. Regnskaber. Digitale regnskaber. 29.09.11.

https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Aarsrapportpris%20og%20konference%202010/Erfaringer%20og%20udfordringer%20med%20XBRL

GOV, UK, 2018. Making Tax Digital for business. Policy paper. Published 31 January 2017. HM Revenue & Customs

<https://www.gov.uk/government/publications/digital-reporting-and-record-keeping-for-business-income-tax/making-tax-digital-for-business>

GOV.UK, 2018/1. Accounts and tax returns for private limited companies. 12-09-2018.

<https://www.gov.uk/prepare-file-annual-accounts-for-limited-company>

GOV.UK, 2018/2. Company accounts guidance. Guidance. Updated 25 July 2018.
<https://www.gov.uk/government/publications/life-of-a-company-annual-requirements/life-of-a-company-part-1-accounts>

3. Bilag 3 – Revisorerklæringers betydning for fejl i årsregnskaber for klasse b-virksomheder

Revisorerklærings betydning for fejl i årsrapporter for klasse b-virksomheder

Thomas Riise Johansen

Copenhagen Business School

Department of Accounting and Auditing

Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg, Denmark

trj.acc@cbs.dk

29. oktober 2018

Indhold

1. Indledning	30
2. Litteratur	31
2.1 Studier vedrørende regnskabskvalitet	31
2.2 Studier vedrørende reaktioner hos regnskabsbrugerne	32
2.3 Andre erklæringer	33
3. Metode	33
3.1 Overordnet analysedesign	34
3.2 Udvalgelse af virksomheder – hovedanalyse	35
3.2.1 Identifikation af virksomheder under grænsen for revisionspligt	35
3.2.2 Revisors erklæringer fordelt på behandlings- og kontrolgrupper	35
3.2.3 Virksomhedskarakteristika til matching	36
3.2.4 Konstruktion af behandlings- og kontrolgrupper	37
3.3 Gennemgang af regnskaber	37
3.4 Opgørelse af fejlmål	37
3.4.1 Det gennemgående fejlmål	37
3.4.2 Vurdering af fejlfortolkninger m.v. af regnskaber og kvalitetssikring	38
3.5 Supplerende analyser	39
3.5.1 Supplerende analyse I: Holdingselskaber	39
3.5.2 Supplerende analyse II: Tvungen revision versus frivillig revision	39
3.5.3 Supplerende analyse III: Betydningen af fravalg i året umiddelbart efter fravalg	40
3.6 Oversigt over udvalgte årsrapporter pr. år og analyse	40
4. Analyse	40
4.1 Omfang af fejl, fejltyper og udviklingen over tid	40
4.2 Betydningen af revisorerklæringer for fejl i regnskaber	42
4.3 Robusthedscheck	44
5. Supplerende analyser	46
5.1 Supplerende analyse I: Holdingselskaber	46
5.2 Supplerende analyse II: Tvungen revision versus frivillig revision	47
5.3 Supplerende analyse III: Betydningen af fravalg i året umiddelbart efter fravalg	48
5.4 Betydningen af virksomhedskarakteristika for frivilligt valg af revision og for fejlniveau	48

5.5 Betydningen af revisorinvolvering i selvangivelse for fejlniveauer i hver af de tre grupper	50
5.6 Fejl i oplysninger om fravalg af revision	51
5.7 Revisor er ikke registreret som godkendt revisor	52
5.8 Lån til selskabsdeltagere og ledelse	52
6. konklusion	53
Litteratur	55
Appendix A. fejlmål	
Fejl! Bogmærke er ikke defineret.	

Revisorerklærings betydning for fejl i årsrapporter for klasse B-virksomheder

1. Indledning

Denne rapport undersøger effekterne af revision og øvrige revisorerklæringer på fejlniveauet i årsrapporter fra små danske virksomheder. Der fokuseres på virksomheder, der er fritaget for revisionspligt og har valget mellem en frivillig revision af årsregnskabet, at vælge en anden revisorerklæring på årsregnskabet eller helt at undlade valg af revisorerklæring på årsregnskabet.

De små virksomheder er væsentlige for samfundsøkonomien og den eksterne revision vurderes generelt at have en positiv effekt på ledelsesgrundlaget, gennemsigtigheden, finansieringsvilkår og corporate governance i små virksomheder, ligesom revision antages at mindske omfanget af besvigelser og hvidvask (Niemi et al., 2012). Lempelsen af revisionspligt skyldes derfor særligt hensyn til administrative byrder, herunder honoraret til revisor og relaterede omkostninger.

Lempelsen af revisionspligten må derfor løbende evalueres ud fra et 'cost-benefit' perspektiv (Rennie et al., 2003). Denne rapport fokuserer på om revisorinvolvering medfører fordele i form af mindskelse af fejlniveau i årsrapporterne for små virksomheder. Årsrapporter fra små virksomheder antages ofte at være vigtige for banker og andre kreditgivere (Clatworthy and Peel, 2013; Collis et al., 2004), hvorfor det har en betydning om disse er fejlbehæftede. Undersøgelsen er dog alene baseret på data fremkommet ved et 'desk review' (skrivebordsgennemgang) af regnskabet og kan således ikke belyse effekterne på de aspekter af regnskabskvalitet som alene kan identificeres ved en intern adgang til virksomheden, herunder eksempelvis ved kontrolbesøg.

Det betyder at de fejl der inddrages i denne undersøgelse ikke kan være substantielle fejl i indregning og måling, ligesom de ikke kan tages som udtryk for svindel og bevidst manipulation af regnskabet. Det er mere nærliggende at de identificerede fejl snarere skyldes manglende kompetence inden for regnskabsaflæggelse, begrænsede ressourcer, andre prioriteringer eller sjusk.

Undersøgelsen er initieret af Erhvervsstyrelsen, der også har medvirket ved design af undersøgelsen og særligt ved design af det instrument (spørgeskema), der er anvendt ved gennemgang af regnskaberne. Næsten 5000 regnskaber for regnskabsårene 2012-2017 er udvalgt og gennemgået. Denne rapport redegør for undersøgelsesdesign og præsenterer resultater fra analyser af de data, der er genereret i regnskabs gennemgangen.

Resultaterne viser overordnet, at der er statistisk signifikant forskel i fejlniveauet for årsrapporter uden revisorerklæring sammenholdt med årsrapporter med revisorerklæringer. Dette resultat er tydeligt og konsistent for såvel hovedanalysen som de supplerende analyser i perioden 2012-2017. Derimod indikerer de forskellige analyser ikke, at der er tydelige og konsistente forskelle i fejlniveauet mellem (a) virksomheder som vælger revision eller udvidet gennemgang og (b) virksomheder der vælger review- eller assistance-erklæringer på årsregnskabet. Sidstnævnte gruppe består primært af assistance-erklæringer (ca. 80%). Dette indikerer, at det først og fremmest er revisors tilstedeværelse, der har betydning for de fejltyper som undersøgelsen har mulighed for at inddrage.

Rapporten er struktureret på følgende måde. I næste afsnit gennemgås en række studier om revisionspligt og frivillig revision. Dernæst gennemgås metoden, herunder design og dataindsamling for hovedanalysen samt de tre supplerende analyser. Det fjerde afsnit præsenterer resultaterne fra

hovedanalysen, hvorefter resultaterne fra de supplerende analyser præsenteres. Rapporten rundes af med en kort konklusion.

2. Litteratur

Forskningen inden for eksternt regnskab og revision har overvejende fokuseret på studier af børsnoterede virksomheder og i mindre grad på forhold relateret til unoterede virksomheder. Dette er bemærkelsesværdigt, idet disse virksomheder ofte udgør en betydelig del af samfundsøkonomien – ikke bare i Danmark, men også i øvrige europæiske lande (Vanstraelen and Schelleman, 2017) og i USA (Minnis, 2011). Der er således generelt et behov for mere forskning om betydningen og konsekvenserne af regnskabs- og revisionsforhold i disse virksomheder, hvilket ikke mindst gælder i forhold til diskussioner om lempelse af revisionspligten (Vanstraelen and Schelleman, 2017; Langli and Svanström, 2014).

Der findes dog en række studier som undersøger betydningen af en lempet revisionspligt for unoterede virksomheder. Der er to overordnede strømninger inden for disse studier. Den ene strømning har fokuseret på at identificere de faktorer der er forbundet med virksomheders frivillige valg af revision (Haapamaki, 2018). Flere af disse studier er anvendt til at begrunde valg af virksomhedskarakteristika i forbindelse med dette studies metodevalg, jf. rapportens afsnit tre. Nedenfor fokuseres på den anden hovedstrømning, de studier der undersøger konsekvenserne af en lempet revisionspligt.

Tidligere studier finder typisk positive effekter af frivillig revision. Dette gælder både forbedret regnskabskvalitet samt generelle økonomiske fordele som følge af positive reaktioner hos regnskabsbrugere, såsom forbedrede lånevilkår (Vanstraelen and Schelleman, 2017).

2.1 Studier vedrørende regnskabskvalitet

Betydningen af frivillig revision for regnskabskvalitet er eksempelvis undersøgt ved at vurdere omfanget af regnskabsmanipulation og resultatstyring ('earnings management'). Blandt disse studier anvendes ofte mål der baseres på identifikation af usædvanlige mønstre i periodiseringer eller resultat over tid.

Dedman og Kausar (2012) finder, at virksomheder der fravælger revision efter en lempelse af revisionspligten generelt har mindre konservativ tilgang til regnskabsaflæggelsen og dermed ringere regnskabskvalitet. Denne konklusion findes tilsvarende i et finsk studie, der undersøger hvorvidt der er forskelle på virksomheders regnskabsmanipulation alt efter som regnskabet revideres eller ikke (Hoglund and Sundvik, 2018). Studiet undersøger specifikt indkomstperiodiseringer omkring tidspunktet for en betydelig reduktion i selskabsskatten og finder at virksomheder uden revision i højere grad manipulerer indkomsten. I den omfangsrige forskningsbaserede norske udredning om revisionspligten, undersøger Langli (2015) ligeledes regnskabskvaliteten og omfanget af resultatstyring. Han finder ikke klare tegn på regnskabsmanipulation blandt de virksomheder som fravælger revision, men finder dog at der er en tendens til resultatstyring blandt en gruppe af de virksomheder som fravælger revision. Andre studier har anvendt lignende undersøgelsesdesign, men har i stedet for effekten af frivillig revision på regnskabskvalitet, undersøgt hvorvidt valget af revisionsvirksomhed har betydning for kvaliteten i regnskaber fra små virksomheder. Disse finder generelt at regnskaber, der revideres af Big 4 revisionsvirksomheder har bedre regnskabskvalitet (Cano-Rodriguez, 2010; Van Tendeloo and Vanstraelen, 2008; Che et al., 2017). Van Tendeloo og Vanstraelen (2008) kan dog kun finde denne effekt i de lande, hvor revisor bærer de største risici for erstatningsansvar, omdømmerisici og for at skattemyndighederne tager regnskabet ud til kontrol.

Svagheden ved sådanne studier er dog, at de tager afsæt i studiedesign udviklet med store og børsnoterede virksomheder som grundlag, og disse design kræver typisk detaljeret regnskabsinformation for at fungere optimalt. Der synes derfor at være et behov for, at studier baseret på arkivdata udvikler mål med særlig fokus på mindre unoterede virksomheder (Hope and Vyas, 2017).

To studier har anvendt mål for regnskabskvalitet som synes betydeligt mere direkte i forhold til regnskabskvalitet. Clatworthy og Peel (2013) trækker på adgang til en engelsk database, der identificerer regnskabsfejl i små virksomheder, der har ført til myndighedsreaktioner (primært 'restatements'). De konkluderer, at der er dobbelt så stor sandsynlighed for fejl i ikke-reviderede regnskaber sammenholdt med reviderede regnskaber.

Det andet studie som meget direkte måler regnskabskvalitet er Downing og Langli (2018), der på baggrund af en unik adgang til data fra de norske skattemyndigheders kontrolbesøg er i stand til at konstruere et 'compliance-mål' for overholdelse af såvel regnskabs- samt skattereguleringen. Deres resultater viser, at de virksomheder som fravælger revision har markant dårligere compliance med reguleringen. Studiet viser dog også, at virksomheder der fravælger revision er i stand til at opretholde compliance-niveauet såfremt de vælger en anden erklæring eller involvering af en regnskabsseksper.

2.2 Studier vedrørende reaktioner hos regnskabsbrugerne

Selvom virksomheder ikke er omfattet af revisionspligten, fortsætter en betydelig del med at vælge frivillig revision. Dette skyldes overvejende at virksomhedens regnskabsbrugere, herunder særligt långivere, efterspørger reviderede regnskaber (Haapamaki, 2018; Dedman and Kausar, 2012; Seow, 2001; Niemi et al., 2012; Collis et al., 2004; Van Tendeloo and Vanstraelen, 2008).

De fleste studier finder ikke overraskende, at et revideret regnskab forbedrer adgangen til finansiering (Allee and Yohn, 2009; Hope et al., 2011). Studier identificerer også lavere lånerenter som en af fordelene ved frivillig revision (Minnis, 2011; Kim et al., 2011) og at virksomheder, der fravælger revision, oplever forringede kredit-ratings (Dedman and Kausar, 2012). Lennox og Pittman (2011) fokuserer på lempelsen af revisionspligten i England og dokumenterer, at virksomheder som fortsætter med revision efter lempelsen generelt drager fordel af en opgradering i kredit-ratings. Dette resultat kan ifølge Lennox og Pittman tages som udtryk for, at det frivillige valg af revision er et positivt signal til långiverne.

Modsat disse studier finder den norske forskerudredning dog ikke, at norske virksomheder som fravælger revision betaler højere renter eller har større problemer med at opnå kredit (Langli, 2015; Langli and Che, 2016). Dette er også i overensstemmelse med et amerikansk studie, der vurderer at de helt små virksomheder ikke har finansieringsproblemer, når de ikke kan fremlægge et revideret regnskab (Cassar et al., 2015). Cassar et al.'s studie er interessant selvom det er baseret på amerikanske data. Det skyldes at studiet i højere grad end de øvrige amerikanske studier, fokuserer på virksomheder i samme størrelse som de virksomheder der i Europa er lempet for revisionspligten. Disse resultater indikerer at sammenhængen mellem frivillig revision og finansieringsfordele er mest udtalt for større virksomheder.

Der er generelt ingen regnskabs- eller revisionspligt for unoterede virksomheder i USA og Canada (Minnis and Shroff, 2017), hvorfor nordamerikanske studier typisk er baseret på virksomheder af en betydelig størrelse. I de europæisk-baserede studier er virksomhederne noget mindre, idet regnskabsreguleringen i de europæiske lande er omfattet af EU's direktiver, hvor revisionspligten

maksimalt kan lempes til de grænser der i Danmark gælder for Årsregnskabslovens (ÅRL) klasse B-virksomheder.

2.3 Andre erklæringer

Det er imidlertid ikke særligt overraskende at frivillig revision er bedre end ingen revision. Enkelte studier har således forsøgt at vurdere frivillig revision ud fra en cost-benefit betragtning ligesom frivillig revision har været vurderet i forhold til andre, og billigere, erklæringer.

Badertscher et al. (2018) undersøger hvorvidt sammenhængen mellem revisorerklæring og regnskabskvalitet er forskellig alt efter om erklæringen er en fuld revision, et review eller en assistance-erklæring. Dvs. om erklæringen signalerer en høj grad af sikkerhed (revision), en begrænset grad af sikkerhed (review) eller ingen sikkerhed (assistance). Studiet, der er baseret på amerikanske virksomheder uden revisionspligt, finder at revision og review tilvejebringer markant bedre regnskabskvalitet, lavere kapitalomkostninger og flere rentefordele end assistance-erklæringer. Studiet finder også signifikante forskelle mellem revision og review, men Badertscher et al.'s holder dette op mod de højere omkostninger ved revision og vurderer i en cost-benefit-analyse at review er et omkostningseffektivt alternativ til revision. Forskerne konkluderer på denne baggrund, at review og herunder særligt anvendelsen af analytiske handlinger, fortjener mere opmærksomhed.

Disse resultater kan sammenholdes med den norske undersøgelse, hvor Downing og Langli (Downing and Langli, 2018) finder at tilstedeværelsen af revisor – uanset om dette er i form af en revisorerklæring eller alene er bistand – sikrer overholdelse af regnskabs- og skattereguleringen. Dette resultat er interessant i lyset af, at undersøgelsen er baseret på skattemyndighedernes kontrolbesøg og dermed vurdering af fejltypen udover hvad der kan vurderes ved et desk review af årsregnskaber. Små virksomheder kan have begrænsede ressourcer og vil formentlig ofte bruge revisor, eller lignende rådgiver, til at rådgive inden for regnskab og skat (Downing and Langli, 2018) og tilstedeværelsen af revisor som følge af en erklæringsafgivelse understøtter adgangen til denne løbende rådgivning.

Den primære forskel mellem Badertscher et al.'s undersøgelse og den norske undersøgelse er at førstnævnte kommer frem til at erklæringen med sikkerhed (revision eller review) skaber signifikant flere fordele end en erklæring uden sikkerhed (assistance), mens den norske undersøgelse ikke finder forskelle som følge af sikkerhedsniveauer. Det skal dog bemærkes, at den norske undersøgelse ikke er tilrettelagt med henblik på at teste hvorvidt der er forskelle i effekten af erklæringer med eller uden sikkerhed.

3. Metode

Undersøgelsens metode tager afsæt i det overordnede formål om at undersøge betydningen af revisors erklæringer for fejl i årsrapporter. Derudover er metodevalg foretaget inden for de rammer som Erhvervsstyrelsen har fastsat, herunder følgende: (1) Undersøgelsen skal fokusere på de virksomheder som har mulighed for helt at fravælge revision eller udvidet gennemgang, dvs. virksomheder under grænsen for revisionspligten. (2) Undersøgelsen skal omfatte udvælgelse af virksomheder i alle år i perioden 2012-2017. (3) Der skal i alt udtages omkring 5000 virksomheder, der tilnærmelsesvist fordeles ligeligt pr. år i regnskabsårene 2012-2017. (4) Holdingvirksomheder skal indgå i en særskilt analyse.

3.1 Overordnet analysedesign

Tidligere undersøgelser af revisionspligten i Danmark (Erhvervsstyrelsen, 2014) har principielt undersøgt lempelsen som et 'naturligt eksperiment', hvor

- lempelsen skal forstås som et eksogent chok, der inddeler virksomhederne i to grupper, dem med revision og dem uden revision og
- de to grupper kan forstås som dem der får behandling ('treatment-group'), dvs. revision, og dem som ikke får behandling ('control-group'), dvs. dem der fravælger revision.

Effekten af revision antages derefter i tidligere undersøgelser at kunne undersøges ved at sammenholde regnskabskvaliteten for de to grupper. Dette undersøgelsesdesign har imidlertid den svaghed, at virksomhederne i de to grupper ikke falder tilfældigt i enten behandlings- eller kontrolgruppen.

En række undersøgelser har vist at det frivillige valg af revision (dvs. behandlingsgruppen) er påvirket af en række virksomhedskarakteristika (Vanstraelen and Schelleman, 2017; Haapamaki, 2018). Dette er problematisk såfremt fejl i årsrapporterne påvirkes af de samme karakteristika. I givet fald vil behandlings- og kontrolgrupperne ved en tilfældig stikprøve bestå af virksomheder med forskellige karakteristika, der samtidig påvirker fejlniveaue og derfor vil analysen have mangler i forhold til at være i stand til at isolere effekten af revisors erklæringer. De virksomheder, der frivilligt vælger revision, vil typisk være relativt større virksomheder og det kan eksempelvis være at disse virksomheder samtidig har markant flere eller færre fejl i regnskaberne. Der vil derfor være relativt flere større virksomheder i behandlingsgruppen ved tilfældig udvælgelse, hvilket kan skabe grupper der ikke er sammenlignelige.

Der findes forskellige metoder, der søger at håndtere en sådan ubalance ved at skabe match mellem virksomhederne i behandlings- og kontrolgrupperne (Stuart, 2010; Gow et al., 2016). Et alternativ kan være at foretage en regressionsanalyse, hvor de pågældende karakteristika er kontrolvariable. Baseret på litteraturen vurderes det dog oplagt at vælge en matchingmetode, idet udvælgelsen skal foretages i en relativ stor population af virksomheder hvilket sandsynliggør at grupperne kan konstrueres på en måde så de bliver homogene. Samtidig vil den efterfølgende analyse af forskelle i fejlniveau mellem grupperne være relativ enkel. Der findes overordnet to grupper af matchingmetoder (Stuart, 2010): a) metoder baseret på en præcis matching af enheder (virksomheder) for hvert af de valgte karakteristika og b) metoder baseret på 'propensity score matching' (PSM), hvor der udregnes en værdi for tilbøjeligheden til at vælge behandling (dvs. revision) baseret på den samlede effekt af de valgte karakteristika. Metoder fra den førstnævnte gruppe kræver generelt et meget stort datagrundlag, ligesom der forudsættes en betydelig viden om hvordan og i hvilket omfang de enkelte karakteristika påvirker valg af behandling. Disse metoder er således at foretrække i studiedesign, hvor data er arkivdata og dermed muliggør at valg og matchingmetode kan genbesøges for at forbedre studiedesignet. I nærværende studie er dette ikke muligt, idet effektvariablen (fejl i årsrapporter) først opgøres efter matching og valg af virksomheder. Samtidig viser tidligere studier blandede resultater i forhold til hvilken gruppe af matchingmetoder der er mest optimal (King et al., 2011; DeFond et al., 2016).

Undersøgelsen anvender derfor PSM med henblik på at balancere virksomhedskarakteristika i de grupper som henholdsvis har til- og fravalgt revision, således at disse bliver mere ensartede. På den måde er det muligt at analysere om regnskabskvaliteten påvirkes såfremt en virksomhed fravælger revision og enten vælger en anden revisorerklæring eller ingen revisorerklæring.

3.2 Udvalgelse af virksomheder – hovedanalyse

Undersøgelsens hovedanalyse omfatter valg og analyse af regnskaber fra cirka 3000 virksomheder fordelt med 600 virksomheder pr. år i perioden 2012-2016.

3.2.1 Identifikation af virksomheder under grænsen for revisionspligt

Analysen omfatter små virksomheder, der kan fravælge revision. Disse er virksomheder der ikke overskrider to af tre følgende størrelser i to regnskabsår i træk:

- Balancesum på 4 mio. kr.
- Nettoomsætning på 8 mio. kr.
- Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 12 i løbet af regnskabsåret

Årsrapporten indeholder alene information om balancesummen og vil typisk ikke indeholde information om antal heltidsbeskæftigede og nettoomsætning.⁹ Med henblik på at modtage data for heltidsbeskæftigede og nettoomsætning har Erhvervsstyrelsen været i dialog med SKAT. Det har dog ikke været muligt at modtage disse oplysninger inden for undersøgelsens tidsmæssige rammer. Erhvervsstyrelsen har herefter estimeret nettoomsætning og heltidsbeskæftigede med henblik på at identificere virksomheder under grænserne for revisionspligt. Nettoomsætningen er estimeret ved at sammenholde virksomhedens bruttofortjeneste med en forholdsmæssig værdi for det forventede forhold mellem nettoomsætning og bruttofortjeneste for den pågældende branche og virksomhedstype. Den forholdsmæssige værdi er beregnet ud fra den generelle Firmastatistik fra Danmarks Statistik. Estimeringen af heltidsbeskæftigede er baseret på data fra Erhvervsstyrelsen samt Experian, hvor antal beskæftigede oplyses i intervaller.

Ovenstående tilgang til identifikation af virksomheder uden revisionspligt har været drøftet i følgegruppen for evaluering af revisionspligten og dette har ikke givet anledning til bemærkninger. Derudover bemærkes, at det alene er en minimal del af de virksomheder som er estimeret til at være over revisionspligten, der har andre erklæringer end revision eller udvidet gennemgang.

3.2.2 Revisors erklæringer fordelt på behandlings- og kontrolgrupper

Tidligere undersøgelser af revisionspligten har primært sondret mellem revisionstilfælde og andre tilfælde, hvor sidstnævnte har omfattet regnskaber med såvel review- og assistanceerklæringer samt regnskaber uden erklæringer (Erhvervsstyrelsen, 2014). Det vurderes dog hensigtsmæssigt at allokere tilfælde uden erklæring til en særskilt gruppe.

For det første er der både blandt myndigheder og i forskningen interesse for hvordan andre erklæringer end revision kan anvendes af virksomheder der er undtaget revisionspligt (Vanstraelen and Schelleman, 2017). Eksempelvis finder Downing og Langli (2018) at revisors øvrige erklæringer samt involveringen af en revisor eller regnskabs ekspert generelt er positivt for overholdelsen af skatte- og regnskabsreguleringen. Tilsvarende finder Badertscher et al. (2018) ud fra en cost-benefit analyse, at review-erklæringer kan udgøre et mere omkostningseffektivt alternativ til en fuld revision. For det andet, så er indeværende studie baseret på desktop-review af regnskaber og de fejltyper som kan identificeres bør normalt også identificeres og korrigeres i tilfælde, hvor revisor alene udføre arbejde svarende til en assistance-erklæring efter ISRS 4410.

---

⁹ Fra og med regnskabsåret 2016 er det dog også et krav for klasse B-virksomheder (med mindre disse følger mikro-reglerne), at oplyse om antal heltidsbeskæftigede, jf. ÅRL §§ 22a, 22b og 68.

Dette studie sonderer således mellem tre grupper: revision, andre erklæringer og ingen erklæringer. Gruppen med revision omfatter såvel en revisionspåtegning som en erklæring baseret på den danske standard om udvidet gennemgang. Det vurderes ikke, at der bør være væsentlig forskel på en revision og en udvidet gennemgang. I denne gruppe er der blandt de udvalgte virksomheder ca 15%, der har valgt erklæringen udvidet gennemgang og tendensen til at vælge udvidet gennemgang frem for revision er stigende over tid. Gruppen med andre erklæringer omfatter såvel review-erklæringer (ISRE 2400) som assistance-erklæringer (ISRS 4410). Review-erklæringer udgør ca. 20% blandt de udvalgte virksomheder i denne gruppe og tendensen til at vælge review frem for assistance er faldende over tid.

3.2.3 Virksomhedskarakteristika til matching

Der matches på karakteristika der både må antages at have betydning for det frivillige valg af revision og omfanget af fejl i årsrapporten. Der foretages matching på følgende fem virksomhedskarakteristika samt på branche.¹⁰ De valgte mål for hvert karakteristika er inspireret af tidligere studier, men er også påvirket af tilgængeligheden af data og udgør derfor ikke nødvendigvis optimale mål.

Virksomhedens størrelse. De fleste studier finder at jo større virksomheden er, jo større er efterspørgslen efter frivillig revision (Minnis, 2011; Collis, 2010; Collis et al., 2004; Dedman et al., 2014). Virksomhedens størrelse måles ved logaritmen af balancesummen.

Forholdet mellem forpligtelser og balancesum. Det forventes generelt at omfanget af forpligtelser relativt til balancesummen er positivt forbundet med efterspørgslen efter frivillig revision (Haapamaki, 2018). Dette er et udtryk for at kreditgivere efterspørger frivillig revision (Rennie et al., 2003).

Mere end en ejer. Tidligere studier viser at aktionærkredsen påvirker efterspørgslen efter revision (Rennie et al., 2003; Dedman et al., 2014). Dette er et udtryk for at adskillelsen mellem ejerskab og kontrol (Jensen and Meckling, 1976) afføder et behov for frivillig revision. Som følge af begrænsninger i datagrundlaget måles dette karakteristika som en indikator-variabel for hvorvidt der er mere end en ejer i den pågældende virksomhed.

Alder, målt ved antallet af år siden etablering og frem til det undersøgte regnskabsår. Alt andet lige vil en nystartet virksomhed være mindre kompleks og ledelsen vil have mindre behov for at støtte sig til et revideret regnskab, hvorfor tidligere studier finder at en virksomheds alder er forbundet med det frivillige valg af revision (Allee and Yohn, 2009; Dedman et al., 2014). Alder måles ved kvadratroden af antallet af år siden etablering af virksomheden.

Rentabilitet. En række studier har fundet at en virksomheds rentabilitet har betydning for efterspørgslen efter frivillig revision (Minnis, 2011; Dedman et al., 2014; Haw et al., 2008). Rentabilitet måles ved forholdet mellem årets resultat og balancesummen.

Ovenstående karakteristika anvendes i PSM-proceduren, jf. nedenfor. Derudover foretages en præcis matching på branche. Begrundelsen for at foretage en præcis matching på branche er, at det frivillige valg af revision kan være forskelligt på tværs af brancher, ligesom omfanget og typer af fejl må forventes at være påvirket af den pågældende branche. Der anvendes alene overordnede brancher, da

---

¹⁰ I en omfattende norsk evaluering af revisionspligtens lempelse foretages alene PSM-balancering på virksomhedens størrelse samt branchetilhørsforhold (Langli, 2015).

en matching på mere detaljerede brancher ikke vil være mulig på grund af begrænsninger i antallet af virksomheder.

3.2.4 Konstruktion af behandlings- og kontrolgrupper

Der er to stadier i udvælgelsen af virksomheder baseret på PSM. Første stadie er at udregne en virksomheds tilbøjelighed ('propensity score') til frivilligt vælger revision baseret på de karakteristika der påvirker valg af revision og samtidig antages at påvirke fejl i regnskaber (se opstilling ovenfor). Dette udføres som en logistisk regression med karakteristika som uafhængige variable og revision/ikke-revision som den afhængige variable. Regressionen udføres på hele populationen i hvert af årene, hvorefter alle virksomheder har en 'propensity score'. Denne score anvendes herefter i balanceringen af de tre grupper: revision, anden revisorerklæring og ingen revisorerklæring. Balanceringen sker efter følgende tilgang.

Der skal udvælgelse cirka 200 virksomheder i hver gruppe pr. år. I hvert år inddeles 'propensity scores' i kvartiler. Herefter udvælgelse tilfældigt 50 virksomheder med revision eller udvidet gennemgang fra hvert kvartil. For hver af de valgte virksomheder udvælgelse en virksomhed fra samme branche i såvel gruppen med andre erklæringer og gruppen uden erklæring på regnskabet. Dette gøres ved at identificere den virksomhed (inden for branchen), hvis 'propensity score' er mest tæt på den tilsvarende score for virksomheden med revision eller udvidet gennemgang.

Udvælgelsen af virksomheder baseret på PSM fremfor en repræsentativ stikprøve i populationen af virksomheder under grænserne for revisionspligt har den betydning at fejlniveauet blandt disse virksomheder ikke kan vurderes samlet set. Dette er dog heller ikke formålet med undersøgelsen, jf. ovenfor.

3.3 Gennemgang af regnskaber

De udvalgte regnskaber for såvel hovedanalysen (jf. ovenfor) som de supplerende analyser (se nedenfor) er gennemgået af KPMG. Det er valgt at gennemgå årsrapporter i pdf-udgaver fremfor den digitale indberetning. Dette skyldes, at pdf-udgaven vurderes at være den udgave som en regnskabsbruger almindeligvis vil benytte sig af. Gennemgangen er foretaget ud fra et spørgeskema udarbejdet af Erhvervsstyrelsen. Spørgeskemaet indeholder 205 spørgsmål, herunder såvel baggrunds- og indholdsmæssige spørgsmål. Spørgeskemaet har forinden gennemgangen været diskuteret i følgegruppen, hvilket har givet anledning til justeringer. De enkelte spørgsmål er så vidt muligt formuleret med henblik på at minimere skøn hos den enkelte sagsbehandler der gennemgår regnskabet. Således skal sagsbehandleren ikke nødvendigvis identificere fejlen, men skal overvejende tage stilling til en række konstaterbare forhold, hvorefter identifikation af de enkelte fejl (jf. nedenfor) kan være baseret på en kombination af flere spørgsmål.

3.4 Opgørelse af fejlmål

I forbindelse med undersøgelsen anvendes et gennemgående fejlmål. Dette mål er sammensat af en række fejl, herunder manglende oplysninger, der er identificeret på grundlag af spørgsmål fra spørgeskemaet. De udvalgte fejl er oplistet i appendix A.

3.4.1 Det gennemgående fejlmål

Det gennemgående fejlmål er en sammentælling af fejl 1-34.

Valg af fejl er baseret på følgende overvejelser:

- Fejlen må antages at have en betydning for regnskabsbruger.
- Muligheden for at fejlen kan forekomme må ikke være forskellig på tværs af de tre grupper (eksempelvis er mangelfulde oplysninger om fravalg af revision ikke en mulig fejl for de virksomheder der frivilligt har valgt revision).
- De udvalgte fejl er primært overordnede fejl. Det er muligt at nedbryde overordnede fejl (fx manglende anvendt regnskabspraksis for en regnskabspost) i mere specifikke fejl (fx en specifik oplysning der mangler i anvendt regnskabspraksis for den pågældende regnskabspost). Dette giver dog udfordringer i forhold til hvordan de nedbrudte fejl skal vægtes. En yderligere begrundelse for ikke at nedbryde fejlmål mest muligt er, at de enkelte fejl i givet fald bliver meget specifikke og kan vedrøre forhold som overvejende forventes at være til stede i virksomheder med de relativt mest komplekse regnskaber, som igen må forventes at være virksomheder der har en tilbøjelighed til at vælge revision. I det sidste tilfælde kan muligheden for at fejlen kan forekomme derfor være forskellig på tværs af de tre grupper.

Såfremt der identificeres en fejl medtages denne med vægten (værdien) 1 i det samlede fejlmål. Dette er begrundet med, at der ikke er grundlag for at antage at regnskabsbrugerne vil tillægge disse fejl væsentlig forskellig betydning. Der foretages dog særskilte 'robustheds checks' med henblik på at vurdere hvorvidt forskellige vægte til de enkelte fejl kan have betydning.

Følgende fejl anvendes alene i særskilte analyser, da de alene kan forekomme i to ud af de tre grupper, hvor der testes forskelle i fejlniveau:

- Fejl nr. 35: anvendes i test af forskelle mellem virksomheder, hvor en anden revisorerklæring indgår i årsregnskab og virksomheder, hvor årsregnskabet ikke indeholder en revisorerklæring.
- Fejl nr. 36: anvendes alene i forhold til de grupper, hvor årsrapporten indeholder en revisionspåtegning eller en anden revisorerklæring.

Det gennemgående fejlmål har været diskuteret i følgegruppen.

3.4.2 Vurdering af fejlfortolkninger m.v. af regnskaber og kvalitetssikring

Med henblik på at vurdere kvaliteten af de indsamlede data og mulige misvisende fortolkninger af spørgsmål og fejl er følgende handlinger foretaget:

- Identifikation af usædvanlige resultater eller udvikling:
  - Vurdering af gennemsnitlige niveauer pr. fejl
  - Vurdering af gennemsnitlige niveauer pr. fejl pr. år
  - Vurdering af signifikant stigende/faldende fejl over tid
- Vurdering af resultater pr sagsbehandler – er disse ensartede?

For de fejl, der fremstår usædvanlige enten i alt eller for de enkelte år, er fejlen drøftet med Erhvervsstyrelsen og KPMG, ligesom der for enkelte fejltypen er indhentet eksempler fra årsrapporter, hvor fejlen er identificeret samt årsrapporter, hvor fejlen ikke optræder.

Dette har ført til følgende modifikationer af fejlmålet:

- En fejl vedrørende finansielle forpligtelser udgår af fejlmålet. Fejlen vedrører situationer, hvor finansielle forpligtelser, der ikke indgår i en handelsbeholdning, ikke måles til amortiseret kostpris. Årsagen hertil er at fejlen optræder i en relativ stor del af regnskaberne (ca. 15%), ligesom fejlandelens for året 2016 er usædvanlig høj (ca 28%). Dette fremstår umiddelbart usædvanligt. En gennemgang af regnskaber, hvorpå der er registreret fejl viser at et af de spørgsmål, der lægger til grund for fejlen har ført til såvel forkerte som forskellige fortolkninger.
- Fejl nr. 11-13. For disse fejl gælder at der er identificeret usædvanlig mange fejl i regnskaberne for 2016. Således er 80-95% af alle fejl i perioden 2012-2016 registreret i 2016. Enkelte regnskaber er udtaget til kontrol, hvilket underbygger at der er sket fejlregistreringer for året 2016. Som følge heraf medtages disse fejl ikke for regnskaber for 2016.
- Fejl nr. 32. Fejlen vedrører hvorvidt der er overensstemmelse mellem virksomhedens hovedaktivitet som beskrevet i ledelsesberetning eller noter og den branchekode som fremgår på cvr.dk. Der er imidlertid usædvanlig mange fejl i 2016 sammenholdt med de øvrige år. Dette kan skyldes at svarmuligheden 'kan ikke konkretiseres' ikke var mulig for sagsbehandleren i den version af spørgeskemaet der anvendtes under gennemgangen af 2016-regnskabet. I tilfælde hvor hovedaktiviteten ikke fremgår af regnskaberne, er der således en risiko for at der er svaret "nej" i stedet for at undlade at svare på det pågældende spørgsmål. Som følge heraf medtages denne fejl ikke for regnskaber for 2016.

3.5 Supplerende analyser

Der udføres tre supplerende analyser i tilknytning til hovedanalysen.

3.5.1 Supplerende analyse I: Holdingselskaber

Efter de samme metodiske principper som beskrevet ovenfor, undersøges om der er en sammenhæng mellem de frivillige valg af revisorerklæringer og fejl i regnskaber for holdingselskaber. Der udvælges cirka 50 holdingselskaber pr. gruppe hvert år. Da revisionspligten først blev lempet for holdingselskaber fra og med regnskabsåret 2013, dækker denne analyse regnskabsårene 2013-2016.

3.5.2 Supplerende analyse II: Tvungen revision versus frivillig revision

Tidligere studier har undersøgt og fundet en signifikant forskel mellem effekten af henholdsvis tvungen og frivillig revision (Lennox and Pittman, 2011). Det ønskes derfor undersøgt om der er forskelle i regnskabsfejl mellem virksomheder, der er tvunget til revision eller udvidet gennemgang sammenholdt med virksomheder, der frivilligt vælger revision/udvidet gennemgang, andre erklæringer eller som helt fravælger en revisorerklæring. Med denne undersøgelse ønskes analyseret om virksomheder, der frivilligt vælger revision har andre incitament og motivation til at sikre kvalitet i regnskabsaflæggelsen.

Udgangspunktet i denne analyse er at identificere 'nabo-virksomheder', der henholdsvis er over og under grænsen for revisionspligt.¹¹ Analysen rammes desværre af problemstillingen med at det ikke har været muligt præcist at identificere hvilke virksomheder der er henholdsvis over og under revisionspligten (problemet er beskrevet ovenfor). Udvælgelsen af virksomheder baserer sig derfor på den estimerede indikatorvariabel for hvorvidt virksomheden er over eller under revisionspligten.

Virksomheder, der er henholdsvis over og under revisionspligten opdeles i kvartiler baseret på størrelse (ud fra en kombination af balancesum og antal ansatte). For virksomheder over revisionspligten udvælges 200 virksomheder for regnskabsåret 2017. Disse udtages tilfældigt fra

¹¹ En tilsvarende tilgang er ligeledes anvendt i en norsk evaluering af revisionspligten (Langli, 2015).

nederste kvartil. For virksomheder under revisionspligten udvælges tilfældigt fra øverste kvartil, 200 virksomheder fra hver af de tre grupper (revision, andre erklæringer og ingen erklæringer). De udvalgte virksomheder matches på branche således at der udvælges 50 virksomheder for hver af følgende fire brancher: (a) Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed (b) Bygge og anlæg, (c) Handel og transport m.v. og (d) Erhvervsservice. Der balanceres alene på fire brancher, da undersøgelsens design begrænser populationen af virksomheder til udvælgelse.

3.5.3 Supplerende analyse III: Betydningen af fravalg i året umiddelbart efter fravalg

For regnskabsårene 2014 og 2015 undersøges tilfælde, hvor en virksomhed vælger revision i 2014 og i 2015 vælger enten en anden revisorerklæring eller ingen revisorerklæring. Det undersøges således om regnskaber, hvor revision fravælges bliver mere fejlbehæftede eller om effekten fra revision 'hænger ved' i året umiddelbart efter. I dette undersøgelsesdesign anvendes den enkelte virksomhed således som sin egen kontrol.

Undersøgelsen er baseret på gennemgang af i alt 200 regnskaber – 100 regnskaber pr. år. Således undersøges 50 tilfælde, hvor en virksomhed fravælger revision til fordel for en anden erklæring og 50 tilfælde, hvor en virksomhed fravælger revision og herefter ikke har revisorerklæring på årsregnskabet. Selvom virksomheden er sin egen kontrol, så har udvælgelsen taget højde for størrelse. Således er populationen af mulige virksomheder opdelt i kvartiler baseret på balancesum og udvælgelsen er fordelt ligeligt på hvert kvartil.

3.6 Oversigt over udvalgte årsrapporter pr. år og analyse

Tabel 1 viser antallet af udvalgte årsrapporter i perioden 2012-2017 fordelt på de forskellige analyser.

Tabel 1. Oversigt over antal årsrapporter i datasæt

År	Hovedanalyse	Supplerende analyse I	Supplerende analyse II	Supplerende analyse III	Samlet antal årsrapporter
2012	621				621
2013	623	154			777
2014	619	168		104	891
2015	616	177		104	897
2016	619	156			775
2017			816		816
I alt	3.098	655	816	208	4.777

4. Analyse

4.1 Omfang af fejl, fejltypen og udviklingen over tid

Tabel 2 viser middelværdien for fejlmålet i hver af de tre grupper og samlet set. Det ses at det gennemsnitlige antal fejl i årsrapporterne er omkring 1, hvor gruppen uden erklæringer har en middelværdi på næsten 2 fejl, mens de to andre grupper har en middelværdi på under 1 fejl. Tabellen viser herudover hvordan årsrapporterne fordeler sig i forhold til antal fejl. Det ses at ca. 1/3 af alle regnskaber er uden fejl og at de fleste regnskaber (ca. 2/3) har maksimalt en enkelt fejl. Antallet af regnskaber med mere end 2 fejl er begrænset til ca. 13%, hvor de fleste af disse er placeret i gruppen uden erklæringer.

Tabel 2. Gennemsnitlige fejl og oversigt over fordeling af årsrapporter i forhold til antal fejl

Fejlmål	Revision	Andre erklæringer	Ingen erklæringer	Alle
Middelværdi	0,86	0,97	1,84	1,22
Procentvis fordeling af årsrapporter i hver gruppe i forhold til antal fejl				
0 fejl	42%	38%	21%	34%
1 fejl	37%	36%	29%	34%
2 fejl	14%	18%	24%	19%
3 fejl	5%	5%	14%	8%
4 fejl	1%	1%	5%	2%
5 fejl	0,2%	1%	4%	2%
6 fejl	0	0,2	1%	0%
7 eller flere fejl	0	0	2%	1%

Note: Middelværdier og procentandele er baseret på årsrapporter fra hovedanalysen 2012-2016

Appendiks A viser andelen af årsrapporter med fejl pr. type af fejl. Det ses at de hyppigste fejl for perioden 2012-2016 er relateret til:

- Manglende oplysning i anvendt regnskabspraksis om metoder for indregning og måling af nettoomsætning (26%)
- Hovedaktivitet, som beskrevet i ledelsesberetning eller noter, stemmer ikke overens med branchekode, jf. cvr.dk. (15%)
- Manglende oplysning om finansielle anlægsaktiver i anvendt regnskabspraksis, selvom sådanne fremgår af balancen (10%)
- Uoverensstemmelse mellem overført resultat i resultatdisponeringen og ændringen i overført resultat, jf. egenkapitalen (8%)
- Manglende sammenligningstal (7%)
- Årsrapporten mangler en eller flere bestanddele (7%)

- Manglende oplysning om andre tilgodehavender i anvendt regnskabspraksis, selvom sådanne fremgår af balancen (7%)

Hvorvidt omfanget af de enkelte fejltypen er eller faldende over tid er også vist i appendiks A. Det er ganske få fejl, hvor der kan registreres en signifikant udvikling over tid. Dette understøtter, at det er rimeligt også at udføre nedenstående test af forskelle i middelværdier et datasæt, der omfatter alle år.

I betragtning af det fokus som har været på digitale kontroller (Erhvervsstyrelsen, 2018), er det bemærkelsesværdigt at der ikke er flere fejltypen, der er faldende. Dette kan dog skyldes at undersøgelsen baserer sig på pdf-udgaver af årsrapporterne og ikke direkte på den digitale indberetning.

4.2 Betydningen af revisorerklæringer for fejl i regnskaber

Da de tre grupper er balancerede, kan analysen baseres på en varians-analyse (ANOVA) med henblik på at sammenligne middelværdier i de tre grupper. Dette gøres med en test af, hvorvidt der er signifikant forskelle i middelværdier for fejl i de tre grupper. Den anvendte test er 'Ryan-Einot-Gabriel-Welsch' (REGW) 'multiple range' post hoc test med en p-værdi på 0,05.¹² Resultaterne er vist i tabel 3. Resultaterne fra REGW-testen er angivet med bogstaver, således at de middelværdier hvorimellem der ikke kan ses en forskel er angivet med det samme bogstav. Eksempelvis ses i år 2012, at der ikke er signifikant forskel i fejl blandt de årsrapporter som har enten revision og andre erklæringer (begge har bogstavet "b"), mens der til gengæld er signifikant forskel mellem de årsrapporter som ikke har revisorerklæring (angivet med bogstavet "a") og de årsregnskaber som har enten revision eller andre erklæringer (angivet med bogstavet "b").

---

¹² Da studiet er baseret på balancerede grupper med det samme antal enheder i hver gruppe foretrækkes Ryan-Einot-Gabriel-Welsch testen frem for 'Duncan's multiple range test'. En analyse baseret på Duncan's test viser dog de samme resultater.

Tabel 3. Sammenligning af middelværdier for fejlmål

År	Frivillig revision og fravalg af revision			F-statistik ¹	Ryan-Einot-Gabriel-Welsch gruppering
	Revision	Andre erklæringer	Ingen erklæringer		
2012	1,25 ^b	1,23 ^b	2,08 ^a	26,03***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2013	0,92 ^b	0,95 ^b	1,92 ^a	45,66***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2014	0,79 ^c	1,00 ^b	1,55 ^a	26,61***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision
2015	0,81 ^b	0,80 ^b	1,84 ^a	49,75***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2016	0,54 ^c	0,89 ^b	1,80 ^a	47,13***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision
Total (2012-2016)	0,86 ^c	0,97 ^b	1,84 ^a	62,51***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision

Note: Middelværdier efterfulgt af det samme bogstav (a, b eller c) er ikke signifikant forskellige med en p-værdi på 0,05.

¹*p < 0,10; **p < 0,05; ***p < 0,01.

Det ses i tabellen, at der er signifikant forskel på fejlniveauet i regnskaber uden erklæringer sammenholdt med de regnskaber, hvor der er revisorerklæringer. Dette resultat gælder for alle år og for det samlede datasæt. Det viser således klart, at regnskaber uden revisorerklæringer er mere fejlbehæftede sammenholdt med regnskaber med revisorerklæringer.

I to ud af fem år, og i analysen på det samlede datasæt, er der forskel mellem fejlniveauet for de regnskaber som er blevet revideret eller har fået en erklæring om udvidet gennemgang, og de regnskaber som har fået en anden revisorerklæring. Det indikerer, om end ikke entydigt, at

regnskaber, hvor revisorerklæringen er uden eller med begrænset sikkerhed, kan være mere fejlbehæftede end regnskaber, hvor revisorerklæringen er med en højere grad af sikkerhed.

4.3 Robusthedscheck

I forbindelse med analyserne er alternative fejlmål anvendt med henblik på at vurdere resultaternes robusthed. Disse alternative fejlmål er ligeledes baseret på sammentælling af fejl 1-34:

- En indikatorvariabel for hvorvidt et regnskab er fejlbehæftet eller ikke. Dvs., identificeres en eller flere af de oplistede fejl, sættes værdien til 1 og ellers sættes den pågældende variabel til 0.
- En række opgørelser af fejlniveau baseret på tilfældigt genererede vægte af de enkelte spørgsmål. Med udgangspunkt i det gennemgående fejlmål foretages genberegninger baseret på tilfældig vægtninger. Der anvendes følgende fem vægte: 0 – 0,25 – 0,50 – 0,75 – 1,00.

Resultatet af disse robusthedschecks er vist i tabel 4.

Det er klart fra tabel 4, at resultaterne er robuste overfor alternative specifikationer af fejlmålet. Det er bemærkelsesværdigt, at resultaterne ikke forandres nævneværdigt selvom det anvendte fejlmål simplificeres til alene at indikere hvorvidt regnskabet er uden fejl eller ikke. Denne type mål som ikke skeler til omfanget af fejl blev anvendt som det primære mål i en tidligere og tilsvarende vurdering af revisionspligtens betydning for fejl i årsrapporterne (Erhvervsstyrelsen, 2014).

Tabel 4. Resultater sammenholdt med alternative behandlinger af fejlmålet

År	(a) Resultat fra hovedanalyse (tabel 3, gruppering)	(b) Er årsrapporten fejlbehæftet eller ikke? (indikatorvariabel)	(c) Tilfældig vægtning af hver enkelt fejl (5 tests)
2012	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision	Samme resultat som hovedanalyse	Samme resultat som hovedanalyse
2013	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision	Samme resultat som hovedanalyse	Samme resultat som hovedanalyse
2014	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision	En test viser samme resultat som hovedanalyse. Fire tests viser: a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2015	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision	Samme resultat som hovedanalyse	Samme resultat som hovedanalyse
2016	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision	Samme resultat som hovedanalyse	Fire tests viser samme resultat som hovedanalyse. En test viser: a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
Total (2012-2016)	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer c: Revision	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision	Alle tests viser: a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision

Note: Kolonne (a) gengiver resultaterne fra tabel 3. Kolonne (b) anvender et fejlmål i form af en indikatorvariabel for om der er fejl eller ikke i årsrapporten. Kolonne (c) anvender fem forskellige fejlmål baseret på fem sæt af tilfældige vægte for hver af de 34 fejl. Kolonne (b) og (c) viser resultaterne fra Ryan-Einot-Gabriel-Welsch testen.

Det er interessant at disse robusthedschecks alene er forskellige fra hovedanalysen der hvor hovedanalysen viser en signifikant forskel mellem revision og andre erklæringer (2014, 2016 og total). Dette indikerer, at der skal udvises varsomhed i forhold til konklusioner om at der er forskel på hvordan forskellige erklæringer påvirker fejlniveauet i årsrapporterne.

5. Supplerende analyser

5.1 Supplerende analyse I: Holdingselskaber

Analysen af fejl i regnskaber for holdingselskaber er foretaget efter den samme tilgang som hovedanalysen og vist i tabel 5. Omfanget af virksomheder er dog alene en fjerdedel af det antal som blev udtaget til hovedanalysen.

Tabel 5. Sammenligning af middelværdier for fejlmål (holdingselskaber)

År	Frivillig revision og fravalg af revision			F-statistik ^l	Ryan-Einot-Gabriel-Welsch gruppering
	Revision	Andre erklæringer	Ingen erklæringer		
2013	1,17 ^b	1,04 ^b	2,45 ^a	24,42***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2014	0,91 ^b	0,98 ^b	2,49 ^a	35,96***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
2015	1,12 ^a	0,69 ^a	1,02 ^a	3,03	a: Ingen erklæringer, Andre erklæringer og Revision
2016	0,63 ^b	0,81 ^b	1,73 ^a	9,72***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision
Total (2013-2016)	0,96 ^b	0,88 ^b	1,91 ^a	46,51***	a: Ingen erklæringer b: Andre erklæringer og Revision

Note: Middelværdier efterfulgt af det samme bogstav (a eller b) er ikke signifikant forskellige med et en p-værdi på 0,05.

^l*p < 0,10; **p < 0,05; ***p < 0,01.

Det relativt lille antal virksomheder pr. år er sandsynligvis årsagen til at variansanalysen ikke fremstår signifikant i 2015. For de øvrige år, samt for analysen baseret på regnskaberne for alle år, er det klart at der er signifikant flere fejl i regnskaber, der ikke har en revisorerklæring.

I modsætning til hovedanalysen, jf. afsnit 4, ses dog ikke enkelte forskelle mellem andre erklæringer og revision.

5.2 Supplerende analyse II: Tvungen revision versus frivillig revision

Resultaterne fra analysen af, hvorvidt der er forskel mellem virksomheder der frivilligt vælger revision og virksomheder der skal vælge revision eller udvidet gennemgang, er vist i tabel 6.

Tabel 6. Sammenligning af middelværdier for fejlmål (tvungen versus frivillig revision)

År	Frivillig revision og fravalg af revision				F-statistik ¹	Ryan-Einot-Gabriel-Welsch gruppering
	Tvungen revision	Frivillig revision	Andre erklæringer	Ingen erklæringer		
2017	0,77 ^{bc}	0,88 ^b	0,63 ^c	1,23 ^a	12,65***	a: Ingen erklæringer b: Frivillig revision og Tvungen revision c: Tvungen revision og Andre erklæringer

Note: Middelværdier efterfulgt af det samme bogstav (a eller b) er ikke signifikant forskellige med et en p-værdi på 0,05.

¹ *p < 0,10; **p < 0,05; ***p < 0,01.

Denne analyse havde det formål at teste om fejlniveauet er påvirket af hvorvidt revision er tvungen (dvs. virksomheder over revisionspligtsgrænsen) eller frivillig (dvs. virksomheder der vælger revision, men som er under revisionspligtsgrænsen). En tidligere undersøgelse har indikeret at regnskabsbrugerne betragter det som et positivt signal såfremt virksomheder fortsætter med at lade regnskabet revidere efter at dette er blevet et frivilligt valg (Lennox and Pittman, 2011). I givet fald vil der være en forventning om øget regnskabskvalitet, bl.a. som følge af øget motivation eller højere prioritering af regnskabsaflæggelsen. Denne sammenhæng kan dog ikke ses i resultaterne. Det skal dog bemærkes, at analysen kan være præget af, at det, jf. afsnit 3, ikke har været muligt nøjagtigt at identificere hvilke virksomheder der er over og under revisionspligten. I givet fald, ville det have været muligt mere præcist at identificere 'nabo-virksomheder'.

Det ses dog, at der ligesom i de øvrige analyser er et signifikant højere fejlniveau i de regnskaber, der ikke har en revisorerklæring. De øvrige resultater er mere vanskelige at fortolke. Tilsyneladende er

regnskaber med frivillige revisionspåtegninger eller en erklæring efter udvidet gennemgang signifikant mere fejlbehæftede end regnskaber med andre erklæringer.

5.3 Supplerende analyse III: Betydningen af fravalg i året umiddelbart efter fravalg

Tabel 7 viser udviklingen i fejlmålet for de virksomheder der har en revisionspåtegning eller erklæring om udvidet gennemgang på regnskabet for 2014, og som i 2015 fravælger revision.

Tabel 7. Virksomheder med revision i 2015, der fravælger revision i 2015

	2014	2015	Signifikant forskel på middelværdier (p=0,05)
	(revideret)	(fravalg af revision)	
Middelværdi, fejlmål	1,26	1,47	Nej
Middelværdi, ændring i fejlmål	0,20		
	2015	2015	Signifikant forskel på middelværdier (p=0,05)
	(Andre erklæringer)	(Ingen erklæring)	
Middelværdi, ændring i fejlmål	-0,24	0,63	Ja

Det ses at der generelt sker en forøgelse af fejlmålet på 0,20 og at der ikke er signifikant forskel på fejlniveauet i 2015 sammenholdt med niveauet for 2014. Den nederste del af tabellen viser ændringen i fejlmål for henholdsvis de virksomheder der vælger en anden erklæring og de virksomheder der helt fravælger en erklæring. Der ses et fald i fejlniveauet for virksomheder med anden erklæring og modsat en stigning for de virksomheder der fravælger en erklæring. Forskellen er signifikant og indikerer at revisors fortsatte tilstedeværelse ved en anden type erklæring end revision/udvidet gennemgang har en positiv påvirkning, mens 'læringen fra revision' tilsyneladende ikke hænger ved året efter, såfremt revisor ikke involveres.

Ud af de virksomheder der fravælger revision til fordel for en anden erklæring, vælger cirka 20% en review-erklæring. De virksomheder der vælger en review-erklæring mindsker fejlmålet relativt mere end de virksomheder, der vælger en assistance-erklæringen. Forskellen er dog ikke signifikant, hvilket formentlig skyldes et begrænset antal regnskaber.

5.4 Betydningen af virksomhedskarakteristika for frivilligt valg af revision og for fejlniveau

I forbindelse med PSM-tilgangen til udvælgelse af virksomheder i perioden 2012-2016 udførtes en analyse af sammenhængen mellem de valgte karakteristika og hvorvidt virksomheden valgte frivillig revision eller ikke (se rapportens afsnit 3). Disse resultater er vist i tabel 8.

Tabel 8. Sammenhængen mellem virksomhedskarakteristika og (a) frivillig revision og (b) fejlniveau

	Frivillig revision ^I	Fejlniveau ^{II}
Balancesum (log)	Positiv i alle år**	Ingen sammenhæng
Forholdet mellem forpligtelser og balancesum	Positiv i alle år**	Negativ**
Indikator for hvorvidt der er mere end en ejer	Positiv i alle år**	Ingen sammenhæng
Virksomhedens alder	Positiv i en del af årene**	Negativ*
Forholdet mellem årets resultat og balancesum	Negativ i alle år**	Ingen sammenhæng

Note: Positiv=når variabelen øges, øges hhv. sandsynligheden for frivilligt valg af revision og fejlniveauet. Negativ=den modsatte sammenhæng. Signifikansniveauer: *p < 0,10; **p < 0,05.

^IBaseret på logistisk regression pr. år for hvert af årene 2012-2016 i hovedanalysen, jf. PSM-tilgangen beskrevet i afsnit 3.

^{II}Baseret på OLS regression baseret på data for alle årene 2012-2016 i hovedanalysen.

Det ses at virksomheder, der er større, har relativt flere forpligtelser i balancen, flere ejere og er ældre, har større sandsynlighed for frivilligt at vælge revision. Derudover indikerer resultaterne at virksomhedens rentabilitet er negativt forbundet med at vælge revision, hvilket også er i overensstemmelse med en engelsk undersøgelse (Dedman et al., 2014).

Tabel 8 viser endvidere resultaterne fra en undersøgelse af om de nævnte karakteristika hænger sammen med fejlniveauet. Disse resultater er mindre tydelige. Det ses dog, at jo ældre virksomheden og jo relativt flere forpligtelser i balancen, jo færre fejl i årsrapporterne. Derimod ses der ingen signifikant sammenhæng til de øvrige faktorer.

Sammenhængen mellem virksomhedens størrelse og det frivillige valg af revision er også med til at forklare i hvilket omfang antallet af ureviderede regnskaber påvirkes såfremt revisionspligten lempes eller genindføres. Det skyldes at revisionspligten er bestemt ud fra størrelsesmæssige kriterier. Ved en delvis genindførelse af revisionspligten ved at mindske de nuværende grænser, kan antallet af ureviderede regnskaber forventes at blive mindre, men dette fald vil formentlig være lavere end hvad der forholdsmæssigt svarer til den nuværende andel af ureviderede regnskaber.

Det er således typisk de mindre virksomheder som fravælger revision. Dette ses også i Norge, hvor Langli (2015) beregner andelen af aktieselskaber som ikke har en revisor i 2012 til at være 30% af alle aktieselskaber. Foretages den tilsvarende beregning på balancesummen, når Langli frem til at det alene er 1,1% af de samlede aktiver for norske aktieselskaber som ikke er revideret. Dette minder om, at når omfanget af virksomheder der fravælger revision skal vurderes, så bør målinger på antal også suppleres med målinger på regnskabsmæssige størrelser.

En særskilt analyse af sammenhængen mellem fejlniveau og karakteristika er foretaget for gruppen uden erklæringer. Denne analyse viser ikke sammenhænge mellem karakteristika og fejlniveau. De virksomheder der har mere end 2 fejl i årsrapporten er herefter valgt ud og en tilsvarende analyse er foretaget. Denne analyse indikerer heller ikke sammenhæng til karakteristika og samlet set må det vurderes, at der ud fra de valgte karakteristika ikke kan tegnes et billede af hvilke typer af virksomheder uden revisorerklæringer, der i højere grad har fejlbehæftede årsrapporter. Det er endvidere undersøgt, hvorvidt der i gruppen uden erklæringer er forskelle i fejlniveau mellem iværksætterselskaber og øvrige selskabsformer. Imidlertid er der for få iværksætterselskaber blandt de udvalgte virksomheder til at denne analyse er meningsfuld.

5.5 Betydningen af revisorinvolvering i selvangivelse for fejlniveauer i hver af de tre grupper

Resultaterne fra hovedanalysen og de supplerende analyser viser, at revisors erklæringer har en positiv effekt på fejlniveauet i årsrapporten samt at der ikke ses en konsistent forskel mellem revision/udvidet gennemgang og andre erklæringer. Dette kan tyde på, at det er tilstedeværelsen af en revisor som sådan, der skaber den positive effekt.

I gruppen uden erklæringer kan virksomheder også have fået rådgivning af en revisor eller en anden fagkyndig, men hvor den pågældende ikke har afgivet assistance-erklæring eller erklæring med sikkerhed på årsregnskabet. I forbindelse med undersøgelsen har SKAT delt oplysninger som giver mulighed for at belyse dette. Ved selvangivelsen skal virksomheden oplyse om der er modtaget bistand fra en godkendt revisor eller en anden revisor i forbindelse med udarbejdelsen af selvangivelsen. Det kan antages, at såfremt der er modtaget bistand til selvangivelsen, så har virksomheden adgang til fagkyndig rådgivning, herunder også i forbindelse med regnskabsmæssige spørgsmål.

Tabel 9 viser resultatet af analysen af hvorvidt revisorinvolvering ved selvangivelsen har betydning. Det er cirka halvdelen af virksomhederne uden revisorerklæring som har fået bistand fra en godkendt revisor eller anden revisor ved udarbejdelsen af selvangivelsen. Det ses at de virksomheder som ikke har fået bistand, har et signifikant højere fejlniveau i årsrapporten end de virksomheder hvor en revisor har været involveret.

Tabel 9. Har revisorinvolvering ved selvangivelsen betydning for fejlniveauet i regnskabet?

Årsrapporter uden revisorerklæring			
	Revisor bistår ved selvangivelsen	Revisor bistår ikke ved selvangivelsen	Signifikant forskel på middelværdier (p=0,05)
Andel	52%	48%	
Middelværdi, fejlmål	1,61	2,06	Ja

Note: Middelværdier er beregnet for alle observationer uden revisorerklæringer i hovedanalysen.

Dette bekræfter at vise at tilstedeværelsen af revisor, eller lignende kompetent person, ved selvangivelsen generelt har en positiv afsmitning på regnskabsaflæggelsen. Dette er på linje med argumentet om at tilstedeværelsen af en kompetent person udefra understøtter den lille virksomheds adgang til løbende råd og vejledning (jf. afsnit 2 herom). Ligesom resultatet svarer til det som findes i undersøgelsen foretaget af Downing og Langli (Downing and Langli, 2018). Fejlniveauet for den halvdel hvor revisor er involveret (1,61) adskiller sig dog stadigvæk fra niveauet i grupperne med revisorerklæringer på årsregnskabet, jf. tabel 3.

5.6 Fejl i oplysninger om fravalg af revision

Som det ses af appendiks A, har regnskabsgennemgangen også omfattet fejl relateret til mangelfulde oplysninger om fravalg af revision. Disse fejl kan alene vurderes i grupperne andre erklæringer og ingen erklæring. Dette ses af tabel 10. Resultaterne viser, at tilstedeværelsen af revisor sikrer at årsrapporten, dvs. ledelsespåtegningen, indeholder de korrekte oplysninger om at betingelserne for fravalg er opfyldt.

Tabel 10. Manglende oplysninger om fravalg af revision

	Andre erklæringer	Ingen erklæring	Signifikant forskel på middelværdier (p=0,05)
2012	0,14	0,25	Ja
2013	0,06	0,35	Ja
2014	0,13	0,25	Ja
2015	0,25	0,26	Nej
2016	0,06	0,25	Ja
Total (2012-2016)	0,13	0,27	Ja

Note: Middelværdier er beregnet på baggrund af fejl nr. 35, jf. appendiks A.

5.7 Revisor er ikke registreret som godkendt revisor

Gennemgangen af årsrapporterne indeholdt også et check af hvorvidt den underskrivende revisor var godkendt på tidspunktet for afgivelse af revisorerklæringer samt om den pågældende var ansat i en godkendt revisionsvirksomhed (fejl nr. 36). Overholdelsen af disse forhold er betingelsen for at afgive en erklæring på årsregnskabet og det er derfor en fejl såfremt det ikke er tilfældet. Der er fundet 19 tilfælde blandt de gennemgåede årsrapporter, hvor revisor enten ikke er godkendt eller ansat i en revisionsvirksomhed.

5.8 Lån til selskabsdeltagere og ledelse

Evalueringen af revisionspligten for regnskabsårene 2010 og 2011 (Erhvervsstyrelsen, 2014) indeholdt også en vurdering af omfanget af lån til selskabsdeltagere og ledelse. Denne viste, at disse lån fremgik af henholdsvis 9,7% (2010) og 8,7% (2011) af de årsrapporter som havde en revisionspåtegning, mens de fremgik af 4,7% (2010) og 7,0% (2011) af de årsrapporter som enten ikke havde revisorerklæring eller som havde en anden erklæring.

Tabel 11 viser de tilsvarende tal for de årsrapporter, der indgår i hovedanalysen. Det er vigtigt at understrege, at disse tal alene er baseret på hvad der kan ses i årsrapporten og at det ikke er en dokumentation for den faktiske udbredelse af lån til selskabsdeltagere og ledelse.

Tabel 11. Omfang af lån til selskabsdeltagere og ledelse samt revisors angivelse af ulovlige lån

	Revision	Andre erklæringer	Ingen erklæringer	I alt
Andel af årsrapporter, hvor regnskabsopstillingen angiver posten "tilgodehavende hos selskabsdeltagere og/eller ledelse".	2,6%	6,1%	1,6%	3,5%
Andel af revisorerklæringer med supplerende oplysninger / fremhævelse af forhold om ulovligt lån	3,2%	I/R	I/R	I/R

Note: De procentvise andele er baseret på de årsrapporter for 2012-2016, der indgår i hovedanalysen

Omfanget af lån er tilsyneladende mindre end i årsregnskaberne for 2010 og 2011, men dette kan også skyldes at tilgangen til udvælgelse af virksomheder har været forskellig, jf. afsnit 3. Det er bemærkelsesværdigt, at gruppen med andre erklæringer har markant højere andel end de to øvrige grupper. Dette kan skyldes, at der kan være virksomheder som ikke ønsker revisors eventuelle oplysninger i erklæringen om ulovlige lån og derfor vælger en anden erklæring fremfor revision eller udvidet gennemgang. Dette er dog alene en mulig årsag til forskellen og der ikke er et grundlag for at konkludere herom.

Det er således alene i tilfælde med revision eller udvidet gennemgang, at revisor kan oplyse om ulovlige lån som følge af at ledelsen kan ifalde ansvar. Dette er sket i 3,2% af alle årsrapporter i gruppen med revision.

Tilstedeværelsen af lån til virksomhedsdeltagere og ejere er herudover sammenholdt med den tidsmæssige udvikling og fejlmålet. Der kan ikke ses en sammenhæng med fejlmålet – dvs. at virksomheder med lån til selskabsdeltagere og ledelse har hverken mere eller mindre fejlbehæftede årsrapporter end andre virksomheder. Analysen af den tidsmæssige udvikling viser dog en faldende tendens.

6. konklusion

Blandt de gennemgåede årsrapporter, er det gennemsnitlige antal fejl omkring 1, hvor gruppen uden erklæringer har en middelværdi på næsten 2 fejl, mens de to andre grupper har en middelværdi på under 1 fejl. Resultaterne viser overordnet, at der er statistisk signifikant forskel i fejlniveauet for årsrapporter uden revisorerklæring sammenholdt med årsrapporter med revisorerklæringer. Dette resultat er tydeligt og konsistent for såvel hovedanalysen som de supplerende analyser i perioden 2012-2017. Derimod indikerer de forskellige analyser ikke, at der er tydelige og konsistente forskelle i fejlniveauet mellem (a) virksomheder som vælger revision eller udvidet gennemgang og (b) virksomheder der vælger review- eller assistance-erklæringer på årsregnskabet. Sidstnævnte gruppe består primært af assistance-erklæringer (ca. 80%). Dette indikerer, at det først og fremmest er revisors tilstedeværelse, der har betydning for de fejltyper som undersøgelsen har mulighed for at inddrage.

Studiet er baseret på et desktop review af årsrapporter. Der er således primært fokus på manglende, fejlagtige eller inkonsistente oplysninger og ikke på fx substantielle forhold i forbindelse med indregning og måling. Dette er en styrke i forhold til at bidrage til den eksisterende forskning, hvor der er meget få studier af oplysningsniveauet for mindre virksomheder (Hope and Vyas, 2017). Det kan dog også siges at være en svaghed, idet der er aspekter af regnskabskvalitet som ikke opfanges med det anvendte fejlmål. Dette gælder især revisors betydning for de fejl og mangler som kun kan identificeres ved nærmere kontrol af regnskabsgrundlaget. Samtidig betyder dette også, at undersøgelsen ikke er baseret på en måling af svindel og bevidst manipulation af regnskabet, men at fejlene formentlig snarere skyldes sjusk, andre prioriteringer eller mangel på regnskabsmæssig kompetence. Der er generelt få studier som har haft adgang til en gennemgang af regnskabsgrundlaget (Vanstraelen and Schelleman, 2017) og der er således også i en dansk kontekst behov for studier baseret på data opnået gennem adgang til regnskabsgrundlaget, som eksempelvis gennem SKAT's kontrol af små virksomheder.

Det forstærker dog studiets konklusioner, at de i høj grad er i tråd med de studier som har haft adgang til data baseret på en mere grundig gennemgang af regnskabsgrundlaget. Dette gælder eksempelvis Clatworthy og Peel (2013) og ikke mindst Downing og Langli (2018). At konklusionerne stemmer overens med det norske studie (Downing and Langli, 2018), peger i retning af, at selv ved de typer af regnskabsmæssige fejl som kan identificeres ved kontrolbesøg, vil der i mindre grad være forskel på effekten af de forskellige typer af erklæringer som revisor kan afgive. Dertil kommer at Badertscher et al. (2018) identificerer erklæringer med begrænset sikkerhed, med fokus på analytiske handlinger, som et alternativ til revision, som følge af at "cost-benefit"-forholdet vurderes at være mere fordelagtigt.

En række forhold savner dog yderligere afklaring. Denne afklaring vil være vigtig såfremt det overvejes om reguleringen af revisionspligten kan basere sig på anvendelse af andre typer af erklæringer end revision og udvidet gennemgang. For det første, viser en større undersøgelse blandt danske revisorer, at valg af erklæringer delvist er drevet af revisorerne selv (Johansen and Kiertzner, 2014), hvilket minder om, at vi ikke pr. automatik bør antage at virksomheder selv træffer

kvalificerede valg om hvilken revisorerklæring der matcher virksomhedens behov. For det andet, samme undersøgelse indikerer at revisorerne på nogle områder har præferencer for en udvikling mod i højere grad at afgive assistance-erklæringer, dvs. erklæringer uden sikkerhed. Dette kan skyldes lavere dokumentationskrav samt at erklæringen undtages fra flere af Revisorlovens krav, herunder den offentlige kvalitetskontrol. Af hensyn til regnskabsbrugerne synes det vigtigt at undersøge om brugerne er indforståede med valget af assistance-erklæring og om revisors reelle arbejde er afstemt med det arbejde som forventes ved en sådan erklæring. For det tredje, er det hensigtsmæssigt, jf. ovenfor, at nærværende undersøgelse suppleres af en undersøgelse af regnskabskvalitet, der går videre end de observationer der kan indsamles ved et desk review.

Litteratur

- Allee, K. D. & Yohn, T. L. 2009. The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small businesses. *The Accounting Review*, 84(1): 1-25.
- Badertscher, B. A., Kim, J., Kinney, W., & Owens, E. 2018. *Verification services and financial reporting quality: Assessing the potential of review procedures*. Social science research network, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3016422.
- Cano-Rodriguez, M. 2010. Big auditors, private firms and accounting conservatism: Spanish evidence. *European Accounting Review*, 19(1): 131-159.
- Cassar, G., Ittner, C. D., & Cavalluzzo, K. S. 2015. Alternative information sources and information asymmetry reduction: Evidence from small business debt. *Journal of Accounting and Economics*, 59(2-3): 242-263.
- Che, L., Hope, O. K., & Langli, J. C. 2017. Does the Big-4 Effect Exist in the Private-Client Segment? Evidence from Audit-Partner - Auditee Pair Switches.
- Clatworthy, M. A. & Peel, M. J. 2013. The impact of voluntary audit and governance characteristics on accounting errors in private companies. *Journal of Accounting and Public Policy*, 32(3): 1-25.
- Collis, J. 2010. Audit exemption and the demand for voluntary audit: A comparative study of the UK and Denmark. *International Journal of Auditing*, 14(2): 211-231.
- Collis, J., Jarvis, R., & Skerratt, L. 2004. The demand for the audit in small companies in the UK. *Accounting and Business Research*, 34(2): 87-100.
- Dedman, E. & Kausar, A. 2012. The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK private firms. *Accounting and Business Research*, 42(4): 397-418.
- Dedman, E., Kausar, A., & Lennox, C. 2014. The demand for audit in private firms: recent large-sample evidence from the UK. *European Accounting Review*, 23(1): 1-23.
- DeFond, M., Erkens, D. H., & Zhang, J. 2016. Do client characteristics really drive the Big N audit quality effect? New evidence from propensity score matching. *Management Science*, 63(11): 3628-3649.
- Downing, J. & Langli, J. C. 2018. Audit exemptions and compliance with tax and accounting regulations. *Accounting and Business Research*, 1-40.
- Erhvervsstyrelsen 2014. *Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt for regnskabsårene 2010 og 2011*. Erhvervsstyrelsen, 12. juni 2014.
- Erhvervsstyrelsen 2018. *Kontroller af forretningsregler ved indsendelse af digitale årsrapporter*. Erhvervsstyrelsen, Version 1.9, januar 2018.
- Gow, I. D., Larcker, D. F., & Reiss, P. C. 2016. Causal inference in accounting research. *Journal of Accounting Research*, 54(2): 477-523.
- Haapamaki, E. 2018. Voluntary Auditing: A Synthesis of the Literature. *Accounting in Europe*, 15(1): 81-104.
- Haw, I. M., Qi, D., & Wu, W. 2008. The economic consequence of voluntary auditing. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23(1): 63-93.

- Hoglund, H. & Sundvik, D. 2018. Do Auditors Constrain Intertemporal Income Shifting in Private Companies? *Accounting and Business Research*, Forthcoming.
- Hope, O. K., Thomas, W., & Vyas, D. 2011. Financial credibility, ownership, and financing constraints in private firms. *Journal of International Business Studies*, 42(7): 935-957.
- Hope, O. K. & Vyas, D. 2017. Private company finance and financial reporting. *Accounting and Business Research*, 47(5): 506-537.
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H. 1976. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Costs. *Journal of Financial Economics*, 3(4): 305-360.
- Johansen, T. R. & Kiertzner, L. 2014. *Analyse af revisorerklæringer*. Copenhagen Business School og FSR - danske revisorer.
- Kim, J., Simunic, D. A., Stein, M. T., & Yi, C. H. 2011. Voluntary audits and the cost of debt capital for privately held firms: Korean evidence. *Contemporary Accounting Research*, 28(2): 585-615.
- King, G., Nielsen, R., Coberley, C., Pope, J. E., & Wells, A. 2011. Comparative effectiveness of matching methods for causal inference. *Unpublished manuscript*, 15: 41.
- Langli, J. C. 2015. Evaluering av unntak for revisjonsplikt i små aksjeselskaper. *Utredning på oppdrag fra Finansdepartementet*, 26.
- Langli, J. C. & Che, L. 2016. Har fravalg av revisor ført til dårligere finansieringsvilkår? *Praktisk Økonomi & finans*, 32(01): 111-125.
- Langli, J. C. & Svanström, T. 2014. Audits of private companies. *The Routledge Companion to Auditing*, 148-158.
- Lennox, C. S. & Pittman, J. A. 2011. Voluntary audits versus mandatory audits. *The Accounting Review*, 86(5): 1655-1678.
- Minnis, M. 2011. The value of financial statement verification in debt financing: Evidence from private US firms. *Journal of Accounting Research*, 49(2): 457-506.
- Minnis, M. & Shroff, N. 2017. Why regulate private firm disclosure and auditing? *Accounting and Business Research*, 47(5): 473-502.
- Niemi, L., Kinnunen, J., Ojala, H., & Troberg, P. 2012. Drivers of voluntary audit in Finland: to be or not to be audited? *Accounting and Business Research*, 42(2): 169-196.
- Rennie, M., Senkow, D., Rennie, R., & Wong, J. 2003. Deregulation of the private corporation audit in Canada: Justification, lobbying, and outcomes. *Research in Accounting Regulation*, 16: 227-241.
- Seow, J. L. 2001. The demand for the UK small company audit an agency perspective. *International small business journal*, 19(2): 61-79.
- Stuart, E. A. 2010. Matching methods for causal inference: A review and a look forward. *Statistical science: a review journal of the Institute of Mathematical Statistics*, 25(1): 1.
- Van Tendeloo, B. & Vanstraelen, A. 2008. Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market. *European Accounting Review*, 17(3): 447-469.
- Vanstraelen, A. & Schelleman, C. 2017. Auditing private companies: what do we know? *Accounting and Business Research*, 47(5): 565-584.

Appendix A. fejlmål

Fejl nr.		Værdi	Regulering	Baseret på regnskaber fra hovedanalyse (2012-2016)	
				Andel af regnskaber med den pågældende fejl	Signifikant udvikling over tid ($p < 0,05$) ¹
	Fejl i årsrapporten (fejl nr. 1-34)				
1	Årsrapporten mangler en eller flere bestanddele (Årsrapporten skal indeholde ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, noter – manglende anvendt regnskabspraksis medtages ikke som fejl, hvis virksomheden har angivet at vælge reglerne for mikrovirksomheder)	1	ÅRL § 18.	6,79%	
2	Årsrapporten mangler flere bestanddele	1	ÅRL § 18	1,76%	
3	Regnskabsopstillingerne mangler sammenligningstal	1	ÅRL § 24	6,92%	Faldende
4	Der er ikke oplyst om metoder for indregning og måling af nettoomsætning (uanset om virksomheden ikke oplyser nettoomsætningen)	1	ÅRL § 53, stk. 2, c.	25,84%	
5	Af balancen fremgår immaterielle anlægsaktiver, men der oplyses ikke om indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	2,60%	Faldende
6	Af balancen fremgår materielle anlægsaktiver (minus ejendomme), men der oplyses ikke om indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	3,38%	
7	Af balancen fremgår ejendomme, men der oplyses ikke om indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	3,31%	
8	Af balancen fremgår kapitalandele i tilknyttede, datter- eller associerede virksomheder, men der oplyses ikke om indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	3,02%	
9	Af balancen fremgår finansielle anlægsaktiver, men der oplyses ikke om indregningsmetoder og målegrundlag i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	9,65%	
10	Af balancen fremgår andre tilgodehavender, men der er ikke oplyst herom i anvendt regnskabspraksis	1	ÅRL § 53, stk. 2, 1.	7,15%	
11	Regnskabspraksis er ændret, men ændringen er ikke korrekt behandlet (Primo egenkapital er ikke ændret og/eller sammenligningstal er ikke tilpasset)	1	ÅRL § 51	0,33%	Faldende
12	Regnskabsmæssige skøn er ændret, men ændringen er ikke korrekt behandlet (Det fremgår ikke at ændringen er behandlet som oprindeligt skøn, ændringen er ikke forklaret og/eller beløbs effekten er ikke angivet)	1	ÅRL § 52, stk. 1; ÅRL § 54	0,16%	

	(hvis relevant))					
					Baseret på regnskaber fra hovedanalyse (2012-2016)	
Fejl nr.			Værdi	Regulering	Andel af regnskaber med den pågældende fejl	Signifikant udvikling over tid (p<0,05)¹
13	Der er konstateret en eller flere fundamentale fejl vedrørende tidligere, men disse er ikke korrekt behandlet (Fejl skal indregnes direkte på egenkapitalen primo og sammenligningstallene skal tilpasses)		1	ÅRL § 52, stk. 2	0,07%	
14	Der er foretaget opskrivninger på anlægsaktiver, men disse opskrivninger er ikke bundet under opskrivningshenlæggelser på egenkapitalen.		1	ÅRL §41, stk. 3.	1,52%	
15	Nedskrivning på immaterielle anlægsaktiver fremgår af resultatopgørelsen, men immaterielle aktiver måles ikke til kostpris		1	ÅRL § 41; § 42; § 67a	0,03%	
16	Det fremgår af noten for immaterielle anlægsaktiver at posten er nedskrevet i året, men der er ingen tilsvarende post i resultatopgørelsen.		1	ÅRL § 67a	0,07%	
17	Afskrivningsperioden på immaterielle anlægsaktiver overstiger 5 år, men der er ikke redegjort for den lange afskrivningsperiode.		1	ÅRL § 53	3,35%	Faldende
18	Der oplyses ikke afskrivningsperiode på materielle anlægsaktiver målt til kostpris		1	ÅRL § 53	1,95%	
19	Der fremgår ikke afskrivninger på materielle anlægsaktiver målt til kostpris og der ikke oplysninger om at den fastsatte scrapværdi er nået eller at afskrivningsperioden er så lang at afskrivninger undgås.		1	ÅRL § 43; § 53	2,70%	
20	Ejendomme indregnet efter dagsværdi, men opfylder ikke kravet om hovedaktivitet (alene gældende før 2015)		1	ÅRL § 38 (Gældende før 2015)	0,20%	
21	Der fremgår ikke afskrivninger på ejendomme målt til kostpris og der er ingen oplysninger om at den fastsatte scrapværdi er nået, at afskrivningsperioden er så lang at afskrivninger undgås eller at virksomheden kun ejer grunde.		1	ÅRL § 43; § 53	3,87%	
22	For kapitalandele indregnet til kostpris, indregnes mere end kun udbytter i resultatopgørelsen (For kapitalandele indregnet og målt til kostpris må der alene indregnes udbytter i resultatopgørelsen og ikke kapitalandelens nettoresultat)		1	ÅRL § 36; §43a	1,01%	Stigende
23	For kapitalandele indregnet til dagsværdi, er der ingen oplysninger om konkretisering af dagsværdien		1	ÅRL § 43a; § 37, stk. 1	0,39%	
24	For kapitalandele indregnet til indre værdi, er resultatet ikke en regulering af nettoresultatet i resultatopgørelsen		1	ÅRL § 43a	0,65%	

25	Der fremgår prioritets-/realkreditgæld i balancen, men der fremgår ingen ejendomme i balancen	1		1,69%	
26	Relaterede finansielle forpligtelser reguleres ikke til dagsværdi, selvom ejendomme indregnes til dagsværdi.	1	ÅRL § 38 (NB kun før 2015)	1,56%	
				Baseret på regnskaber fra hovedanalyse (2012-2016)	
Fejl nr.		Værdi	Regulering	Andel af regnskaber med den pågældende fejl	Signifikant udvikling over tid (p<0,05)¹
27	Selskabs-/virksomhedskapital fremgår ikke af egenkapitalen	1	ÅRL § 23	0,36%	
28	Overført resultat fremgår ikke af egenkapitalen	1	ÅRL § 23	1,14%	
29	Der er ikke overensstemmelse mellem overført resultat i resultatdisponeringen og ændringen i overført resultat jf. egenkapitalen	1	ÅRL § 31	7,96%	
30	I tilfælde af udbytte, er der ikke overensstemmelse mellem ledelsens forslag til udbytte og resultatdisponeringen under resultatopgørelsen	1	ÅRL § 31	0,29%	
31	Mangelfuld tekst i ledelsespåtegningen	1	ÅRL § 9	2,31%	
32	Hovedaktivitet (beskrevet i ledelsesberetning eller noter) stemmer ikke overens med branchekode på cvr.dk	1		14,82%	Faldende
33	Den ledelse der underskriver i årsrapporten svarer ikke til oplysninger på cvr.dk	1		1,66%	
34	Selskabs- og virksomhedskapital stemmer ikke overens med registreringer på cvr.dk	1		3,80%	
	Fejlagtig behandling af fravalg af revision (alene til analyse af tilfælde uden revision, dvs. ingen eller andre erklæringer)				
35	Ledelsespåtegningen indeholder ikke en erklæring om at betingelserne for fravalg er opfyldt? (Ledelsen skal erklære hvorvidt betingelserne opfyldes)	1	ÅRL § 9, stk. 6.	14,79%	
	Uoverensstemmelser vedrørende revisor				
36	Den underskrivende revisor er enten ikke godkendt revisor eller ikke tilknyttet en godkendt revisionsvirksomhed	1		0,98%	

¹ Korrelationer for fejl nr. 11, 12, 13 og 32 er alene baseret på årene 2012-2015, da disse fejl jf. rapportens afsnit 3 ikke er medtaget som fejl i regnskabsåret 2016.

4. Bilag 4 - Regelefterlevelse og fravalg af årsregnskabsmæssig revision – bilag til notat

Regelefterlevelse og fravalg af årsregnskabsmæssig revision

De kontrollerede selskaber er opdelt i fem grupper efter arten af revisorbistand, jf. nedenfor.

Table 8. Fejlprocent, gennemsnitlige skattegab og andelen af selskaber med bevidste fejl – skat

Arten af revisor-/ Regnskabsbistand	Compliance 2012				Compliance 2014			
	Fejlprocent uden moms	Gns. skattegab i kr.	Andel med bevidste fejl	Selskaber (antal)	Fejlprocent uden moms	Gns. skattegab i kr.	Andel med bevidste fejl	Selskaber (antal)
Revision/ udvidet gennemgang - godkendt revisor	50	50.200	9	455	47	43.300	7	539
Review - godkendt revisor	33	28.100	8	36	47	29.800	2	48
Assistance til regnskabsopstilling godkendt revisor	58	30.700	13	31	56	23.500	7	196
Assistance – eksternt regnskabsfirma	77	49.300	23	17	65	42.400	29	35
Ej revisor-/regnskabsbistand – selskabet selv	52	50.900	27	37	43	69.700	18	78
I alt	51	48.100	11	576	50	38.700	9	896

Note: De gennemsnitlige skattegab er opgjort som provenu, angivet som afrundede værdier, i 2014-priser.

Tabel 9. Fejlprocent, gennemsnitlige momsgebet og andelen af selskaber med bevidste fejl – moms

Arten af revisor-/regnskabsbistand	Compliance 2012				Compliance 2014			
	Fejlprocent kun moms	Gennemsnitlig momsgebet i kr.	Andelen af selskaber med bevidste fejl	Selskaber (antal)	Fejlprocent kun moms	Gennemsnitlig momsgebet i kr.	Andelen af selskaber med bevidste fejl	Selskaber (antal)
Revision/udvidet gennemgang - godkendt revisor	37	21.900	11	311	34	12.700	11	291
Review - godkendt revisor	23	-4.800	12	26	47	11.400	3	29
Assistance til regnskabsopstilling - godkendt revisor	36	9.000	17	25	52	10.400	7	113
Assistance – eksternt regnskabsfirma	60	15.800	27	15	71	13.200	39	25
Ej revisor-/regnskabsbistand – selskabet selv	38	3.300	37	21	44	20.900	29	40
I alt	37	18.800	13	398	44	12.500	12	498

Note: De gennemsnitlige skattegebet er opgjort som provenu, angivet som afrundede værdier, i 2014-priser.

5. Bilag 5 – Analysedesign for undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt

Analysedesign for undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt

Baggrund

EU's regnskabsdirektiv giver mulighed for, at medlemslandene kan fritage små virksomheder (regnskabsklasse B) fra lovpligtig revision. I Danmark er revisionspligten gradvist lempet, senest i 2012, så virksomheder i dag kan fravælge revision, hvis de i to på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider to af tre af følgende størrelsesgrænser: Nettoomsætning på 8 mio. kr., balancesum på 4 mio. kr., samt antal heltidsbeskæftigede på 12. Endvidere kan virksomheder med en nettoomsætning mellem 8 og 89 mio. kr. lade revisionen udføre efter en særlig erklæringsstandard. Baggrunden for lempelsen af revisionspligten har været et ønske om at lette de administrative byrder og omkostninger for små virksomheder og dermed i højere grad at sidestille danske virksomheder med deres europæiske konkurrenter.

Baggrunden for undersøgelsen er blandt andet en undersøgelse fra den svenske Rigsrevision fra december 2017, som viste, at ulemperne ved at lempe revisionspligten for de mindre virksomheder oversteg fordelene. Den svenske rigsrevision anbefalede på den baggrund den svenske regering at genindføre revisionspligten, hvilket den svenske regering besluttede ikke at følge. Endvidere har der i den offentlige debat været kritik af de danske regler, hvor det er blevet anført, at lempelserne af revisionspligten har betydet mere svindel og dårligere regnskaber.

På den baggrund har den tidligere erhvervsminister Brian Mikkelsen anmodet Erhvervsstyrelsen om at gennemføre en undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt, herunder en undersøgelse af reglerne om revision i Danmarks nabo- lande. Undersøgelsen vil indeholde en evaluering af erfaringerne med lempelse af revisionspligten, herunder evaluering af fritagelsen for revisionspligt for små holding- virksomheder, som blev vedtaget i 2012.

Formål og undersøgelsesaktiviteter

Undersøgelsen skal indeholde en beskrivelse af de reguleringsmæssige rammer for aflæggelse af årsregnskab og Erhvervsstyrelsens kontrol heraf, der udnytter digitaliseringen til at målrette kontrollen mod virksomheder, hvor der er risiko for fejl og mangler.

Undersøgelsen er opdelt i to hoveddele.

Undersøgelsens første del indeholder en analyse af erfaringerne med lempelsen af revisionspligten og vil bestå af følgende delelementer:

- Analyse af betydningen af revision og andre revisorydelser for regnskabskvaliteten generelt og for små holdingvirksomheder for regnskabsårene 2012-2017.
  - Der foretages en vurdering af væsentligheden af fejl i regnskaberne samt konsekvenserne af konstaterede fejl.

- Betydningen af revision m.v. for regnskabskvaliteten gennemføres ved gennemgang af regnskaberne for små virksomheder, der størrelsesmæssigt har mulighed for at fravælge revision.
- Metodevalg, stikprøvepopulation og spørgeskema til brug for analysen fastlægges af CBS.
- Betydningen af revision for omfanget af ulovlige lån til kapitalejere eller ledelsen.
- Betydningen af digitale kontroller for regnskabskvaliteten.
- Skattemyndighedernes vurdering af betydningen af revision ift. provenu for skatte- og momsangivelser baseret på SKAT's seneste compliance-undersøgelse (vedrørende indkomstårene 2012 og 2014).

Undersøgelsens anden del indeholder en analyse af det fremadrettede behov for revisionspligt og vil blive udformet på baggrund af flere analysedele:

- Forarbejde udarbejdet i forbindelse med projekt om automatisk Erhvervsrapportering inddrages i undersøgelsen.
- Undersøgelse af i hvilket omfang ny teknologi og automatisering af virksomhedernes processer påvirker kvaliteten af bogføringsdata og regnskaber samt i hvilket omfang nye digitale løsninger kan have betydning for korrekt afregning af moms og skat og dermed samlet set, hvordan sådanne løsninger kan påvirke behovet for revision i traditionel forstand.
- Bruger- og behovsanalyse vedr. årsrapporter fra de mindste virksomheder
- Sammenligning af danske regler om revision med reglerne i Norge, Sverige, Finland, England, Holland og Tyskland.
- Analyse af betydning af revision for virksomhedernes vækstpotentiale og muligheder for at opnå finansiering.
- Revisionspligt som administrativ byrde.
- Vurdering af de nugældende kriterier for fravalg af revision ved en analyse af nettoomsætning, balancesum og antal heltidsbeskæftigede.
- Kvalitativ beskrivelse af erfaringer fra skattemyndighederne i forhold til at imødegå afregningsfejl på moms- og skatteområdet via andre former for revisions- bistand end fuld revision, på trods af manglende revision, herunder erfaringer fra kontrollen med skatteangivelser fra SMV'er samt en beskrivelse af den prøveordning, Skatteministeren har etableret vedrørende moms- og skattetjek.
- Erfaringer ift. betydningen af revision i relation til økonomisk kriminalitet, konkurser og tvangsopløsninger via interviews med SØIK, Kuratorforeningen, Sø- og Handelsretten og Justitsministeriet.
- Undersøgelse af potentiale og betydning for datakvalitet ved en udbygning af den digitale regnskabskontrol.

Erfaringer med muligheder og behov for at pålægge virksomheder revision, hvis der er væsentlige fejl eller overtrædelser i deres regnskab.

Aktiviteterne skal munde ud i en samlet rapport, der indeholder en kortlægning af de hidtidige erfaringer med lempelsen af revisionspligten, herunder revisors rolle for så vidt angår regnskabskvalitet og afregning af moms og skat, herunder særligt i forhold til den seneste lempelse af revisionspligten i 2012.

Herudover skal rapporten indeholde en analyse af, hvilke andre tiltag, der kan bidrage til at øge regnskabskvaliteten, sikre korrekt afregning af moms og skat samt imødegå økonomisk kriminalitet.

Organisering

Undersøgelsen vil blive udarbejdet af Erhvervsstyrelsen (ansvarlig) og skattemyndighederne med assistance fra eksterne eksperter. Desuden vil SØIK, Kuratorforeningen, Sø- og Handelsretten og Justitsministeriet blive inddraget via interviews i fornødent omfang.

Styregruppen vil blive sammensat af repræsentanter fra Erhvervsministeriet, Erhvervsstyrelsen og skattemyndighederne.

Der vil tillige blive nedsat en følgegruppe med deltagere fra Regnskabsrådet, Revisorrådet, FSR – danske revisorer, DI samt eksperter i eksterne regnskaber og digitalisering. Følgegruppen vil løbende blive orienteret og vil få forelagt delkonklusioner og udkast af undersøgelsen til kommentering.

Tidsplan

Undersøgelsen afsluttes primo oktober 2018, hvor endelig afrapportering sker til erhvervsministeren.

6. Bilag 6 – Revisionspligtens effekt på udvikling og vækst i danske virksomheder

Copenhagen
Economics

CE

REVISIONSPLIGTENS EFFEKT PÅ UDVIKLING OG VÆKST I DANSKE VIRKSOMHEDER

02-10-2018

Erhvervsstyrelsen

Forord

Gennem en længere årrække har skiftende regeringer lempet på revisionspligten for mindre virksomheder. Lempelserne har været rettet mod at lette de administrative byrder i forbindelse med regnskabsafklæggelse.

En række analyser har dog påpeget, at manglende revision også kan betyde, at virksomhedernes kapitalomkostninger stiger, da manglende revision kan resultere i manglende gennemsigtighed i de ikke-reviderede regnskaber.

Derfor har Erhvervsstyrelsen bedt Copenhagen Economics om at analysere:

1. omfanget af de direkte besparelser, som mindre virksomheder har opnået gennem lempet revisionspligt
2. i hvilket omfang manglende revision påvirker virksomhedernes kapitalomkostninger
3. om lempelser i revisionspligten har haft indflydelse på de berørte virksomheders vækst.

Analysen er afgrænset til udelukkende at fokusere på implikationerne af lempet revisionspligt for danske virksomheder, og analysen berører dermed ikke eksplicit den velkendte problemstilling med hensyn til skattetaf og revisionspligt.

Sammenfatning (1/2)

Gennem en længere årrække har skiftende regeringer lempet på revisionspligten for mindre virksomheder. Senest blev revisionspligtsgrænsen hævet ved ikrafttrædelse af årsregnskabsloven 2016. Lempelserne har været rettet mod at lette de administrative byrder i forbindelse med regnskabsaflæggelse for mindre virksomheder, men virkninger af revisionspligt er fortsat et omstridt tema.

Denne analyse finder:

1. Danske virksomheder fravælger i højere og højere grad revision til fordel for billigere revisionsydelser. Samlet skønnes en direkte besparelse på revisorhonorarer at beløbe sig til ca. 1,6 mia. kr. i 2017.
2. En del af denne besparelse kan blive modsvaret af højere kapitalomkostninger, da virksomhederne risikerer lavere kreditvurderinger og dermed højere renter på fx gældsfinansiering.
3. Samlet set er der indikationer på, at lempelsen af revisionspligten i 2011 har haft en positiv effekt på de berørte virksomheders beskæftigelse i perioden 2011-2013.

Reformer af revisionspligten vurderes at give en direkte besparelse på ca. 1,6 mia. kr. i 2017

Siden 2006 er revisionspligten blevet lempet ad flere omgange. Det betyder, at mindre danske virksomheder i større omfang kan fravælge revision til fordel for billigere revisionsydelser eller selv stå for at opstille regnskabet.

I 2011 valgte 90 % af de virksomheder, som ikke var underlagt revisionspligt, stadigvæk revision. I 2017 var dette tal faldet til 36 %. Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at virksomhederne i høj grad har valgt billigere revisionsydelser frem for helt at fravælge nogen form for revisorbistand. Således valgte 12 % af danske virksomheder udvidet gennemgang, 2 % review og 33 % assistance i 2017. Til sammenligning var der kun 17 % af virksomhederne, som ikke modtog nogen form for revisorbistand, herunder særligt de mindre og unge virksomheder.

Samlet set vurderes den direkte besparelse til revisorhonorarer at beløbe sig til 1,6 mia. kr. i 2017, hvoraf størstedelen af besparelsen er drevet af virksomhedernes fravalg af revisorbistand og brug af assistance. Teknologiske fremskridt vil dog med stor sandsynlighed mindske denne besparelse fremadrettet.

Den faktiske besparelse kan dog fravige fra dette skøn. Den direkte besparelse medtager kun direkte udgifter til revisor i forbindelse med regnskabsaflæggelse. Ved fravalg af revision vil virksomhederne dog ikke nødvendigvis opleve den fulde besparelse, da fx virksomheder, som fravælger al form for revisorbistand, selv må stå for at opstille regnskabet og dermed bruge tid og ressourcer herpå. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at revisor med stor sandsynlighed har både en absolut og komparativ fordel ved at opstille regnskabet.

På den anden side kan ovenstående også undervurdere besparelsen, da frafald af revisionspligt også betyder, at virksomheden ikke

længere skal bruge tid og ressourcer på at besvare spørgsmål og forklare dokumentationen i forbindelse med revision.

Fravalg af ekstern revision giver højere kapitalomkostninger

Når virksomhederne fravælger revision, vil deres kapitalomkostninger med stor sandsynlighed stige. Dette kan tilskrives følgende forhold:

- Manglende revision kan betyde øget informationsasymmetri mellem virksomhedsejere og eksterne interessenter.
- Denne informationskløft resulterer alt andet lige i lavere kreditvurderinger.
- Lavere kreditvurderinger betyder højere kapitalomkostninger og potentielt begrænset adgang til fremmedkapital.

Denne analyse indikerer, at virksomheder, som enten vælger review eller assistance eller helt fravælger revisorbistand, får en lavere kreditvurdering. Især fravalg af revisionsbistand ser ud til at påvirke virksomhedernes kreditvurdering negativt. Denne konklusion bakkes også op af en række aktører med erfaring inden for kreditgivning til virksomheder. Betydningen af en lavere vurdering afhænger selvsagt af virksomhedens behov for ekstern finansiering.

En række internationale studier finder i denne sammenhæng også, at virksomheders låneomkostninger stiger med mellem 56 og 360 basispoint ved fravalg af ekstern revision.

(Fortsættes på næste slide)

Sammenfatning (2/2)

Dette indikerer, at danske virksomheder potentielt skal være påpasselige med at fravælge ekstern revision, såfremt de beror på ekstern finansiering. For eksempel indikerer middelestimatet fra fire studier, at danske virksomheder med en revisionsydelse på 21.600,- kr. og mere end 1,7 mio. kr. i ekstern gæld vil opleve en større stigning i låneomkostningerne, end de ville kunne opnå i direkte besparelser ved fravalg af revisorbistand.

Indikationer på, at lempelser af revisionspligten har haft en positiv effekt på beskæftigelsen i de berørte virksomheder

I teorien er lempelser af revisionspligten fordelagtige for mindre virksomheder, da de åbner mulighed for at vælge den mest økonomisk fordelagtige løsning. Således kan virksomheder med betydelige eksterne forpligtelser med fordel aktivt vælge at blive reviderede, hvorimod virksomheder, som i høj grad beror på egne midler og ikke har behov for fx leverandørkreditter, får mulighed for at fravælge revision og dermed opleve en nettobesparelse, da revisorhonoraret er større end stigningen i kapitalomkostningerne. Vi har ikke i dette arbejde kunne kvantificere sådanne effekter på danske data.

Resultaterne af denne analyse indikerer, at lempelsen af revisionspligten i 2011 havde en positiv effekt på beskæftigelsen i de berørte virksomheder. På den korte bane vurderes beskæftigelsen, på baggrund af danske data, at være steget med 1.700 job som følge af reformen i 2011. Effekten er dog behæftet med en vis statistisk usikkerhed, og der er ingen statistisk robust effekt på værditilvækst,

balance eller omsætning. Samtidig kan en del af denne effekt potentielt set tilskrives, at nogle virksomheder i en periode fortsætter produktion og beskæftigelse, fordi eksterne aktører, herunder skat, ikke er opmærksomme på problemer i virksomheden og dermed udsætter en standsning af en underskudsgivende virksomhed.

Analysen er afgrænset til udelukkende at fokusere på implikationerne af lempet revisionspligt for danske virksomheder, og analysen berører dermed ikke problemstillingen med hensyn til skattetaab og revisionspligt.

Indhold

Forord

Sammenfatning

Kapitel 1) Den direkte besparelse ved lempet revisionspligt

- Revisionspligten er lempet ad flere omgange
- Mindre danske virksomheder fravælger i stigende grad revision til fordel for billigere revisionsydelser
- Det er typisk små og unge virksomheder, der fravælger revision
- Den direkte besparelse afhænger af virksomhedernes valg af revisionsydelse
- Den direkte besparelse ved lempet revisionspligt beløber sig til op mod 1,6 mia. kr. i 2017
- Digitalisering vil med stor sandsynlighed mindske den direkte besparelse fremadrettet

Kapitel 2) Brug af revisor og virksomhedernes kapitalomkostninger

- Mindre gennemsigtighed i ikke-reviderede regnskaber
- Mindre gennemsigtighed kan resultere i en lavere kreditvurdering og ultimativt øge virksomhedens finansieringsomkostninger
- I en dansk sammenhæng er der indikationer af, at ikke-reviderede virksomheder har lavere kreditvurderinger
- Danske virksomheder må også forventes at opleve øgede finansieringsomkostninger ved fravalg af revision
- Boks: Interviews med aktører på markedet for kreditgivning
- Boks: Internationale studier af sammenhængen mellem låneomkostninger og ekstern revision

Kapitel 3) Vækstimplikationer for mindre virksomheder af lempet revisionspligt

- Behovet for revisor er meget forskelligt for forskellige typer af virksomheder
- Lempelsen af revisionspligten i 2011 ser ud til at have øget beskæftigelsen i de omfattede virksomheder
- Fortolkning af resultater og andre faktorer

Litteraturliste

Appendiks

- Undersøgelse af, hvilke virksomheder der fravælger revision
- Beregning af den direkte besparelse
- Metode: Ikke-reviderede virksomheder har lavere kreditvurdering
- Metode: Vækst i virksomheder omfattet af reformen
- Metode: Riksrevisionen

1

Den direkte besparelse ved lempet revisionspligt

- Revisionspligten er lempet ad flere omgange
- Mindre danske virksomheder fravælger i højere og højere grad revision til fordel for billigere revisionsydelse
- Det er typisk små og unge virksomheder, der fravælger revision
- Den direkte besparelse afhænger af virksomhedernes valg af revisionsydelse
- Den direkte besparelse ved lempet revisionspligt beløber sig til op mod 1,6 mia. kr. i 2017
- Digitalisering vil med stor sandsynlighed mindske den direkte besparelse fremadrettet

Revisionspligten er lempet ad flere omgange

STATUS PÅ REVISIONSPLIGTEN

I løbet af de seneste 12 år er revisionspligtsgrænsen for mindre danske virksomheder blevet løftet ad flere omgange for at lette de administrative byrder i forbindelse med regnskabsaflæggelse.

Senest blev revisionspligtsgrænsen hævet ved ikrafttrædelsen af årsregnskabsloven 2016, hvor grænserne for udvidet gennemgang blev øget. Med årsregnskabsloven 2016 kan alle virksomheder i regnskabsklasse B, som i to år i træk ikke overstiger to af nedenstående størrelser, vælge udvidet

gennemgang frem for revision:

- balancesum mellem 4 og 44 mio. kr.
- nettoomsætning mellem 8 og 89 mio. kr.
- gennemsnitligt antal ansatte mellem 12 og 50.

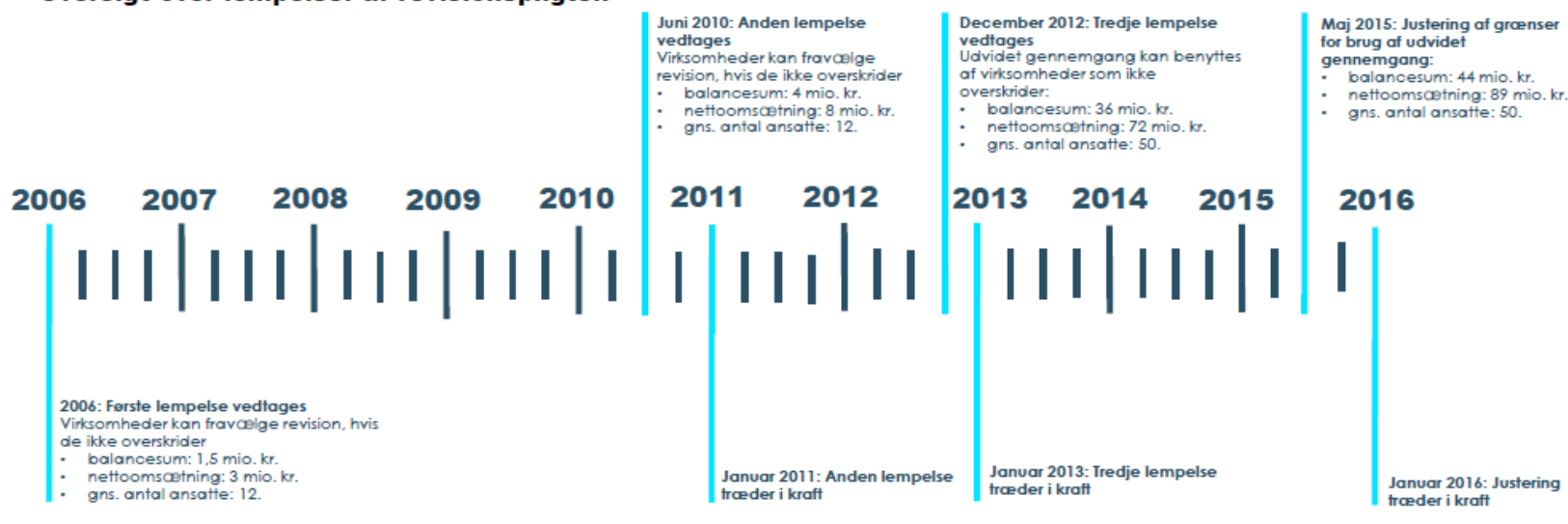
Små virksomheder har siden 2006 kunnet fravælge revision, hvis de i to på hinanden følgende regnskabsår ikke oversteg to af følgende: en balancesum på 1,5 mio. kr., en nettoomsætning på 3 mio. kr. eller i gennemsnit havde 12 heltidsbeskæftigede. I 2011 blev grænserne for

fravalg af revision hævet yderligere, og fra og med 2013 har mindre virksomheder kunnet benytte revisionsydelsen udvidet gennemgang.

Med lempelserne af revisionspligtsgrænserne kan virksomhederne i dag vælge mellem følgende alternativer:

- udvidet gennemgang
- review
- assistance
- ingen revisionsbistand.

Oversigt over lempelser af revisionspligten

Mindre danske virksomheder fravælger i stigende grad revision til fordel for billigere revisionsydelser

Flere og flere virksomheder vælger assistance og udvidet gennemgang¹

Et større og større antal virksomheder fravælger revision til fordel for billigere revisionsydelser jf. figuren. I 2011 fik 90 % af de mindre danske virksomheder revision, hvorimod kun 36 % fik revideret deres regnskab i 2017. Andelen af virksomheder, som vælger en billigere revisionsydelse eller fravælger revisionsbistand, er dermed steget fra 10 % i 2011 til næsten 2/3 af alle virksomheder i regnskabsklasse B i 2017.

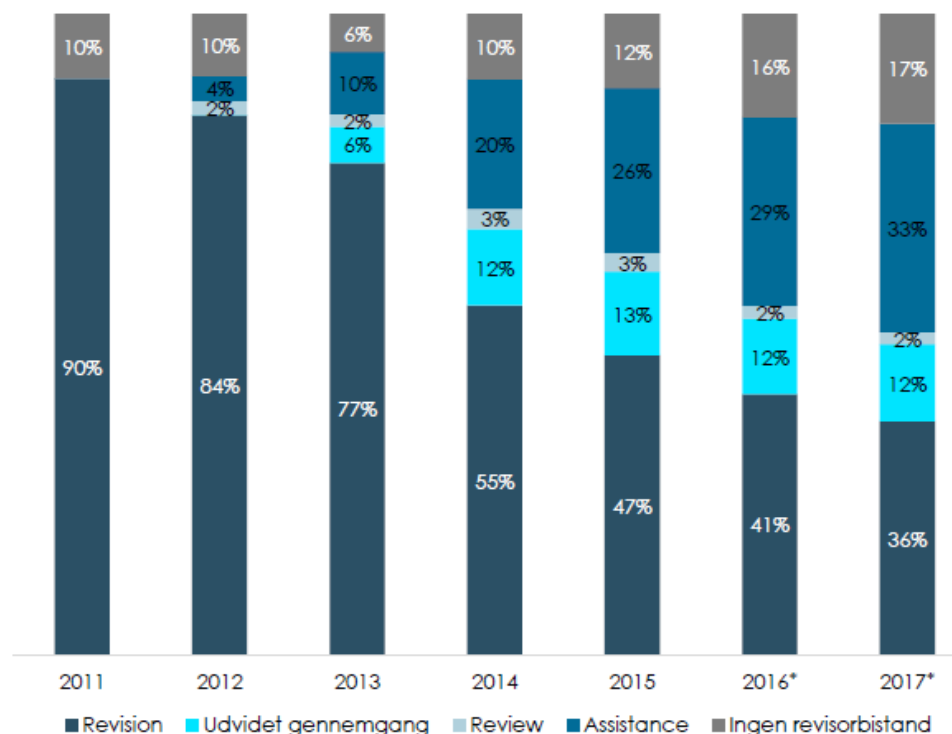
Virksomhedernes fravalg af revision sker oftest til fordel for revisionsydelsen assistance. Med denne revisionsydelse hjælper revisor med at opstille virksomhedens årsregnskab, men der stilles ingen sikkerhed for regnskabet indhold. Andelen af mindre virksomheder, som vælger assistance, er steget med 33 procentpoint fra 2011 til 2017.

Virksomhederne har også i højere grad fravalgt revision til fordel for revisionsydelsen udvidet gennemgang, siden dette blev en mulighed i 2013. Ved udvidet gennemgang stiller revisor fortsat en vis sikkerhed for det gennemgåede årsregnskab.

Andelen af virksomheder, som ikke modtager revisorbistand, har været mere eller mindre konstant

I løbet af den undersøgte periode har andelen af virksomheder, som fravælger al revisorbistand, været relativt stabil. Andelen, der har fravalgt at modtage revisorbistand, er således blot steget med 2 procentpoint fra 2011 til 2015. De seneste 2 år (2016 og 2017) ser denne andel dog ud til at være steget.

Fordeling af virksomhedernes valgte revisionsydelse, 2011-2017

Note: Andelen er baseret på virksomheder med en balancесum på under 36 mio. kr., en omsætning på under 72 mio. kr. og færre end 50 ansatte (regnskabsklasse B-virksomheder). *Det har ikke været muligt, at betinge på balancесum mv. i tallene for 2016 og 2017 (det vurderes kun at bidrage til en mindre usikkerhed)..
Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Experian

¹) Denne analyse bygger på data for aktie-, anparts- og iværksættersekskaber i regnskabsklasse B. Virksomheder som ikke er regnskabspligtige jf. undtagelsesbetingelser eller hvor regnskab er offentliggjort, men som ikke kan inddateres (manglende sider) er ikke inkluderet i opgørelsen. Virksomhedsformen Iværksættersekskaber blev først indført i 2014. Data for 2017 indeholder kun regnskaber, der er indberettet pr. 12. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017. Dette er gennemgående for analysen med undtagelse at beregning på slide 11, hvor en justering er foretaget.

Det er typisk små og unge virksomheder, der fravælger revision

Mange små virksomheder vælger assistance

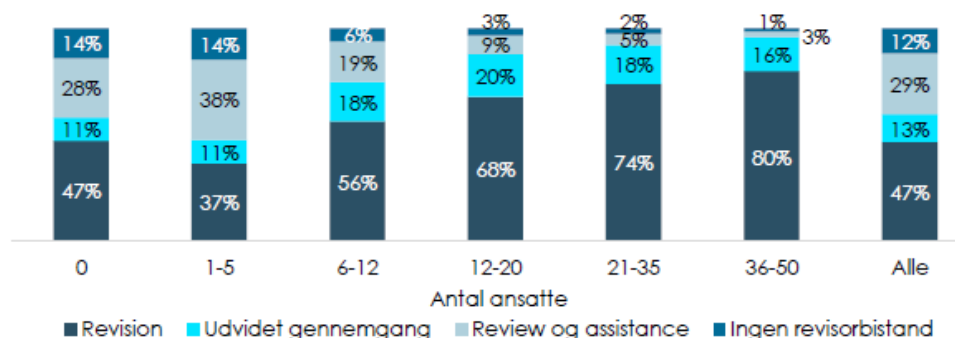
Fravalg af revision har været målrettet de mindste små virksomheder, og revisionsydelsen udvidet gennemgang har været tiltænkt de største virksomheder i regnskabsklasse B. Når det undersøges, hvilke virksomheder der faktisk vælger de forskellige revisionsydelser ses det dog, at mange helt små virksomheder også vælger udvidet gennemgang. Virksomheder med færre end 12 ansatte kan som udgangspunkt fravælge revisionen helt, men det ses af øverste figur, at 11 pct. af de helt små virksomheder i 2015 valgte udvidet gennemgang på trods af, at denne ydelse ikke var tiltænkt denne gruppe virksomheder. Samlet set stiger den andel, der vælger revision, proportionelt med virksomhedens størrelse.

Unge virksomheder foretrækker assistance

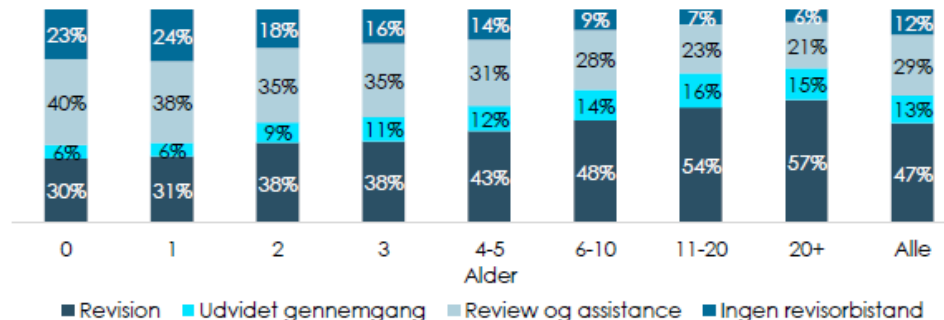
De virksomheder, der fravælger revision, er samtidig karakteriseret ved at være unge virksomheder (under 5 år gamle). For de helt nye virksomheder var det blot 30 %, der valgte revision i 2015. Størstedelen af de unge virksomheder valgte assistance eller fravalgte revisionen helt, jf. nederste figur.

Det er også blevet undersøgt, om de virksomheder, der fravælger revision, er karakteriseret ved at tilhøre bestemte brancher, eller om de har negativ vækst målt på en række regnskabsparametre. Der kan ikke observeres en forskel i fordelingen af revisionsydelse ud fra disse parametre, se appendiks.

Små virksomheder vælger i højere grad billigere revisionsydelser, 2015

Under halvdelen af unge virksomheder vælger revision, 2015

Andelen er baseret på virksomheder med en balancesum på under 36 mio. kr., en omsætning på under 72 mio. kr. og færre end 50 ansatte. Data er begrænset til 2015, da oplysninger om alder og antal ansatte kun går frem til 2015. Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Experian

Den direkte besparelse afhænger af virksomhedernes valg af revisionsydelse

Når virksomhederne fravælger revision, vil de opnå besparelser i form af lavere revisorhonorarer i forbindelse med opstilling af regnskab og efterfølgende revision. Der er således udelukkende tale om den direkte besparelse i revisorhonorarer i forbindelse med aflæggelse af regnskab, og virksomhedernes brug af revisor i andre henseender er derfor ikke medtaget i analysen.

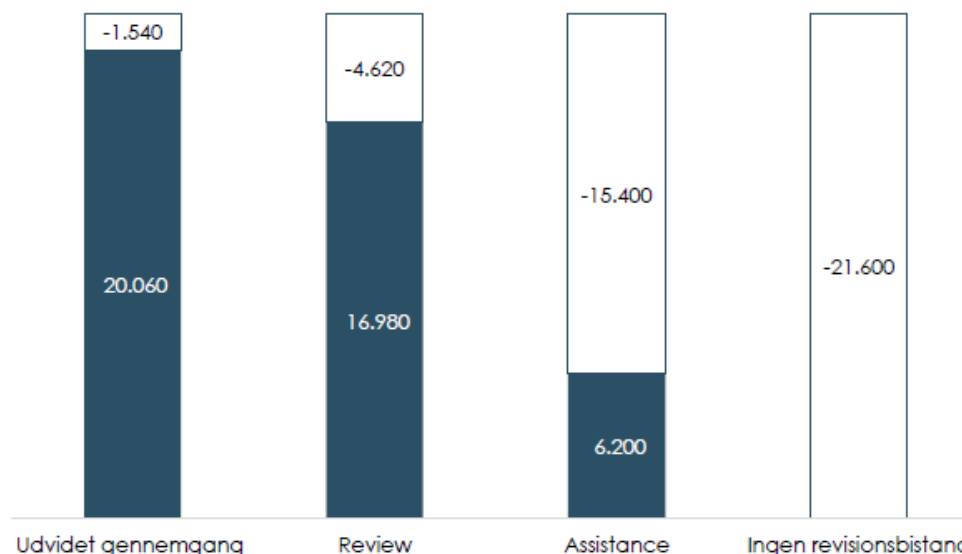
Det gennemsnitlige revisorhonorar for virksomheder i regnskabsklasse B til udarbejdelse af regnskabet og revision skønnes at være 21.600 kr. (2017-priser)¹, og virksomhedernes gennemsnitlige besparelse afhænger af, hvilken ydelse der vælges, jf. figur.

Specifikt for udvidet gennemgang vurderes den gennemsnitlige direkte besparelsen at være moderat (1.540 kr.).² For review er besparelsen mere markant (4.620 kr.).³ Ved valg af assistance skønnes besparelse at svare til revisionshonoraret, specifikt 15.400 kr.⁴

Ved ingen form for revisorbistand skønnes den direkte besparelse at beløbe sig til 21.600 kr.⁵ Det bør bemærkes, at det implicit antages virksomhederne som fravælger revisor bistand ville have valgt at lade revisor stå for opstillingen af regnskabet såfremt den havde været underlagt revisionspligt. Dette giver naturligvis anledning til en vis usikkerhed.

Gennemsnitligt revisorhonorar og direkte besparelse ved forskellige revisionsydelser, 2017

Kr. pr. virksomhed (2017-priser)

Note: Det gennemsnitlige revisionshonorar er beregnet som gennemsnittet af revisionshonorarer fra EY, vægtet med den faktiske population af virksomheder, som kan gøre brug af lempet revisionspligt. Bemærk, at ovenstående omkostning for assistance bygger på Copenhagen Economics' eget skøn og dermed er forbundet med en vis usikkerhed.
Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, Experian og EY (2015b)

- 1) Baseret på EY (2015b) "Ex ante-måling af forventede administrative lettelser som følge af en lempelse i revisionspligten" og Copenhagen Economics eget skøn for omkostningen ved assistance til at opstille regnskabet.
- 2) Se EY (2015b) "Ex ante-måling af forventede administrative lettelser som følge af en lempelse i revisionspligten"
- 3) Baseret på Erhvervsstyrelsen (2014), "Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt for regnskabsårene 2010 og 2011"
- 4) Baseret på EY (2015b)
- 5) Baseret på Copenhagen Economics eget skøn for omkostningen til opstilling af regnskab og EY (2015b)

Den direkte besparelse ved lempet revisionspligt beløber sig til op mod 1,6 mia. kr. i 2017

Samlet besparelse på ca. 1,6 mia. kroner

På baggrund af de estimerede revisorhonorar for forskellige revisionsydelser og antallet af virksomheder, der vælger denne ydelse, kan den samlede besparelse ved lempet revisionspligt beregnes. Denne besparelse beløber sig til 1,6 mia. kr., jf. figur. Bemærk at besparelsen er udregnet særskilt inden for en række segmenter.

Besparelsen er drevet af store besparelser ved valg af assistance og fravalg af revisionsbistand. Fælles for disse to ydelser er, at revisor ikke længere stiller sikkerhed for virksomhedens regnskab.

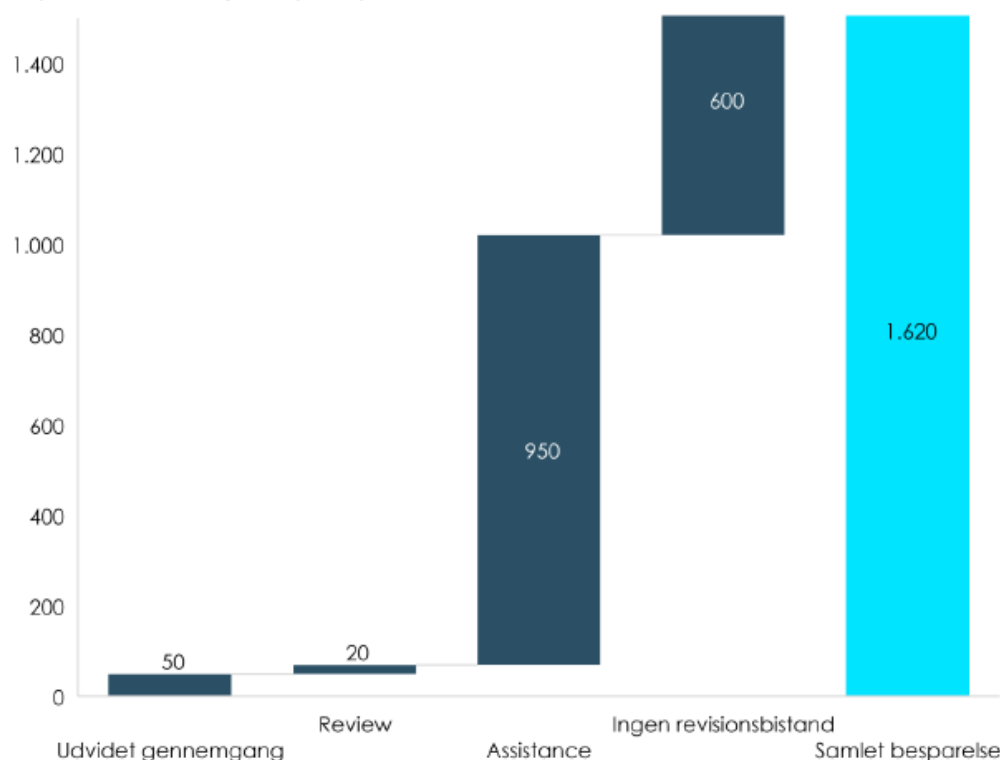
Den faktiske besparelse kan dog fravige fra ovenstående skøn

Den direkte besparelse medtager kun direkte udgifter til revisor i forbindelse med aflæggelse af regnskab. Ved fravalg af revision vil virksomhederne dog ikke nødvendigvis opleve den fulde besparelse, da fx virksomheder, som fravælger al form for revisorbistand, selv må stå for at opstille regnskabet og dermed bruge tid og ressourcer herpå. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at revisor med stor sandsynlighed har både en absolut og komparativ fordel ved at opstille regnskabet.

På den anden side kan ovenstående også undervurdere besparelsen, da frafald af revisionspligt også betyder, at virksomheden ikke længere skal bruge tid på at besvare spørgsmål og forklare dokumentationen i forbindelse med revision.

Samlet direkte besparelse ved lempet revisionspligt, 2017

Kr. pr. virksomhed (2017-priser)

Note: Fordelingen af virksomheder på størrelsessegmenter er fra 2015 og antages uændret i 2017. Den samlede besparelse bygger derfor på fordelingen af revisionstyper i 2017 og størrelsesfordelingen i 2015 på grund af databegrænsninger. Yderligere er beregningen opdateret pr. 21/9-2018 på baggrund af nye informationer om antallet af virksomheder som har indleveret regnskab i 2017. Se appendiks for en detaljeret beskrivelse af beregningen.

Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, Experian og EY (2015b)

Digitalisering vil med stor sandsynlighed mindske den direkte besparelse fremadrettet

Ekstern revision bliver billigere i fremtiden

Prisen for ekstern revision må fremadrettet forventes at falde, i takt med at digitale løsninger kan overtage en række af de opgaver, som revisor i dag udfører mere eller mindre manuelt. Dette taler for, at den direkte besparelse ved lempet revisionspligt fremadrettet bliver mindre.

Prominente eksempler på teknologier, som kan revolutionere revisionsfaget er:

- Blockchain
- Big data analytics
- Artificial Intelligence (AI)

Blockchain-teknologi kan potentielt automatisere registreringen af transaktioner, hvorfor denne teknologi nogle gange omtales som "den digitale æras dobbelt-bogholderi". Blockchain kan potentielt også erstatte revisors tilfældige stikprøver ved effektivt at tjekke alle transaktioner ved brug af kode i stedet for manuelle tjeks. Dette vil gøre det nemmere at identificere bedrageri, da realtidssystemer kan fremhæve fejl og undersøge anomaliteter.

Big data analytics kan på tilsvarende vis sammenholde store og forskelligartede datamængder for at sikre korrekt indberetning og undgå bedrageri eventuelt kombineret med AI-algoritmer, som finder sammenhænge mellem uhensigtsmæssige indberetninger og store datamængder.

Nye teknologier vil således med stor sandsynlighed

mindske prisen på ekstern revision og forbedre kvaliteten, hvilket kan have to afledte effekter:

- Flere virksomheder vælger frivilligt ekstern revision for at skabe troværdighed om virksomhedens økonomi
- Virksomheder vælger mere omfattende ydelser, fx mere fremadrettede kreditvurderinger, som kan forbedre virksomhedens forhold til eksterne interessenter

Digitale løsninger er allerede ved at vinde indpas

Allerede i dag benytter et betydeligt antal mindre virksomheder digitale løsninger til at udarbejde deres regnskab, fx gennem online-regnskabsprogrammet e-conomic. Disse løsninger må forventes at lette den administrative byrde i forbindelse med regnskabet, da fx korrekt postering givetvis kan automatiseres i et vist omfang.

For eksempel indeholder digitale løsninger digital bilagsbehandling, hvor kvitteringer kan scannes og aflæses digitalt, hvilket med stor sandsynlighed kan minimere antallet af fejl i regnskabet og dermed sikre, at regnskaber alt andet lige bliver mere retvisende.

Digitale løsninger fjerner dog ikke nødvendigvis behovet for ekstern kontrol

Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at digitale løsninger ikke nødvendigvis skaber mere retvisende regnskaber, såfremt de ikke komplementeres af ekstern kontrol fra fx skattemyndigheder eller revisor. Dette skyldes fx, at pressede virksomheder

kan have et incitament til at underdrive økonomiske udfordringer for at opretholde leverandørkreditter, eller at virksomhedsejere, som ønsker at begå decideret skattesvig, ikke længere skal overbevise revisor om regnskabets rigtighed. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at kun 38 % af de danske virksomheder oplever opdagelsessandsynligheden for snyd med moms, skat eller afgifter som værende "stor" eller "meget stor".¹

1) Se Skatteudvalget 2017-2018, SAU Alm.del endeligt svar på spørgsmål 459

2

Brug af revisor og virksomhedernes kapitalomkostninger

- Mindre gennemsigtighed i ikke-reviderede regnskaber
- Mindre gennemsigtighed kan resultere i en lavere kreditvurdering og ultimativt øge virksomhedens finansieringsomkostninger
- I en dansk sammenhæng er der indikationer for, at ikke-reviderede virksomheder har lavere kreditvurderinger
- Danske virksomheder må også forventes at opleve øgede finansieringsomkostninger ved fravalg af revision
- Boks: Interviews med aktører på markedet for kreditgivning
- Boks: Internationale studier af sammenhængen mellem låneomkostninger og ekstern revision

Mindre gennemsigtighed i ikke-reviderede regnskaber

Virksomhederne kan opleve højere kapitalomkostninger, hvis ekstern revision fravælges. Dette skyldes følgende forhold:

1. Manglende revision kan betyde øget informationsasymmetri mellem virksomheds-ejere og eksterne interessenter.¹
2. Denne informationskløft resulterer alt andet lige i lavere kreditvurderinger.²
3. Lavere kreditvurderinger betyder højere kapitalomkostninger og potentielt begrænset adgang til fremmedkapital.³

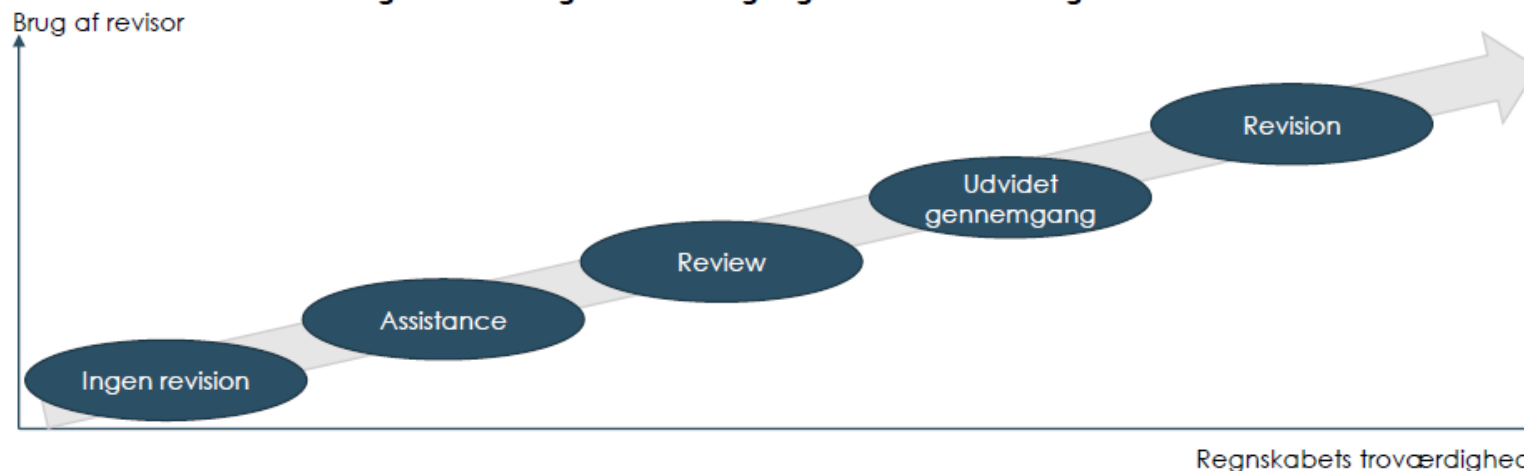
Implikationerne af dette gennemgås i det følgende.

Fravalg af revision kan skabe yderligere informationsasymmetri

Årsrapporter er den vigtigste enkeltstående informationskilde for banker, kreditinstitutter og andre interessenter, når de forsøger at danne sig et overblik over en virksomheds økonomi. Særligt de revisorpåregnede årsrapporter vurderes at være en troværdig informationskilde af høj kvalitet. Når en virksomhed fravælger revision som følge af lempelserne i revisionspligten, forventes det derfor at både grundigheden⁴, troværdigheden⁵ og dermed også gennemsigtigheden af virksomhedens regnskabsoplysninger forværres.

Det betyder, at der ved fravalg af revisor opstår en informationskløft mellem virksomheden og dens interessenter. Denne kløft skabes, da interessenterne ikke føler sig sikre på, at virksomhedens regnskaber afspejler virksomhedens økonomiske virkelighed, når der ikke er en revisorpåtegning. Ved at benytte en revisor minimeres informationskløften, da revisorer bl.a. har pligt til at påpege misforhold, hvis revisor bliver opmærksom på lovovertrædelser og lignende.

Illustration af sammenhæng mellem brug af revisor og regnskabs troværdighed

1) Se fx van Tendeloo og Vanstraelen (2008) "Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market".

2) Fx finder Lennox and Pittman (2011) "Voluntary audits vs mandatory audits", at virksomheder, som lader sig frivilligt revidere, får højere kreditvurderinger. Tilsvarende resultater findes i Dedman and Kausar (2012) "The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK firms".

3) Se fx Blackwell, Noland and Winters (1998) "The value of attestation by public accountants: Evidence from loan pricing".

4) Fx finder Clatworthy og Peel (2013) "The impact of voluntary audit and governance characteristics on accounting errors in private companies", at reviderede regnskaber fra private virksomheder i UK indeholder færre fejl. Tilsvarende finder Downing og Langfi (2016) "Audit Exemptions and the Quality of Firms' Internal Reporting System", at virksomheder som fravælger revision har dårligere interne rapporteringssystemer.

5) Fx finder Cassar (2011) "Discussion of the value of financial verification in debt financing: Evidence from private U.S. firms", at ekstern revision mindsker sandsynligheden for svindel.

Mindre gennemsigtighed kan resultere i en lavere kreditvurdering og ultimativt øge virksomhedens finansieringsomkostninger

Fravalget af revisor og informationskløften mellem virksomhed og interessenter påvirker virksomheden, da verifikation af virksomhedens regnskabsoplysninger bliver væsentligt dyrere for eksterne interessenter (kreditorer, banker, medarbejdere, aktionærer mv.) uden en revisorerklæring. De højere omkostninger må i et vist omfang forventes at blive pålagt virksomhederne selv. Fravalget af ekstern revision kan også betyde, at virksomheder får lavere kreditvurderinger¹ af eksterne ratingbureauer samt i bankernes interne ratingsystemer.

Ultimativt kan dette betyde:

- Højere kapitalomkostninger fx gennem højere rente på gæld eller højere krævet afkast på egenkapital²
- Adgangen til ekstern finansiering begrænses fx gennem kortere leverandørkreditter, begrænset mulighed for at stifte ny gæld eller finde ny ekstern egenkapital³

Ekstern revision kan også skabe værdi gennem mere effektiv virksomhedsledelse

Revisorer kan også bidrage til mere effektiv virksomhedsledelse.⁴ Dette kan fx skyldes at virksomheden i tide bliver opmærksom på finansielle risici og dermed kan afbøde konsekvenserne, eller at revisor hjælper virksomheden med at udvikle mere effektive interne processer. Der er således en række ydelser forbundet med ekstern revision, som også kan skabe værdi for virksomheden.

I det følgende gennemgår vi resultaterne af en række analyser på dansk data.

- 1) Se fx Lennox and Pittman (2011) "Voluntary audits vs mandatory audits" og Dedman and Kausar (2012) "The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK firms"
- 2) Se fx Kim, Simunic, Stein og Yi (2011) "Voluntary audits and the the cost of debt capital for privately held firms: Korean evidence" og Huq, Hartwig og Rudholm (2018b) "Do audited firms have lower cost of debt?", Minnis (2011) "The Value of Financial Statement Verification in Debt Financing: Evidence from Private U.S. Firms", og Kausar, Shroff og White (2016) "Real effects of audit choice"
- 3) Se fx Ailee og Yohn (2009) "The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small businesses", Hope, Thomas and Vyas (2011) "Financial credibility, ownership, and financing constraints in private firms" finder, at ekstern revision både sænker kapitalomkostningerne og forbedrer adgangen til kapital.
- 4) Fx Blifsen, Knechel og Wallace (2001) "Application of the business risk audit model: A field study" finder, at revisorer skaber værdi for kunderne på grund af ydelser forbundet med ekstern revision fx risikoanalyser, management letter og feedback på kundens interne processer. Se også Chow (1982) "The demand for external auditing: Size, debt, and ownership influences".

I en dansk sammenhæng er der indikationer af, at ikke-reviderede virksomheder har lavere kreditvurderinger

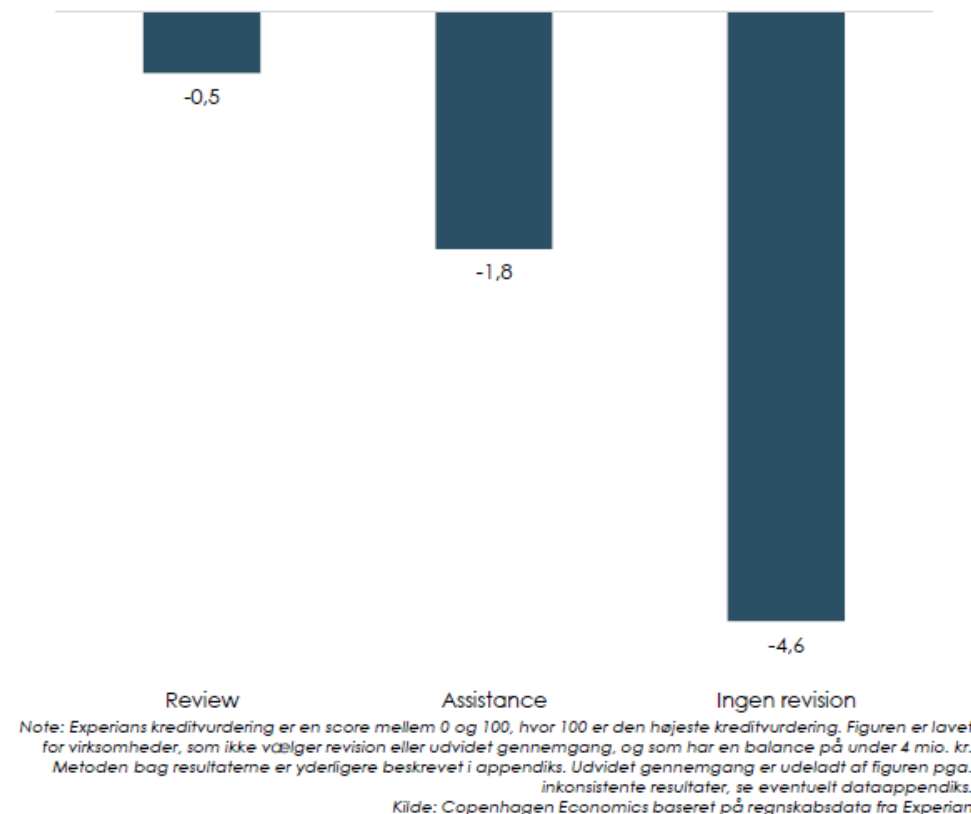
Fravalget af revision vil, som tidligere vist, medføre en direkte besparelse i virksomhederne. En del af denne besparelse vil dog potentielt modsvares af højere finansieringsomkostninger for virksomhederne. En af årsagerne til højere finansieringsomkostninger kan potentielt være dårligere kreditvurdering af virksomhederne. Kreditvurderingen kan, som diskuteret ovenfor, falde på grund af mindre gennemsigtighed i regnskabet, og det bliver derfor sværere for eksterne interessenter at skabe sig et overblik over virksomhedens økonomi. Dermed falder virksomhedens kreditværdighed.

Når mindre virksomheder fravælger revision og i stedet vælger review, assistance eller ingen revision tyder denne analyse på, at deres kreditvurdering falder, jf. figuren til højre. Når en virksomhed fx fravælger revision helt, falder dens kreditvurdering med 4,6 (vurderingen går fra 0-100) i forhold til kreditvurdering med revision. Dette tyder på, at fravalget af revision reducerer virksomhedernes kreditvurdering og dermed øger deres finansieringsomkostninger. Bemærk, at udvidet gennemgang sammenlignet med revision ikke vurderes at have nævneværdig effekt på virksomhedernes kreditvurdering. Disse resultater kan med stor sandsynlighed tilskrives, at Experian eksplicit kontrollerer for virksomhedernes brug af revisor i deres kreditvurderingsmodeller.

Det bør yderligere bemærkes, at analysen kun er indikativ. Det er således ikke muligt at kontrollere for alle karakteristika, som er relevante for virksomhedens kreditvurdering. Ligeledes er det undersøgt, om ændringer i brug af revisor over tid giver anledning til ændrede kreditvurderinger, men på grund af manglende datagrundlag var det ikke muligt at kvantificere denne effekt.

Indikation af sammenhæng mellem kreditvurdering og brug af revisor, 2014-2016

Forskel i kreditvurdering i forhold til virksomheder med revision

Danske virksomheder må også forventes at opleve øgede finansieringsomkostninger ved fravalg af ekstern revision

Lavere kreditvurdering giver dårligere kreditadgang og/eller højere renteomkostninger

Kommercielle ratingbureauer sælger bl.a. kreditvurderinger til virksomheder, som ønsker kreditvurderinger af erhvervs-kunder. En lavere kreditvurdering resulterer således alt andet lige i en lavere anbefalet kreditmax - den maksimale kredit, virksomheden bør yde til kunden - af ratingbureauet.¹ Dette kan betyde, at virksomheder, som på grund af fravalg af revision har en lavere kreditvurdering, i højere grad vil opleve, at det er svært at opnå leverandorkreditter, og dermed kan opleve likviditetsudfordringer.

Det er også nærliggende, at leverandører og banker – som benytter lignende værktøjer til kreditvurderinger - ønsker at blive kompenseret for

den øgede kreditrisiko i form af en højere rente på eventuelle kreditfaciliteter. Dette betyder ultimativt, at virksomhedens kapitalomkostninger stiger.²

Ligeledes vurderer en række aktører, at virksomheders kreditværdighed falder, hvis revision fravælges, se boks.

Internationale studier peger på betydelig stigning i låneomkostninger, hvis ekstern revision fravælges

En række internationale studier finder, at virksomheders låneomkostninger stiger mellem 56 og 360 basispoint ved fravalg af ekstern revision, se figur.

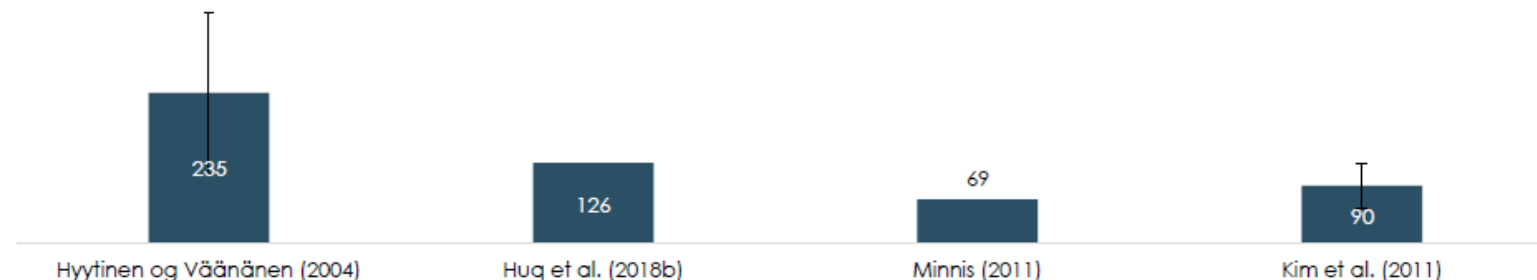
Dette indikerer, at danske virksomheder potentielt

skal være påpasselige med at fravælge ekstern revision, såfremt de beror på ekstern finansiering. For eksempel indikerer middelestimatet fra de fire refererede studier, at en dansk virksomhed med en revisionsydelse på 21.600,- kr. og mere end 1,7 mio. kr. i ekstern gæld vil opleve en større stigning i låneomkostningerne, end de kan opnå i direkte besparelser ved fravalg af revisorbistand, se boks.

Det skal dog påpeges, at en række analyser lavet i forbindelse med dette studie på danske data, hverken har kunnet be- eller afkræfte konklusionerne i overstående studier. Det er Copenhagen Economics' vurdering, at dette i høj grad skyldes et meget begrænset datagrundlag, hvilket giver stor usikkerhed om analysernes resultater.³

Ændring i låneomkostninger som følge af fravalg af revision

Stigning i låneomkostninger, basispoint

Note: Hyytinen og Väänänen (2004) og Kim et al. (2011) estimerer et spænd. Dette spænd er illustreret med klammer i figuren. Kilde: Copenhagen Economics på baggrund af artiklerne nævnt i figuren, se litteraturliste

1) Se eventuelt Experian's egen beskrivelse: <http://www.experian.dk/produkter/kreditcheck.html>

2) Fx viser Sørensen m.fl. (2014) "Kreditpolitik før og under krisen", en statistisk signifikant sammenhæng mellem mindre virksomheders kreditrating og udfaldet af deres låneansøgning på dansk data.

3) Konkret har Copenhagen Economics replikeret metoden i Huq, Hartwig og Rudholm (2018b) "Do audited firms have lower cost of debt?" samt lavet et eventstudie på Danmarks Statistiks regnskabsstatistik. Dog er datagrundlaget for mindre virksomheder, som berøres af reformerne af revisionspligten, meget begrænset i denne database.

Boks: Interviews med aktører på markedet for kreditgivning

Generelt vurderer aktørerne, at virksomhedernes kreditværdighed falder, hvis ekstern revision fravælges

Generelt påpeger de interviewede aktører, at reviderede regnskaber er mere retvisende og indeholder færre fejl.¹ Således er ekstern revision med til at sikre kvaliteten og korrektheden i regnskabet, hvilket alt andet lige forbedrer kreditværdigheden.

Specifikt er bankerne bekymrede for kvaliteten i ikke-reviderede regnskaber. For eksempel påpeger Senior Analyst i Danske Bank, Kreditafdelingen, Eva Thunbo: "Det er klart, at fravalg af revision skaber mindre gennemsigthed. Vi kan konstatere, at ikke-reviderede regnskaber indeholder flere fejl fx manglende nedskrivninger eller periodisering."

Videre forklarer kontorchef i Finans Danmark, Martin Thygesen: "Det er min opfattelse, at bankerne medtager oplysninger om virksomhedernes brug af revisor i kreditvurderingen, enten kvantitativt i kreditscoringsmodellerne eller som en del af den kvalitative vurdering af virksomhedens kreditværdighed. Således vil fravalg af ekstern revision, alt andet lige, resultere i en dårligere kreditvurdering, hvilket kan afspejle sig i højere renter, begrænset kreditadgang og/eller krav om yderligere sikkerhedsstillelse".

Også på alternative kreditmarkeder uden for det traditionelle banksystem vurderes ekstern revision at spille en rolle. CMO og partner i Lendino, Andreas Helgason Rex påpeger: "For os er ekstern revision et

kvalitetsstempel, og ultimativt vil manglende revision blive reflekteret i den rente, som virksomheden kan opnå."

Erhvervspolitisk direktør i FSR – danske revisorer, Tom Vile Jensen nævner også: "Det er vigtigt at forstå, at der er stor forskel på de enkelte revisionsydelser. I reviderede regnskaber står revisor inde for, at informationen i regnskabet med høj grad af sandsynlighed er retvisende. Det forholder sig helt anderledes ved en assistance, hvor revisor grundlæggende ikke efterprøver de tal, som kunden har forelagt revisor. Det er derfor klart, at de mere opfattende revisionsydelser skaber langt mere troværdighed".

Uklart om danske virksomheder er opmærksomme på trade-off mellem den direkte besparelse og højere kapitalomkostninger

Andreas Helgason Rex nævner: "Det er min opfattelse, at det ofte kommer bag på virksomhederne, at manglende revision har implikationer for deres kreditmuligheder" og uddyber "Jeg tror umiddelbart, at det er en dårlig forretning at fravælge revision for virksomheder, der har behov for fremmedfinansiering".

Ligeledes påpeger Tom Vile Jensen: "Vi har som branche sikkert ikke været gode nok til at forklare virksomhederne om værdien ved revision. Det er ikke utænkeligt, at virksomhederne fravælger revision (eller som nystartet aldrig får valgt en revisor), selvom det økonomisk kunne have været fordelagtigt for dem at vælge en revisor".

Teknologiske fremskridt vil have stor betydning fremadrettet

Partner og nordisk ansvarlig for digitalisering i KPMG, Bent Dalager påpeger: "Arbejdet omkring ekstern revision opfattes i dag ofte som en omkostning for virksomheden. I fremtiden flyttes balancen, så revisorer i højere grad kan rådgive virksomheden med henblik på at påpege forbedringsmuligheder og sørge for effektiv økonomistyring, samtidig med at registreringer mv. bliver betydeligt lettere. Revisors indsats vil derfor blive mere målrettet og værdiskabende fremadrettet".

Samtidig argumenterer Bent Dalager for: "At tale om justeringer af revisionspligten er gårdagens løsning. I en verden hvor data kommer til at spille en større og større rolle, er der behov for mere og bedre validering, understøttet af digitale værktøjer".

Lempelser af revisionspligten bør ses i et bredere perspektiv

Chief Analyst i Danske Bank, Kreditafdelingen, Thomas Justinussen nævner bl.a.: "Lempelser af revisionspligten er kun et enkelt element i en generel bekymring omkring kvaliteten i danske virksomheders regnskaber. Vi oplever generelt en tendens til, at årsregnskabsloven udvandes for mindre virksomheder. Det er således ikke kun manglende revisionspligt, som giver anledning til bekymring".

1) I forbindelse med denne analyse har vi interviewet følgende aktører: CMO og partner i Lendino, Andreas Helgason Rex; Erhvervspolitisk direktør i FSR – danske revisorer, Tom Vile Jensen; Chief Analyst i Danske Bank, Kreditafdelingen, Thomas Justinussen; Senior Analyst i Danske Bank, Kreditafdelingen, Eva Thunbo; Kontorchef i Finans Danmark, Martin Thygesen; og Partner og nordisk ansvarlig for digitalisering i KPMG, Bent Dalager.

BOKS: Internationale studier af sammenhængen mellem låneomkostninger og ekstern revision

Låneomkostningerne er højere for virksomheder, der fravælger revision

Fravalget af revision og påvirkningen på virksomhedens kreditvurdering kan have betydning for den enkelte virksomhed. Når kreditvurderingen falder, vil virksomhedernes låneomkostninger og dermed også finansieringsomkostninger stige.

Flere studier har forsøgt at estimere, hvordan fravalg af revision påvirker virksomheders låneomkostninger. Studierne undersøger effekten ved forskellige metoder og for forskellige lande, og deres resultater varierer derfor. Samlet set vurderer studierne, at låneomkostningerne stiger mellem 56 og 360 basispoint ved fravalg af ekstern revision.

Den reelle besparelse afhænger af virksomhedens gælds niveau

Da virksomhedernes eksterne finansieringsomkostninger må forventes at stige ved fravalg af revision, kan den reelle besparelse ved at fravælge revision være negativ, alt efter hvor stor gæld den pågældende virksomhed har.

Virksomhedernes reelle nettobesparelse kan approksimativt beregnes som deres direkte besparelse fratrukket stigningen i låneomkostninger ved fravalg af revision. Sammenhængen mellem øgede låneomkostninger, gæld og nettobesparelse er illustreret i nederste figur til højre. I figuren fremgår det, at jo højere stigningen i låneomkostningerne er, jo mindre bliver nettobesparelsen. Minnis (2011), som estimerer den mindste stigning i låneomkostninger, finder, at nettobesparelsen er positiv for alle mindre virksomheder med en gæld mindre end 3,1 mio. kr. Til sammenligning finder Hyytinen og Väänänen (2004), at virksomheder med en gæld større end 0,9 mio. kr. har en negativ nettobesparelse.

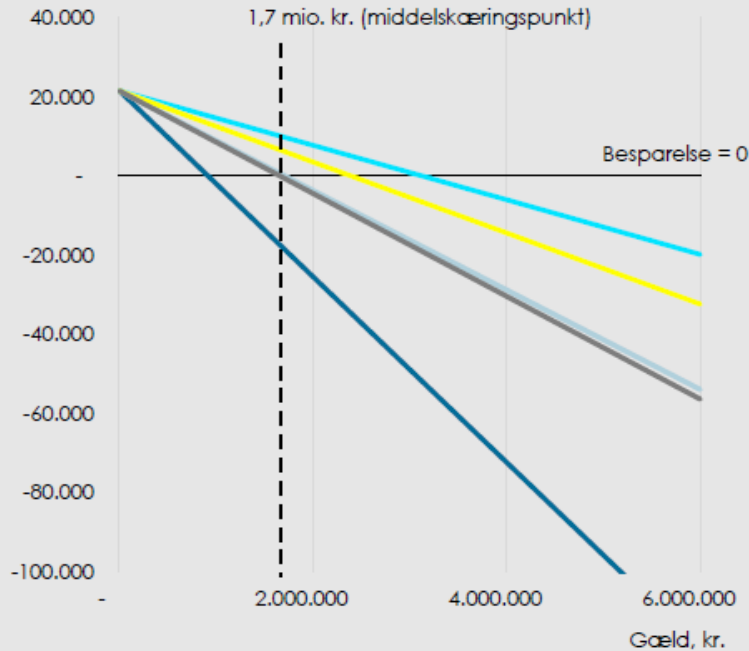
Tages gennemsnittet af disse studier, er nettobesparelsen positiv for en virksomhed med en revisionsydelse på 21.600,- kr., når virksomhederne har en gæld på under 1,7 mio. kr. Dette kan ses i lyset af, at de virksomheder, som helt fravalgte revision, i gennemsnit havde en gæld på 1,4 mio. kr. i 2015.¹ Lægges ovenstående studier og revisionsydelse til grund for beregningen, og antages hele gælden at være ekstern, indikerer dette således i gennemsnit kun en moderat nettobesparelse (den direkte besparelse minus øgede kapitalomkostninger).²

1) Bemærk at der her er tale om den samlede gæld, hvoraf en vis andel potentielt kan henføres til ejeren selv jf. Danmarks Statistiks register data.

2) Den benyttede nettobesparelses definition medtager ikke andre omkostninger/ besparelser (fx tidsforbrug ved at opstille regnskab), da disse ikke er kvantificeret. Bemærk yderligere at denne beregning udelukkende illustrativ, da der hverken er foretaget en dybdegående analyse af revisionsydelse og gæld inden for forskellige segmenter, heterogenitet i rentebesparelsen på tværs af specifikke virksomheder (vigtigt da valget af revisionsydelse givetvis afhænger heraf) eller undersøgt om gælden reelt er ekstern.

Kun virksomheder med begrænset gæld opnår en nettobesparelse ved fravalg af revision

Nettobesparelse, kr.

— Hyytinen og Väänänen (2004) — Huq et al. (2018b)
— Minnis (2011) — Kim et al. (2011)
— Gennemsnit

Note: For Hyytinen og Väänänen (2004) og Kim et al. (2011) er stigningen i låneomkostninger estimeret ud fra gennemsnittet i deres estimerede spænd.
Kilde: Copenhagen Economics på baggrund af artiklerne nævnt i figuren

3

Vækstimplikationer for mindre virksomheder af lempet revisionspligt

- Behovet for revisor er meget forskelligt for forskellige typer af virksomheder
- Lempelsen af revisionspligten i 2011 ser ud til at have øget beskæftigelsen i de omfattede virksomheder
- Fortolkning af resultater og andre faktorer

Behovet for ekstern revision afhænger af virksomhedens situation

Lempelser af revisionspligten er i teorien fordelagtigt for mindre danske virksomheder

Set udelukkende fra den enkelte virksomheds synspunkt er lempelser af revisionspligten i teorien fordelagtige, da virksomheden får mulighed for at vælge den mest økonomisk fordelagtige løsning.¹ Således kan virksomheder med betydelige eksterne forpligtigelser med fordel aktivt vælge at blive reviderede, hvorimod virksomheder, som i høj grad beror på egne midler og ikke har behov for fx leverandørkreditter, får mulighed for fravælg revision og dermed opleve en nettobesparelse, da revisorhonoraret er større end stigningen i kapitalomkostningerne.

Denne besparelse falder potentielt på et kritisk tidspunkt i virksomhedernes udvikling (opstart og tidlig udvikling), hvor flere studier har påpeget, at virksomhederne kan opleve betydelige likviditetsbegrænsninger og dermed have svært ved at generere betydelig vækst.

Uklart, om alle danske virksomheder er opmærksomme på trade-off

Det er uklart, om danske virksomheder i virkeligheden er opmærksomme på det givne trade-off mellem henholdsvis den direkte besparelse og potentielt højere kapitalomkostninger. Det er således sandsynligt, at visse virksomheder fravælger revisorbistand, selvom stigningen i kapitalomkostninger overstiger den direkte besparelse.

Gevinsten ved at lempe revisionspligten falder således i det omfang, at virksomheder reelt ikke vælger den mest økonomisk fordelagtige løsning. Sagt med andre ord: at virksomheden uhensigtsmæssigt fravælger ekstern revision for at opnå en kortsigtet direkte besparelse, som ikke står mål med den faktiske omkostning fremadrettet.

I den forbindelse bør det selvfølgelig nævnes, at oplysningskampagner mv. delvist kan afbøde de negative konsekvenser af, at visse virksomheder fravælger ekstern revision, selvom det reelt betyder at virksomhedens omkostninger stiger.

Reformer af revisionspligten kan derfor have implikationer for virksomhedernes vækst

Reformerne af revisionspligten letter således de administrative byrder for erhvervslivet i det omfang, at virksomhederne er opmærksomme på trade-off et mellem revisionshonorarer og kapitalomkostninger. Ultimativt kan dette resultere i øget vækst i virksomhederne.

I forbindelse med dette studie har vi derfor udført to empiriske analyser² (såkaldte difference-in-difference-analyser) for at analysere, om reformer af revisionspligten har haft indflydelse på virksomhedernes vækst.

Der skal også udvises en vis forsigtighed i fortolkningen af resultaterne. Dette skyldes bl.a. følgende forhold:

- Evidensen for denne sammenhæng er sparsom i den internationale litteratur på området.

- Metoden til bestemmelse af beskæftigelseeffekten bygger på en række restriktive antagelser. For eksempel antages beskæftigelsesudviklingen at være den samme i hhv. behandlings- og kontrolgruppen. Det kan dog nævnes, at en række robusthedstest indikerer, at sammenhængen er stabil for forskellige definitioner af kontrolgruppen.

1) Set fra et samfundsmæssigt perspektiv er det dog mere uklart, om lempelser af revisionspligten er fordelagtige, da overvejelser om revisionspligtens indflydelse på skattetab mv. bør indgå i vurderingen.

2) Analysemetode bygger på to metoder fra hhv. Huq et al. (2018a) "Free to choose: Do voluntary audit reforms increase employment growth?" og Riksrevisionen (2017), "Avskaffandet av revisionsplikten får små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar". Begge studier søger at kvantificere effekten af lempelse af revisionspligten i Sverige på virksomhedernes vækst.

Lempelsen af revisionspligten i 2011 ser ud til at have øget beskæftigelsen i de omfattede virksomheder

Lempelsen af revisionspligten i 2011 ser ud til at have øget beskæftigelsen

Vores resultater indikerer, at lempelsen af revisionspligten i 2011 øgede den gennemsnitlige vækst i beskæftigelsen med 1,6 procentpoint i danske virksomheder, som var omfattet af reformen. Dette svarer til ca. 1.700 jobs.¹ Dette kunne indikere, at revisionspligten virker som barriere for vækst i mindre virksomheder.

Det bør dog bemærkes, at resultatet ligger betydeligt over et nyere svensk studie, som benytter samme metode og finder, at væksten i beskæftigelsen steg 0,39 procentpoint i virksomheder berørt af den svenske reform af revisionspligten.² Lægges dette estimat til grund for den danske 2011-reform, blev beskæftigelsen kun øget med ca. 400 ansatte. Den svenske reform af revisionspligten berører dog en anden type virksomheder end den danske reform.³

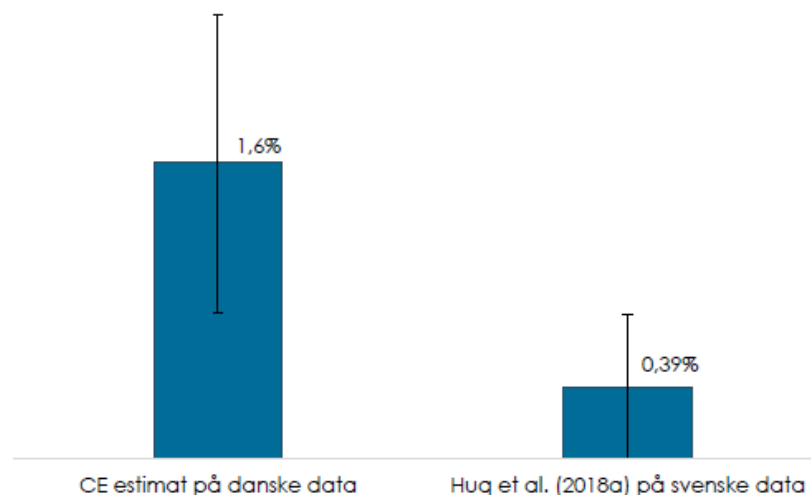
I samme ombæring bør det også nævnes, at den svenske Rigsrevision (Riksrevisionen) har fundet en markant negativ effekt på beskæftigelsen ved fravalg af revision.⁴ Copenhagen Economics har efterprøvet metoden på danske data, men kan ikke eftervise dette resultat.⁵

Ingen klare tegn på øget omsætning, balance eller værditilvækst

Denne analyse peger dog ikke på, at lempelsen af revisionspligten i 2011 har påvirket virksomhedernes vækst i omsætning, balance og værditilvækst. Det skyldes enten, at forudsætninger for at analysere sammenhængen ikke er til stede, eller at effekten er insignifikant.

Vækst i antal ansatte i virksomheder, som kunne fravælge revision efter reformen i 2011

Vækst i antal ansatte, i procent.

Note: Difference-in-difference-studie af effekten af reformen i 2011 på virksomhedernes vækst i antal ansatte. Se appendiks for metodebeskrivelse. De vertikale klammer viser 95 % konfidensinterval. Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og Copenhagen Economics

1) Det bør bemærkes, at der er en vis statistik usikkerhed om disse resultater. Se eventuelt 95% konfidensinterval i figuren.
2) Se Huq et al. (2018a) "Free to choose: Do voluntary audit reforms increase employment growth?". Bemærk, at effekten ikke er signifikant forskellig fra 0 ved et 5% signifikansniveau.
3) Det vurderes dog ikke umiddelbart, at beskæftigelseseffekten er markant forskellig på tværs af segmenter.
4) Se Riksrevisionen (2017), "Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar", side 33.
5) Se dataappendiks for resultater. Bemærk yderligere, at en række antagelser potentielt er problematiske og kan lede til misvisende resultater, se diskussion i dataappendiks.

Fortolkning af resultater og andre faktorer

Samlet set indikerer resultaterne, at lempelser af revisionspligten i gennemsnit giver øget vækst i beskæftigelsen i perioden 2011-2013 i virksomheder som berøres af reformerne. Det kunne tale for, at revisionspligten er en barriere for mindre virksomheder, som fx kun i begrænset omfang beror på ekstern finansiering og derfor oplever en reel besparelse.

Det er dog mere uklart, om beskæftigelseeffekten er vedvarende. Det bør bemærkes:

- At det ikke er utænkeligt, at revisorer på sigt flyttes fra revisionshusene og ud i virksomhederne for at varetage lignende opgaver. Sagt med andre ord, at en række administrative opgaver insources.
- En del af den positive beskæftigelseeffekt kommer potentielt også på bekostning af beskæftigelsen i andre virksomheder. Dette kan naturligvis være hensigtsmæssigt såfremt revisionspligten er en signifikant barriere for mindre virksomheder, og lempelser af revisionspligten dermed resulterer i bedre udnyttelse af arbejdsstyrken. Det tilsiger dog også, alt andet lige, at effekten på den strukturelle beskæftigelse er mindre.
- En del af væksten i virksomhedernes beskæftigelse kan potentielt også tilskrives manglende betalinger til kreditorer, herunder fx leverandører og skat. Således vil virksomheder, som utilsigtet eller bevist får deres regnskaber til fremstå for positive, som følge af manglende ekstern revision, opnå en konkurrencefordel, der potentielt kan drive en del af den vækst, som observeres i analysen.

- Tilsvarende kan en del af denne effekt potentielt set tilskrives, at nogle virksomheder i en periode fortsætter produktion og beskæftigelse, fordi eksterne aktører, herunder skat, ikke er opmærksomme på problemer i virksomheden og dermed udsætter en standsning af en underskudsgivende virksomhed.

Andre faktorer er vigtige i et samfundsmæssigt perspektiv

Ovenstående analyse fokuserer udelukkende på effekten af lempelser af revisionspligten for de berørte virksomheder. For at analysere, om lempelser af revisionspligten er fordelagtige i et bredere perspektiv og for samfundet som helhed, bør der tages højde for særligt to faktorer:

1. En række aktører har påpeget at lempelser af revisionspligten også medfører et øget skattegab for myndighederne.¹ Dette skyldes, at revision – og selvfølgelig også lovpligtig revision – kan have en præventiv effekt i forhold til skatteunddragelse. Reviderede regnskaber sikrer, at skattemyndighederne har nem adgang til information om virksomhederne, samt at kvaliteten sikres, således at det bliver sværere for virksomhederne at skjule eventuelle misforhold. Revisorpåtegningen fungerer også som et direkte værn ved manglende kontrolindsats fra skattemyndighedernes side.
2. Overordnet er ekstern revision også en medvirkende faktor til efficient allokering af kapital i økonomien, da investorer kan basere deres beslutninger på retvisende oplysninger. Ultimativt kan dette have implikationer for væksten i samfundet. Yderligere kunne man

argumentere for, at adgang til A/S, ApS og IVS uden personlig hæftelse, hvilket potentielt kan medføre opbygning af gæld, har sit modstykke i, at eksterne interessenter har adgang til retvisende oplysninger om virksomhederne.

Disse omkostninger for samfundet bør således holdes op mod besparelsen for virksomhederne. En sådan analyse ligger dog uden for rammerne af denne undersøgelse.

1) Se fx Copenhagen Economics (2014) "Effekt af ændret revisionspligt for mindre virksomheder"

Litteraturliste

Litteraturliste

Allee og Yohn (2009) "The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small businesses"

Blackwell, Stefano, King og Porro (2009), "cem: Coarsened Exact Matching in Stata", The Stata Journal 9, Number 4, pp. 524-546

Blackwell, Noland and Winters (1998) "The value of attestation by public accountance: Evidence from loan pricing"

Cassar (2011) "Discussion of the value of financial verification in debt financing: Evidence from private U.S. firms"

Chow (1982) "The demand for external auditing: Size, debt, and ownership influences"

Clatworthy og Peel (2013) "The impact of voluntary audit and governance characteristics on accounting errors in private companies"

Copenhagen Economics (2014) "Effekt af ændret revisionspligt for mindre virksomheder"

Dedman and Kausar (2012) "The impact of voluntary audit on credit ratings: evidence from UK firms"

Downing og Langli (2016) "Audit Exemptions and the Quality of Firms' Internal Reporting System"

Eilifsen, Knechel og Wallage (2001) "Application of the business risk audit model: A field study"

Erhvervsstyrelsen (2014), "Evaluering af erfaringer med lempet revisionspligt for regnskabsårene 2010 og 2011"

EY (2015a), "Analyse af prisen for revision for en virksomhed i regnskabsklasse B"

EY (2015b), "Ex ante-måling af forventede administrative lettelser som følge af en lempelse i revisionspligten"

Hope, Thomas and Vyas (2011) "Financial credibility, ownership, and financing constraints in private firms"

Huguet, David og Juan L. Gandía (2014), "Cost of Debt Capital and Audit in Spanish SMEs"

Huq, Asif, Sven-Olov Daunfeldt, Fredrik Hartwig og Niklas Rudholm (2018a), "Free to choose: Do voluntary audit reforms increase employment growth?", HUI Working Paper Series number 131

Huq, Hartwig og Rudholm (2018b), "Do audited firms have lower cost of debt?"

Hyytinen, Ari og Lotta Väänänen (2004), "Mandatory Auditor Choice and Small Finance: Evidence from Finland"

Kausar, Shroff og White (2016) "Real effects of audit choice"

Kim, Simunic, Stein og Yi (2011) "Voluntary audits and the the cost of debt capital for privately held

firms: Korean evidence"

Lennox and Pittman (2011) "Voluntary audits vs mandatory audits"

Minnis (2011), "The Value of Financial Statement Verification in Debt Financing: Evidence from Private U.S. Firms"

Riksrevisionen (2017), "Avskaffandet av revisionsplikten för små aktiebolag – en reform som kostar mer än den smakar"

Sørensen m.fl. (2014) "Kreditpolitik før og under krisen"

Van Tendeloo and Vanstraelen (2008) "Earnings management and audit quality in Europe: Evidence from the private client segment market"

Appendiks

Undersøgelse af, hvilke virksomheder der fravælger revision (1/2)

Datagrundlag og population

Undersøgelsen af, hvilke virksomheder der fravælger revision, er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik (FIRM) og information om virksomhedernes revisionstype fra Experian.

Populationen af virksomheder, som undersøges, er udvalgt ud fra grænserne for revision i 2015:

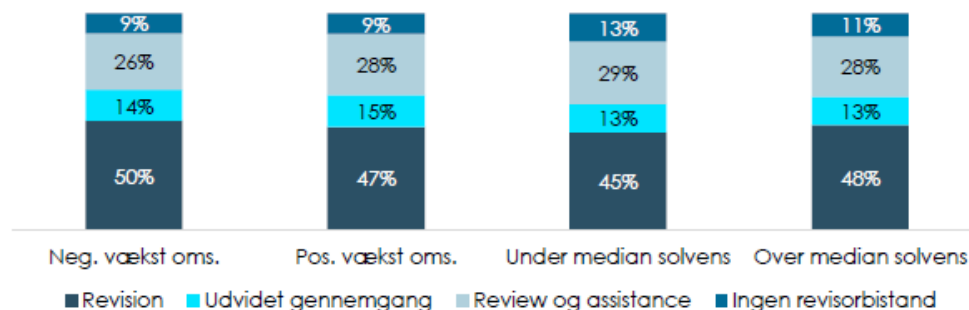
- balance på under 36 mio. kr.
- omsætning på under 72 mio. kr.
- færre end 50 ansatte.

Resultater fra andre variable

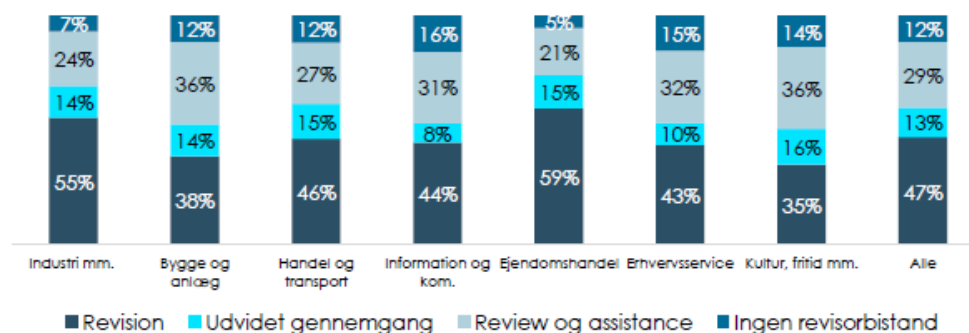
I analysens hovedtekst er fordelingen af revisionsydelse vist for antal ansatte og virksomhedens alder i 2015. Det er dog også undersøgt, om nogle brancher i højere grad fravælger revision, samt om virksomheder, der fravælger revision, klarer sig dårligere op til fravalget eller har en højere eller lavere solvensgrad. Hvorvidt virksomhederne klarer sig dårligt, er målt ved negativ vækst i omsætningen, negativ vækst i balancen, negativt resultat efter skat og negativ vækst i antal ansatte. Uanset hvilken parameter der undersøges, er der ikke tegn på, at der er forskel mellem de to grupper med hhv. positiv eller negativ vækst samt høj eller lav solvensgrad, jf. øverste figur.

Når revisionsydelse fordeles på brancher (10 grp. DBO7) indikerer 2015-tallene, at der på tværs af brancherne ikke er nogen udtalt systematik i de andele, der vælger de forskellige revisionsydelse, jf. nederste figur.

Valg af revisionsydelse på baggrund af virksomhedens vækst i omsætning og solvensgrad, 2015

Valg af revisionsydelse på tværs af brancher, 2015

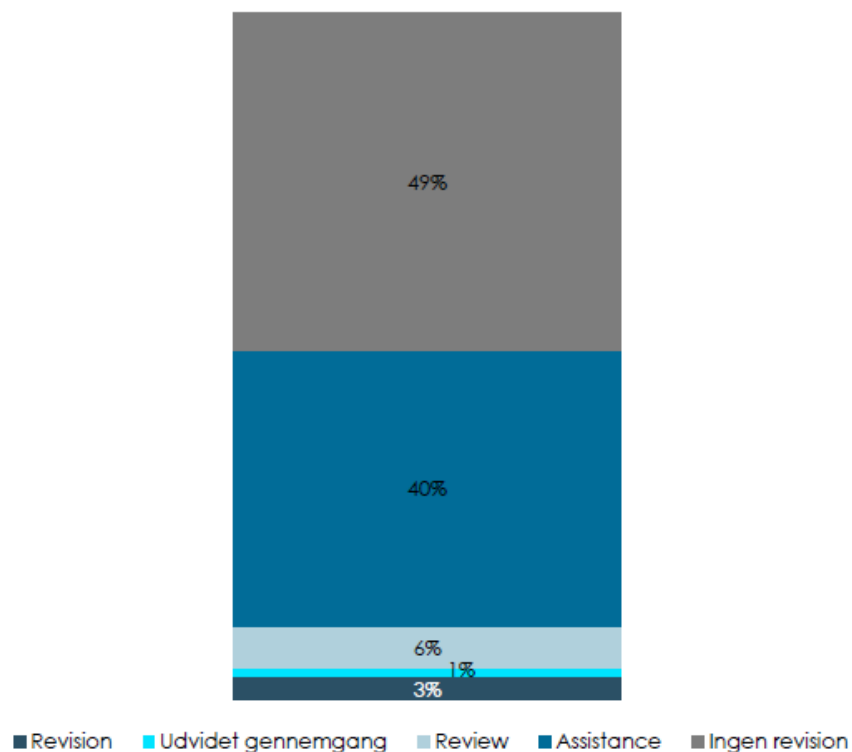
Note: Andelen er baseret på virksomheder med en balancesum på under 36 mio. kr., en omsætning på under 72 mio. kr. og færre end 50 ansatte.

Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Experian

Undersøgelse af, hvilke virksomheder der fravælger revision (2/2)

Den stigende andel af virksomheder, som fravælger revision, skyldes til dels, at nystartede virksomheder i høj grad ikke får tilknyttet en revisor. Det er dog ikke udelukkende nystartede virksomheder, som ikke modtager revisorbistand. Således fravalgte næsten halvdelen af de virksomheder, som fravalgte revision i 2011, også revision i 2015, se figur. Dette tyder på, at fravalget af revision er relativt vedvarende.

Næsten halvdelen af de virksomheder, som fravalgte revision i 2011, fravalgte også revision i 2015

Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og Experian

Beregning af den direkte besparelse (1/3)

Datagrundlag

Til beregning af den direkte besparelse ved fravalg af revision benyttes registerdata fra Danmarks Statistik (FIRM) samt information om revisionstype fra Experian.

I datasættet fra Experian indgår CVR- nummer og revisionstype i perioden 2011-2017. Disse informationer kobles på registerdata fra Danmarks Statistik, og hermed haves et paneldatasæt med regnskabsinformation og revisionstype pr. CVR i tilgængelige år. Registerdata fra Danmarks Statistik haves dog kun frem til 2015, og det fulde datasæt med revisionstype og regnskabsinformation haves derfor kun for perioden 2011-2015. For at beregne besparelsen i 2017 på baggrund af den totale population af virksomheder fordelt på revisionstype i 2017 beregnes nøgler for fordelingen på segmenter og revisionstyper fra 2015. Hvordan disse beregnes og benyttes gennemgås i det følgende.

Beregning af populationen af virksomheder i 2017

Den direkte besparelse tager udgangspunkt i hvilken revisionstype virksomhederne faktisk valgte i 2017.

D. 20/9-2018 har Erhvervsstyrelsen oplyst Copenhagen Economics, at der efterfølgende er indleveret ca. 31.000 årsrapporter, som opfylder kriterierne for populationen. Vi har derfor lagt til grund for beregningen, at disse virksomheder har den samme fordeling af brug af revisionsydelse, som for den oprindelige population (regnskaber, der er indberettet pr. 12. juni 2018 og dermed ikke alle regnskaber for regnskabsår 2017). Denne antagelse giver anledning til en vis usikkerhed.

¹⁾ De oplyste grænser var gældende fra januar 2016.

Da revisionshonoraret afhænger af virksomhedens størrelse jf. EY (2015b), skal disse virksomheder fordeles ud på størrelsessegmenter defineret ud fra deres omsætning. Derudover er det ikke alle virksomheder i den øverste tabel, der kan fravælge revision, da deres omsætning, balance eller antal ansatte er for højt. Da der ikke haves regnskabsinformation for virksomhederne i 2017, skal fordelingen af de 251.156 virksomheder på størrelsessegmenter beregnes. Denne beregning foretages under antagelse af, at fordelingen af virksomheder, som kunne fravælge revision, på størrelsessegmenter er uændret fra 2015 til 2017. Denne beregning foretages ved først at beregne det samlede antal virksomheder i 2017, som faktisk kunne fravælge revision (omsætning under 89 mio. kr., balance under 44 mio. kr. og/eller antal ansatte under 50). Dette kan beregnes, da det fra registerdata fra Danmarks Statistik haves, at 191.357 virksomheder reelt kunne fravælge revision¹. Dermed haves det at,

$$\left(\frac{191.357}{228.900}\right) * 251.156 = 209.963,$$

virksomheder kunne fravælge revision i 2017.

Næste step er herefter at fordele de 209.963 virksomheder på de 4 størrelsessegmenter defineret i EY (2015b). Dette gøres ved at antage, at fordelingen af virksomhederne på disse 4 segmenter er uændret fra 2015 til 2017. Fordelingen i 2015 er vist i nederste tabel, og beregningen til 2017-tal er ligeledes vist i tabellen. Fordelingen af virksomheder på segmenter i 2017 danner grundlaget for beregningen af den direkte besparelse i 2017.

Antal virksomheder fordelt på revisionsydelser

	2015	2017	2017 - Estimeret
Revision	108.012	80.109	91.389
Udvidet gennemgang	26.176	26.625	30.374
Review	5.728	4.079	4.653
Assistance	58.243	71.672	81.764
Ingen revision	30.741	37.671	42.975
I alt	228.900	220.156	251.156

Note: Tabellen dækker samtlige virksomheder, og dermed ikke blot de, som kan fravælge revision.
Kilde: Experian og Copenhagen Economics

Antal virksomheder fordelt på segmenter

	2015 - andel	2017 - beregning	2017
Segment 1	87,9%	0,879*209.963	184.622
Segment 2	4,0%	0,040*209.963	8.336
Segment 3	3,6%	0,036*209.963	7.509
Segment 4	4,5%	0,045*209.963	9.495
I alt	100% (191.357)	209.963	209.963

Note: Tabellen fordeler de virksomheders, som faktisk kunne fravælge revision i 2017 på segmenter
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik, Experian og Copenhagen Economics

Beregning af den direkte besparelse (2/3)

Fordeling af virksomheder i hvert segment på revisionsydelse

Da revisionshonoraret er forskelligt på tværs af segmenter, skal virksomhederne yderligere fordeles på segmenter samt revisionsydelse i hvert segment. I det nedenstående gennemgås beregningen for segment 1, men tilsvarende beregninger er foretaget for de resterende segmenter.

For hvert segment haves antallet og dermed fordelingen af virksomheder på revisionsydelse i 2015. Det udregnes nu for hver revisionsydelse i hvert segment, hvor meget de udgør af det samlede antal virksomheder, der vælger denne ydelse (fra foregående slide).

Hernæst korrigeres for den ændrede fordeling af brug af revisionsydelse mellem 2015 og 2017. Denne ændring antages at være repræsentativ for alle 4 segmenter.

På baggrund af den korrigerede fordeling estimeres antallet af virksomheder inden for hvert segment og brug af revisionsydelse, se tabel øverst.

Gennemsnitligt revisionshonorar

For hvert af segmenterne er det muligt at beregne den samlede besparelse ved at vælge andre revisionsydelse. For hvert segment har EY (2015b) udregnet et gennemsnitligt revisionshonorar. Disse revisionshonorarer er omregnet til 2017-priser¹ i analysen. Revisionshonorarerne er udelukkende honoraret for revision af virksomhedernes regnskab. Det antages, at virksomhederne ved valg af revision, udvidet gennemgang og review fortsat

modtager hjælp til opstilling af regnskabet.² Når der vælges disse ydelser, skal der derfor fortsat betales honoraret plus prisen for assistance til opstilling af regnskabet. Ved assistance er det blot prisen for regnskabsopstillingen, der betales for. Prisen for assistance til opstilling af regnskabet er af Copenhagen Economics skønnet til at være 40 pct. af det rene revisionshonorar. Det vægtede gennemsnitlige revisionshonorar er beregnet til 15.400 kr. (2017-priser)³, og prisen for regnskabsassistance fastsættes til 40% af revisionshonoraret baseret på Copenhagen Economics eget skøn.

Det vægtede gennemsnitlige revisionshonorar inkl. omkostninger til opstilling af regnskab på tværs af segmenter er er dermed 21.600 kr. (2017-priser).

Fordeling af virksomheder på segmenter og revisionsydelse, 2017

	Seg. 1	Seg. 2	Seg. 3	Seg. 4
Revision	54.859	4.299	4.838	7.373
Udvidet gennemgang	21.221	2.166	1.851	1.850
Review	4.706	115	43	14
Assistance	71.321	1.364	562	164
Ingen revision	32.515	392	216	95
I alt	184.622	8.336	7.509	9.495

Note: Tabellen fordeler de virksomheders, som faktisk kunne fravælge revision i 2017 på segmenter og revisionsydelse
Kilde: Experian og Copenhagen Economics

Gennemsnitligt revisionshonorar fordelt på EY-segmenter

	Gns. honorar (2015-priser)	Gns. honorar (2017-priser)	Gns. honorar inkl. regnskab
Omsætning under 8 mio. kr.	12.500 kr.	12.675 kr.	17.745 kr.
Omsætning 8-12 mio. kr.	12.500 kr.	12.675 kr.	17.745 kr.
Omsætning 12-20 mio. kr.	26.500 kr.	26.870 kr.	37.620 kr.
Omsætning over 20 mio. kr.	60.000 kr.	60.840 kr.	85.180 kr.

Note: Omregnet til 2017-priser vha. forbrugerprisindekset
Kilde: EY (2015b) og Copenhagen Economics

1) Beregnet vha. Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks / 2) Bemærk, at for beregningen af besparelsen er det ligegyldigt om virksomheden selv opstiller regnskabet så længe adfærden er den samme før og efter reformen / 3) Vægtet med andelen af virksomheder i hvert segment

Beregning af den direkte besparelse (3/3)

Beregning af besparelsen i 2017

Når virksomhederne vælger en anden revisionsydelse end revision, opnår de en besparelse. De procentvise besparelser på virksomhedernes udgifter til revision (dvs. ekskl. regnskabsassistance) er :

- Revision: 0 %
- Udvidet gennemgang: 10 %¹ af revisionshonorar
- Review: 30 %² af revisionshonorar
- Assistance: 100 %³ af revisionshonorar – betaler blot regnskabsassistance
- Ingen revision: 100 % af omkostninger til revision og opstilling af regnskab – betaler hverken for revisionshonorar eller regnskabsassistance

På baggrund af information om den valgte revisionsydelse og prisen på revisionsydelse inkl. regnskabsassistance er det dermed muligt at beregne besparelsen pr. ydelse og pr. segment.

Fx haves det fra øverste tabel på foregående slide, at 21.221 virksomheder i segment 1 valgte udvidet gennemgang i 2017. Besparelsen for denne gruppe er 10 pct. af revisionshonoraret og dermed 1.267,5 kr. pr. virksomhed. Den samlede besparelse for virksomheder i segment 1, der valgte udvidet gennemgang i 2017 er dermed $1.267,5 \text{ kr.} \cdot 21.221 = 26.898.244$ kr. For segment 2, 3 og 4 haves ligeledes: $1.267,5 \text{ kr.} \cdot 2.166 = 2.745.488$ kr. for segment 2, $2.687,1 \text{ kr.} \cdot 1.851 = 4.974.434$ kr. for segment 3 og $6.084 \text{ kr.} \cdot 1.850 = 11.255.786$ kr. for segment 4. Summen er disse er 45.873.951 kr., hvilket fremgår af figuren i hovedteksten⁴.

Tilsvarende beregninger er foretaget for hver revisionsydelse i hvert segment, og samlet set haves en direkte besparelse på 1,6 mia. kr. i 2017 ved valg af andre revisionsydelser.

Havde vi udelukkende lavet beregning på baggrund af de regnskaber i 2017, hvor vi havde oplysninger om virksomhedernes brug af revisionsydelse, er den estimerede direkte besparelse ca. 1,4 mia. kr. Dette resultat må dog formodes at være konservativt, da virksomhederne som indleverede regnskaber efterfølgende antageligt også har oplevet en besparelse.

Den direkte besparelse på tværs af segmenter og ydelser

Kr.

	Udvidet gennemgang	Review	Assistance	Ingen bistand
Segment 1	26.898.244	17.893.691	903.992.391	576.978.560
Segment 2	2.745.488	436.849	17.287.084	6.951.313
Segment 3	4.974.434	342.706	15.098.731	8.113.667
Segment 4	11.255.786	246.901	9.955.304	8.102.294
I alt	45.873.951	18.920.147	946.333.511	600.145.834

Kilde: Copenhagen Economics på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, Experian, Erhvervsstyrelsen (2014) og EY (2015b)

1) Kilde: EY (2015b) / 2) Kilde: Erhvervsstyrelsen (2014) / 3) Copenhagen Economics' eget skøn / 4) Resultaterne kan fravige fra figuren i rapporten pga. afrunding

Metode: Ikke-reviderede virksomheder har lavere kreditvurdering

Datagrundlag

For at undersøge forholdet mellem virksomheders valgte revisionsydelse og kreditvurdering anvendes regnskabsdata fra Experian.

Dat sættet indeholder information om virksomhedernes antal ansatte, alder, afkastningsgrad, soliditetsgrad, hvilken revisionsydelse virksomheden har benyttet samt deres kreditvurdering i perioden 2014-2016.

Økonometrisk tilgang

For at isolere effekten af at lempe revisionspligten på virksomhedernes kreditvurdering benyttes en pooled OLS-model. Modellen tager højde for tidsvariationen og undgår på denne måde en skævvridning fra udeladte fælles tidstrends.

Metoden giver den gennemsnitlige forskel i virksomhedernes kreditvurdering ved den valgte revisionsmetode i forhold til revision. Dette forhold estimeres ved:

$$\text{kreditvurdering}_{it} = \beta_0 + \beta_1 D_{r,it} + \beta_2 D_{a,it} + \beta_3 D_{i,it} + X'_{it} \beta_5 + \gamma_t + \epsilon_{it}$$

hvor, D_r , D_a og D_i er dummy-variable, hvis virksomheden benytter henholdsvis review, assistance og ingen revisionsbistand. γ_t fanger tidstrends. Vektoren X_{it} indeholder følgende virksomhedsspecifikke karakteristika: afkastningsgrad, kvadreret afkastningsgrad, soliditetsgrad, kvadreret soliditetsgrad, antal ansatte, antal ansatte kvadreret, alder og alderen kvadreret. For antal ansatte og alder benyttes logtransformationer.

Forholdet mellem kreditvurdering og revisionsydelse estimeres for virksomheder, som har mulighed for at fravælge revision, dvs. virksomheder med balance på under 4 mio. kr., samt for virksomheder, som ikke benytter udvidet gennemgang. Gruppen af virksomheder, som har benyttet sig af udvidet gennemgang, er udeladt af analysen, da resultaterne ikke findes konsistente på tværs af forskellige regressioner. Det bør dog påpeges, at en sådan afgrænsning er arbitrær, og i lyset af dette bør analysen kun ses som værende indikativ.

Regressionsresultater for hele perioden (2014-2016)

	(1)
Konstant	5,1*** (0,2)
Review	-0,4*** (0,1)
Assistance	-1,8*** (0,1)
Ingen revisionsbistand	-4,6*** (0,1)

Note: Robuste standardfejl i parentes. *** indikerer signifikante koefficienter ved et 1 % signifikansniveau
Kilde: Copenhagen Economics baseret på Experian data

Metode: Vækst i virksomheder omfattet af reformen (1/3)

Datagrundlag

Analysen bygger på FIRM-databasen fra Danmarks Statistik. Fra FIRM haves regnskabsinformation og anden virksomhedsspecifik information om samtlige danske virksomheder i perioden 2007-2015.

Til analysen er følgende udvælgelseskriterier brugt:

- Virksomheden skal eksistere i hele perioden, 2007-2013
- Antal ansatte skal være mindre end 20

Grænsen for antal ansatte stammer fra metoden i Huq et al. (2018a) og benyttes her for at opnå sammenlignelige resultater. Når analysen blot indeholder information om virksomheder med færre end 20 ansatte, skabes der også sammenlignelige behandlings- og kontrolgrupper i den økonometriske analyse (se næste afsnit).

Denne analyse udnytter, at man følger de samme virksomheder over tid, hvorfor virksomhederne skal have eksisteret i hele perioden.

Økonometrisk tilgang

For at isolere effekten af at lempe revisionspligten på virksomhedernes vækst benyttes difference-in-difference. Vækst i virksomhederne måles som den relative vækst i antal ansatte beregnet ved:

$$G_{i,t} = \ln(\text{antal ansatte}_{i,t}) - \ln(\text{antal ansatte}_{i,t-1})$$

Difference-in-difference-metoden estimerer den kausale effekt på virksomhedernes vækst af at få lempet revisionspligten og kan estimeres ved:

$$G_{i,t} = \alpha_i + \beta_1 I(\text{treat}_{i,t}) + \beta_2 I(\text{post}_{i,t}) + \beta_2 I(\text{treat}_{i,t}) I(\text{post}_{i,t}) + \varepsilon_{i,t}$$

Hvor $G_{i,t}$ er den relative vækst i antal ansatte i virksomhed i hhv. før reformen på tidspunkt $t = 0$ og efter reformen på tidspunkt $t = 1$. $I(\text{treat}_{i,t})$ og $I(\text{post}_{i,t})$ er begge indikatorvariable, som hhv. antager værdien 1, når virksomheden berøres af reformen, eller når tidspunktet er efter reformen og 0 ellers. Variablen af interesse er β_2 , da denne viser, hvordan berørte virksomheder vokster i perioden efter reformen relativt til før og relativt til virksomheder, som ikke berøres af reformen.

Ved difference-in-difference-metoden måler man forskelle i den afhængige variabel mellem en behandlingsgruppe og kontrolgruppe. Behandlingsgruppen er i denne analyse defineret som alle virksomheder, der i 2011-2013 kunne fravælge revision, dvs. virksomheder, der enten har

- en balance på mellem 1,5 og 4 mio. kr. og færre end 12 ansatte i to på hinanden følgende år
- en omsætning på mellem 3 og 8 mio. kr. og færre end 12 ansatte i to på hinanden følgende år
- en balance på mellem 1,5 og 4 mio. kr. og en omsætning på mellem 3 og 8 mio. kr. i to på hinanden følgende år.

Kontrolgruppen består af alle andre virksomheder med færre end 20 ansatte, som ikke blev berørt af reformen.

For at tage højde for ikke-observerbare, virksomhedsspecifikke karakteristika inkluderes

fixed effects (α_i) i analysen.

Den identificerende antagelse ved denne metode er, at både behandlingsgruppen og kontrolgruppen følger den samme underliggende trend. Dette betyder dog ikke, at det kræves, at den gennemsnitlige vækst før reformen skal være ens i de to grupper. Dertil kommer, at reformtiltaget skal være et eksogent stød, hvilket antages at holde per definition.

For at teste robustheden af resultaterne udnyttes det, at vi kan følge virksomhederne over en 5-årig periode. Vi kan dermed også rense for eventuelle tidstrends:

$$G_{i,t} = \alpha_i + \gamma_t + \beta_1 I(\text{treat}_{i,t}) + \beta_2 I(\text{post}_{i,t}) + \beta_2 I(\text{treat}_{i,t}) I(\text{post}_{i,t}) + \varepsilon_{i,t}$$

Hvor γ_t kontrollerer for tidskonstante effekter.

For at teste robustheden yderligere tilføjes variable for virksomhedens størrelse. Virksomhedens størrelse måles ud fra omsætningen. Omsætningen lagges et år for at undgå eventuel endogenitet. Hvis reformen var uventet, vil der ikke være nogen korrelation mellem reformens timing og virksomhedens størrelse, og dermed vil inklusionen ikke påvirke det estimerede β_2 . Ud over virksomhedens størrelse tages der også højde for virksomhedens branche samt alternative definitioner af kontrolgruppen i robusthedstestene.

Metode: Vækst i virksomheder omfattet af reformen (2/3)

Resultater

I datasættet bliver ca. 24.000 virksomheder berørt af reformen (behandlingsgruppen) i 2011, hvorimod kontrolgruppen består af ca. 66.000 virksomheder.

Regressionsresultaterne er givet i tabellen nedenfor. Resultaterne er fundet ved at estimere ligning 2 på foregående slide og variere tidspunktet, hvor effekten af reformen måles. Koefficienten på interaktionsleddet (markeret med fed) giver den gennemsnitlige vækst i antal ansatte for virksomheder, som rammes af reformen. Væksten vurderes til at være 1,3 procentpoint i 2011 og 1,9 procentpoint i 2012 og 2013. Effekterne er statistisk signifikante i alle tre år. Bemærk yderligere, at $I(post_{it})$ kan fortolkes som den fælles tidstrend mellem 2010 og det respektive år, og $I(treat_{it})$ er tværnsnitkorrektionen for niveauforskelle i væksten i antal ansatte.

Difference-in-difference-resultater

	2011	2012	2013
Konstant	0,011*** (0,002)	0,011*** (0,002)	0,011*** (0,002)
$I(treat_{it})$	-0,015*** (0,003)	-0,015*** (0,003)	-0,015*** (0,003)
$I(post_{it})$	-0,012*** (0,002)	-0,028*** (0,002)	-0,018*** (0,002)
$I(treat_{it})I(post_{it})$	0,013*** (0,004)	0,019*** (0,004)	0,019*** (0,004)

I Huq et al. (2018a) estimeres væksten i antal ansatte ved en fixed effects-model, hvor der estimeres en gennemsnitlig effekt af reformen på tværs af de undersøgte år. Huq et al. (2018a) finder, at virksomheder berørt af reformen oplevede en stigning i væksten i antal ansatte på 0,39 procentpoint. Huq et al. (2018a) foretager denne estimation for perioden 2009-2011, og i tabellen nedenfor er den danske ækvivalent til disse resultater rapporteret i kolonne (1), og i kolonne (2) gives resultaterne for den fulde periode 2008-2013. For den fulde periode indikerer analysen, at væksten i antal ansatte steg 1,5 procentpoint for virksomheder, som blev berørt af reformen.

Fixed effects-model

	(1) 2009- 2011	(2) 2008- 2013
Konstant	-0,017*** (0,002)	-0,039*** (0,002)
$I(treat_{it})$	-0,011** (0,005)	-0,013*** (0,003)
$I(post_{it})$	0,002 (0,002)	0,017*** (0,002)
$I(treat_{it})I(post_{it})$	0,016*** (0,002)	0,015*** (0,003)
Firm fixed effects	Ja	Ja
Time fixed effects	NA	Ja

Note: Robuste standardfejl i parentes. *** indikerer signifikante koefficienter ved et 1% signifikansniveau.
Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik

Resultater for andre afhængige variable

Væksten i virksomheder kan ikke blot måles som væksten i antal ansatte. For at teste robustheden af analysens resultater måles væksten også ved vækst i virksomhedernes omsætning, balance og værditilvækst. Effekten af reformen målt ved disse variable estimeres i en fixed effects-model for den fulde periode ligesom kolonne (2) i den midterste tabel.

Væksten i omsætning og balance udviser ikke parallel trends for reformen, og disse analyser kan derfor ikke benyttes. Derfor er det blot estimationerne for værditilvæksten, der rapporteres nedenfor. Det ses, at virksomheder, der er berørt af reformen, ikke oplevede nogen ændring i væksten i værditilvæksten som følge af reformen.

Fixed effects ved andre afhængige variable

	(1) Værdi- tilvækst	(2) Værdi- tilvækst
$I(treat_{it})I(post_{it})$	0,004 (0,003)	0,003 (0,003)
Firm fixed effects	Ja	Ja
Time fixed effects	Nej	Ja

Metode: Vækst i virksomheder omfattet af reformen (3/3)

Robusthedsundersøgelser

For at undersøge robustheden af resultaterne fra forrige slide nærmere foretages der i det følgende en række mindre ændringer i modellen. Resultaterne ved fixed effects-modellen med time effects for den fulde periode 2008-2013 er rapporteret i tabellen til højre.

Resultaterne i regressionen kan blive biased, hvis der er udeladt variable, der påvirker væksten i antal ansatte (omitted variable bias). Derfor kontrolleres der i kolonne (1) og (2) for hhv. virksomhedens omsætning (i log) og branche. Virksomhedens omsætning lagges et år for at undgå endogenitetsproblemer. Af tabellen fremgår det, at punkttestimatet for interaktionsleddet ikke ændres ved inklusion af disse variable.

Udover over potentielt omitted variable bias foretages der også tests, hvor definitionen af kontrolgruppen varierer. Afgrænsningen på 20 ansatte kommer fra Huq et al. (2018a), og det testes hvorvidt resultaterne er robuste over for ændringer i afgrænsningen, ved at ændre dette til 30 og 50 ansatte samt ved at definere kontrolgruppen ud fra virksomhedens omsætning. Der testes med adskillige værdier for omsætningen (mellem 15 og 89 mio. kr.), og de resulterer alle i punkttestimater for interaktionsleddet i samme størrelsesorden som de oprindelige punkttestimater.

Vi konkluderer derfor, at de fundne resultater er robuste over for de ovenfor stående ændringer.

Resultater fra robusthedsundersøgelser

	(1) Omsætning	(2) Branche	(3) 50 ansatte	(4) 15 mio.	(5) 89 mio.
Konstant	-0,038*** (0,002)	-0,035 (0,026)	-0,028*** (0,002)	-0,030*** (0,002)	-0,025*** (0,001)
$I(treat_{it})$	-0,013*** (0,003)	-0,013*** (0,003)	-0,017*** (0,003)	-0,019*** (0,003)	-0,018*** (0,003)
$I(post_{it})$	0,017*** (0,002)	0,018*** (0,002)	0,011*** (0,002)	0,010*** (0,002)	0,008*** (0,002)
$I(treat_{it})I(post_{it})$	0,015*** (0,003)	0,015*** (0,003)	0,017*** (0,002)	0,023*** (0,003)	0,018*** (0,002)
Lagget log(omsætning)	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej
Brancher	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej
Firm fixed effects	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Time fixed effects	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Note: Robuste standardfejl i parentes. *** indikerer signifikante koefficienter ved et 1% signifikansniveau.

Kilde: Copenhagen Economics baseret på registerdata fra Danmarks Statistik

Metode: Riksrevisionen (1/3)

Datagrundlag

Analysen bygger også på FIRM-databasen fra Danmarks Statistik. Fra FIRM har vi regnskabsinformation og anden virksomhedsspecifik information om samtlige danske virksomheder i perioden 2007-2015.

Til analysen er følgende udvælgelseskriterier brugt:

- Populationen af virksomheder er begrænset til de virksomheder, der blev berørt af reformen i 2011.
- Antal ansatte skal være mindre end 20.

Grænsen for antal ansatte mindre end 20 stammer fra metoden i Huq et al. (2018a) og benyttes her, for at skabe sammenlignelige resultater på tværs af de forskellige estimationsmetoder.

I analysen benyttes også information om virksomhedernes valg af revisionstype i perioden 2011-2015.

Økonometrisk tilgang

For at isolere effekten af lempelser i revisionspligten benytter Riksrevision *matching*. Ved *matching* sammenligner man virksomheder, der fravælger revision, med virksomheder, der ikke fravælger revision. Sammenligningen sker på baggrund af en række variable, således at virksomhederne ligner hinanden så meget som muligt. Den anvendte metode kaldes *coarsened exact matching (CEM)*. Denne metode indebærer, at data deles op i forskellige grupper baseret på værdien af de variable, der indgår i *matching-proceduren*. På baggrund af de dannede grupper sammenlignes virksomheder med og uden revision i hver gruppe.

Når effekten af revisionspligten skal undersøges, er det også her vigtigt at tage højde for variable, som kan påvirke både fravalget af revision og den afhængige variabel (fx vækst i antal ansatte). I Riksrevisionen tages der højde for dette ved at matche på laggede værdier af den afhængige variabel. Normalt matcher man ikke på baggrund af den afhængige variabel og laggede værdier heraf.¹ Implikationerne af dette diskuteres nedenfor.

Matching foretages på baggrund af virksomhedens regnskabsvariable i 2011 samt valg af revisionstype i 2010. Der matches på logaritmen til virksomhedernes omsætning, logaritmen til virksomhedernes balance samt på logaritmen til virksomhedernes værditilvækst, branche og antal ansatte. Der matches på intervaller for de logaritmiske variable, og der matches præcist på branche og antal ansatte.

Betinget difference-in-difference

Når *matching* kombineres med *difference-in-difference* (se beskrivelse af *difference-in-difference* ved metodegennemgang for undersøgelsen af vækst i virksomheder omfattet af reformen) kaldes det betinget *difference-in-difference*. Ved denne metode sammenlignes udviklingen i virksomheder i de matchede grupper før og efter reformen i 2011. Hvis udviklingen i den afhængige variabel afviger i de virksomheder, der fravælger revision, tolkes dette som effekten af lempelsen af revisionspligten.

Den identificerende antagelse bag betinget *difference-in-difference* er, at virksomhederne i fravær af reformen havde udviklet sig ens (parallelle

trends), men også at fravalget af revision er eksogent givet betinget af den underliggende *matching*.

Riskrevisionen opstiller følgende model for at teste effekten af revisionspligten:

$$Y_{i,t} = \gamma_t + I(\text{treat}_{i,t}) + \sum_{j=2007}^{2009} \delta_j (\gamma_j * I(\text{treat}_{i,t})) + \sum_{b=2011}^{2015} \delta_b (\gamma_b * I(\text{treat}_{i,t})) + \varepsilon_{i,t}$$

hvor $Y_{i,t}$ er den afhængige variabel for virksomhed i på tidspunkt t . $I(\text{treat}_{i,t})$ er en indikatorvariabel, som antager værdien 1, når virksomheden vælger revision og 0 ellers. γ_t kontrollerer for tidskonstante effekter. Variablen af interesse er δ_b , da denne viser, hvordan virksomheder, der fravalgte revision, udviklede sig i forhold til virksomheder, der ikke fravalgte revision i årene 2011-2015. δ_j tester, om virksomhederne udviklede sig ens inden reformen. Hvis denne parameter er signifikant forskellig fra 0, er den identificerende antagelse ikke opfyldt, og det er derfor ikke muligt at benytte analysens resultater.

¹) Blackwell et al. (2009) og Riksrevisionen (2017) Bilag 6

Metode: Riksrevisionen (2/3)

Resultater fra matching

Formålet med matchingstrategien er bl.a. at skabe balance mellem sammenligningsgrupperne. Derfor er det relevant at undersøge, om ubalancen i datasættet reduceres som følge af matchingstrategien.

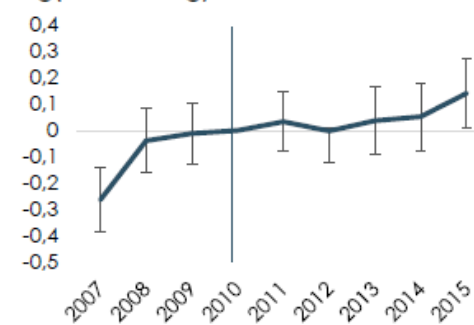
Ubalancen i datasættet, som automatisk estimeres ved matchingproceduren i Stata, måles på en skala mellem 0 og 1, hvor 0 er perfekt balance. Ved matching reduceres ubalancen i datasættet fra 0,92 til 0,91. Strategien øger derfor balancen i datasættet, men datasættet er fortsat relativt ubalanceret.

Resultater

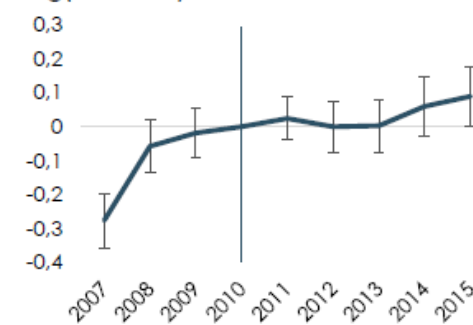
Analysen undersøger virksomhedernes omsætning, balance, værditilvækst samt væksten i antal ansatte. Resultaterne kan ses i tabellen til højre. For samtlige variable får vi, at behandlingsgruppen udviser en positiv ændring i årene efter reformen, men denne ændring er ikke signifikant (med undtagelse af omsætning og balance i 2015). Resultater og tilhørende standardfejl forefindes på næste slide.

Ingen signifikant ændring i væksten i de virksomheder, der fravalgte revision i 2011

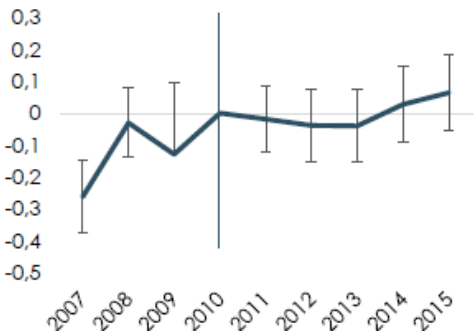
log(omsætning)

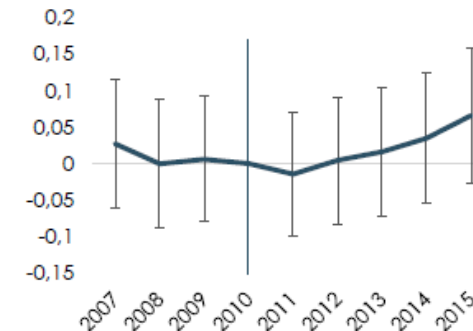
log(balance)

log(værditilvækst)

log(antal ansatte)

Note: De vertikale klemmer viser 95% konfidensinterval.
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og Copenhagen Economics

Metode: Riksrevisionen (3/3)

Diskussion af analysens resultater

Resultaterne viser en svag, men ikke signifikant tendens til, at danske virksomheder, som fravælger revision, har en større vækst. Dette står i modsætning til Sveriges Riksrevisions analyse fra 2017, som finder, at virksomheder, som fravælger ekstern revision, får en signifikant lavere vækst fremadrettet.

Disse resultater skal dog også ses i lyset af, at matching i analysen foretages på baggrund af variable, som ikke bør indgå i matching-mekanismen, samt at datasættet forsat er ubalanceret efter matching. Yderligere vurderes antagelserne om, at fravalget af revision er eksogent givet de matchede variable, heller ikke som værende opfyldt, selvom dette ikke kan testes eksplicit. Vi vurderer derfor, at analysen potentielt kan give misvisende resultater.

Effekt af fravalget af revision i 2011

	ln(omsætning)	ln(balance)	ln(værditilvækst)	Vækst i antal ansatte
Behandlingsgruppe, 2007	-0,151*** (0,056)	-0,192*** (0,036)	-0,182*** (0,053)	0,013 (0,041)
Behandlingsgruppe, 2008	-0,034 (0,055)	-0,021 (0,034)	-0,033 (0,050)	-0,014 (0,041)
Behandlingsgruppe, 2009	-0,014 (0,054)	-0,022 (0,033)	-0,032 (0,050)	-0,020 (0,040)
Behandlingsgruppe, 2011	0,007 (0,051)	0,033 (0,029)	-0,034 (0,048)	-0,013 (0,040)
Behandlingsgruppe, 2012	-0,045 (0,055)	0,013 (0,034)	-0,058 (0,052)	-0,000 (0,040)
Behandlingsgruppe, 2013	-0,041 (0,058)	-0,022 (0,038)	-0,039 (0,053)	-0,021 (0,042)
Behandlingsgruppe, 2014	0,042 (0,060)	0,020 (0,041)	-0,004 (0,056)	0,026 (0,043)
Behandlingsgruppe, 2015	0,117* (0,063)	0,090 (0,043)**	0,049 (0,058)	0,045 (0,044)

Note: 2010 er udeladt, da dette er referenceåret. Robuste standardfejl i parentes. */**/*** indikerer signifikante koefficienter ved hhv. 10%/5%/1% signifikansniveauer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik, Erhvervsstyrelsen og Copenhagen Economics

REVISIONSPLIGTENS EFFEKT PÅ UDVIKLING OG VÆKST I DANSKE VIRKSOMHEDER

FORFATTERE

Sigurd Næss-Schmidt
Palle Sørensen
Lærke Kilsdal

© Copenhagen Economics A/S